

Sámi allaskuvlla

**OAHPPODOAIMMAID
KVALITEHTAGIEHTAGIRJI**

Dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 8.9.2014 áššis DOS 55/14.

Sisdoallu

1	Ulbmil ja huksehus	2
2	Aktevrrat ja ovddasvástádusjuohku	4
3	Kvalitehtadimenšuvnnaid mihtut	11
4	Evalueremat	14
5	Oahppokvalitehta analysa	20
6	Bargo- ja ovddasvástádusjuohku kvalitehtasihkkarastimis ja oahpuid hálddašeamis	21
Kapihttal 1	Oahppoáššiid meannudeapmi Sámi allaskuvllas	22
Kapihttal 2	Prográmmaid ja oahppoovttadagaid kvalitehtasihkkarastin	26
Kapihttal 3	Rekrutteren	41
Kapihttal 4	Oahpuid sisaváldin	44
Kapihttal 5	Studeanttaid registreren ja studeantaregistrerema ođasmahttin	54
Kapihttal 6	Studeanttaid progrešuvnnat	60
Kapihttal 7	Oahpuid sisaheiveheapmi	63
Kapihttal 8	Lonohallanšiehtadusat ja studeantalonohallan	71
Kapihttal 9	Eksámen ja árvvoštallan	73
Kapihttal 10	Oahppoduođaštusaid hálddašeampi	90
Kapihttal 11	Hárjehallan	97
Kapihttal 12	Váiddaáššit	100
Kapihttal 13	Studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallan	106
Kapihttal 14	Disiplinara reakšuvnnaid studeanttaide	111
Kapihttal 15	Studeantadieđuid meannudeapmi	118
Kapihttal 16	PhD-gráda hálddašeampi Sámi allaskuvllas	121

1 Ulbmil ja huksehus

Sámi allaskuvlla stivra dohkkehii guovvamánu 14. Beaivvi 2011 Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádaga oppalaš oasi. Vuogádat ja dasa gullelaš oasit biddjoe fápmui dohkkeheamiin.

Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádat čilge Sámi allaskuvlla strategalaš ja systemáhtalaš kvalitehtabarggu. Vuogádat čilge dimenšuvnnaid mat leat oassin oahppodoaimmaid kvalitehtasihkkarastima barggus ja bargo- ja ovddasvástádusjuogu kvalitehtasihkkarastimis ja oahpuid hálddašeamis. Ossodagat galget ieža ráhkadit ossodagaid bargguid prosedyraid. Dát galget čuovvut oktasaš kvalitehtavuogádaga.

Sámi allaskuvlla oahpuid kvalitehtaovdánahttin galgá leat vuodđuduvvon jođihangoddái ja buot dásiid bargiid gaskkas. gođit ja ovttaskas fágabargit leat guovddázis barggus fállat studeanttaide oahpuid main lea alla fágalaš ja pedagogalaš dássi. Studeanttain lea maid guovddáš rolla kvalitehta ovdánahttimis, earenoamážit dán bokte go aktiivvalaččat servet oahpahusdoaimmaide ja go buktet konstruktiivvalaš árvvoštallamiid fágasuorgái.

Kvalitehtasihkkarastinvuogádat sisttisdoallá doaimmaid mat gusket oahppokvalitehtii ja studeanttaid oahppobirrasii. Vuogádaga čilgehus guoská buot oahppofálaldagaide maid Sámi allaskuvla ovddasvástida:

- Oahppoovttadagaide
- Jahkeovttadagaide
- Bachelorprográmmaide
- Masteroahpuide
- PhD-oahpuide
- Profešuvdnaoahpuide
- Joatkkaoahpuide ja lassioahput

Ulbmil

Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádat galgá leat reaidun sihkkarastin dihte ahte Sámi allaskuvlla doaimmain lea alla kvalitehta ja ahte lea čađa gaskka kvalitehtaovdáneapmi.

Kvalitehtasihkkarastinvuogádat galgá leat reaidun duohtan dahkat Sámi allaskuvlla ulbmila eamiálbmotásahussan mii seailluha ja ovddida sámegiela, sámi kultuvrra ja servvodagaid. Sámi allaskuvla lea ásahuvvon earenoamážit vuhtii váldit sámi beroštumiid ja dárbbuid alit oahpahusa ja dutkama oktavuodas. Allaskuvla galgá oahppofálaldagaidis bokte buvttadit kandidáhtaid geat oahpu bokte leat háhkan máhttu, dieđuid ja gelbbolašvuoda mat lea ávkkálaččat sihke studeanttaide alcceseaset ja sámi servodaga dárbbuid ektui.

Sámi allaskuvlla mihtu lea ahte kvalitehtasihkkarastinvuogádagat galgá:

- sihkarastit oahpuin alla kvalitehta
- sihkarastit buori oahppobirrasa studeanttaide
- sihkarastit ahte studeanttat čadahit oahpuid áiggil buriid bohtosiiguin

Kvalitehtabargu galgá dokumenterejuvvot ja leat álki gávdnamis allaskuvlla birrasii. Sihke bargit ja studeanttat galget dovdat ja oamastit kvalitehtasihkarastinvuogádaga, ja searvat kvalitehtabargguide. Kvalitehtasihkarastinvuogádat galgá leat ealli vuogádat, mii čađa gaska ovdána. Kvalitehtasihkarastinvuogádat galgá sihkarastit ahte kvalitehtabargu doaibmá ja ahte fuomáša kvalitehtaspiehkastemiid.

Kvalitehtasihkarastinvuogádat galgá sihkarastit ahte duhtada sihke siskkáldas ja olggobeale ásahusa kvalitehtagáibádusaid:

- *Kvalitehtasihkarastin studeanttaid ektui*

Kvalitehtasihkarastinvuogádat galgá sihkarastit buori kvalitehta studeanttaid oahppama ja oahppobirrasa ektui ja buori kvalitehta studeantabálvalusaid dáfus. Vuogádat galgá čilget proseassaid ja rutiinnaid mat leat čatnon oahppanproseassaide ja oahppobirrasii, ja mat movttiidahttet studeanttaid searvat bargui.

- *Kvalitehtasihkarastin siskkáldasat ásahusas*

Vuogádat galgá leat mielde huksemin nana kvalitehtakultuvrra ja vuogáidahttit proseassaid ja rutiinnaid nu ahte sihkarastá buori resursageavaheami, ja ahte olaha plánejuvvon mihtuid

- *Kvalitehtasihkarastin olggobeale ásahusa gáibádusaid ektui*

Kvalitehtasihkarastinvuogádat galgá oahpuid ulbmiliid, sisdoalu ja vugiid ovddidit nu ahte duhtadit servvodaga dárbbuid ja sihkarastá oahpuid relevánsa. Vuogádat galgá sihkarastit ahte Sámi allaskuvla čuovvu lágaid ja njuolggadusaid ja muđui eiseválddiid gáibádusaid ja vuordámušaid.

- *Kvalitehtasihkarastin eamiálbmotásahussan*

Sámi allaskuvla galgá leat mielde gokčamin sámi servvodagaid dárbbuid dutkamii ja oahpu hárrái, iežas fágalaš profiila siskkobealde. Sámi allaskuvlla doaibma galgá čuovvut ja oasálastit eamiálbmogiid oahpahusa ja dutkama ovdáneapmái, ja čuovvut WINHEC kvalitehtamihtuid dutkan- ja oahpahusdoaimmain. Sámi allaskuvllas galgá doaimmas bokte váikkuhit dasa ahte dieđalaš máhttu huksejuvvo árbevirolaš kultuvrra ja luondduipmárdusa ala, ja sihkarastit ahte doaimma bohtosat gaskkustuvvojit servvodahkii.

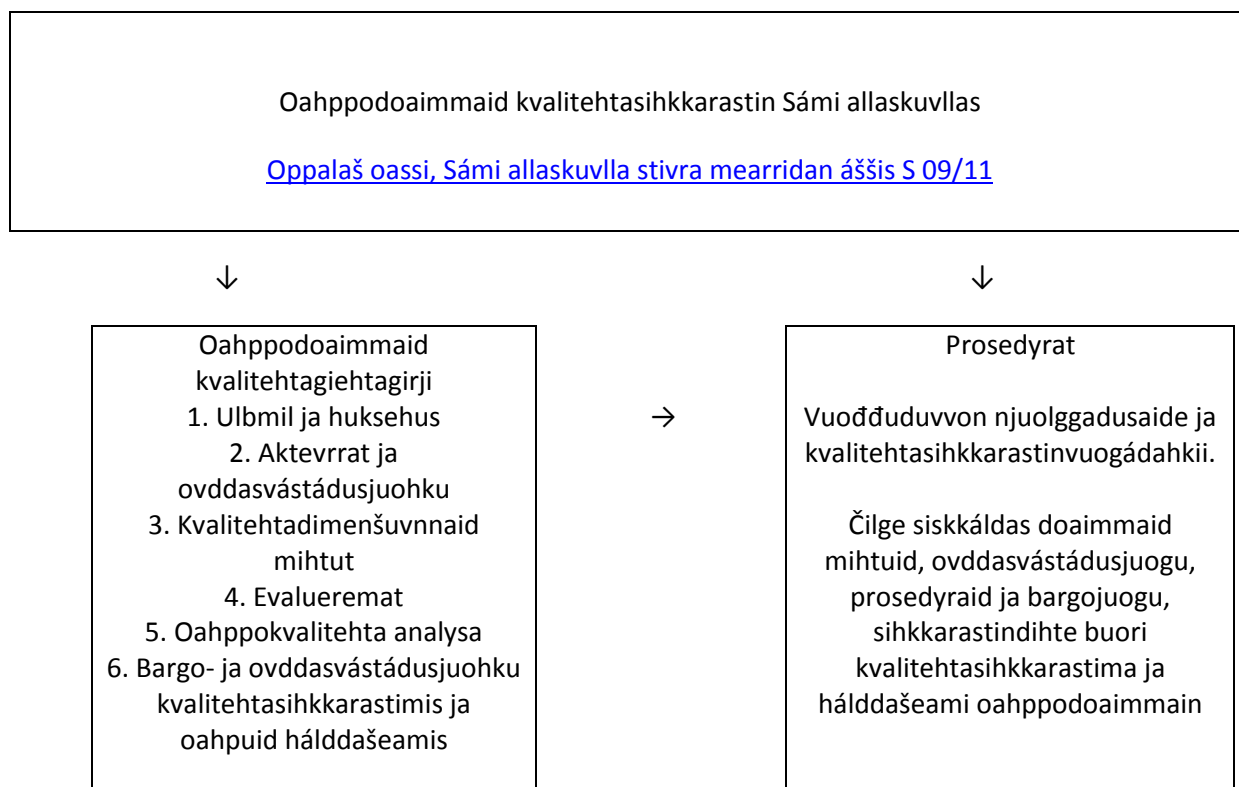
Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkarastinvuogádagas leat 5 kvalitehtadimenšuvnna:

- Sisaváldinkvalitehta
- Oahppokvalitehta
- Eksámenkvalitehta
- Dutkankvalitehta
- Rámmakvalitehta

Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádat

Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádat lea guovtti oasis, oppalaš oasis ja kvalitehtahtagiehtagirji- ja prosedyra

Oppalaš oasis lea stivrra mearridan vuodđodokumeanta mii oppalaččat čilge kvalitehtasihkkarasttima ulbmiliid, aktevrraid ja ovddasvástádusjuogu, ja mihtuid. Nubbi oasis lea kvalitehtagiehtagirji ja prosedyrat mii čilge dárkileabbo aktevrraraid ja ovddasvástádusjuogu, evalueremiid ja analysa, kvalitehtasihkkarastima ja oahppodoaimmaid hálddašeami bargo- ja ovddasvástádusjuogu. Dása gullet maid prosedyračilgehusat.

Prosedyrat

Prosedyračilgehusat galget sihkkarastit ahte rutiinnat ja ovddasvástádusjuogut leat bures kvalitehtasihkkarastojuvvon ja vuodđuduvvon kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii. Prosedyrat hábmejuvvojitguoskevaš njuolggadusaide ja Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádaga vuodul. Prosedyrat galget čilget mihtuid, ovddasvástádus- ja bargojuogu ja bargguid čađaheami.

2 Aktevrrat ja ovddasvástádusjuohku

Juohke dásis áshusa lea ovddasvástádus bargat oahppokvalitehtain.

Oahppokvalitehtabargu doaimmahuvvo sihke departemeantta stivrema bokte ja allaskuvlla oahppokvalitehta stivrema ja jođiheami bokte.

Departemeantta stivren

Departemeantta stivre našunála oahppopolitiikka ja ovttaskas ásaahasaid doaimmaid dáid bokte:

- bušeahtta
- lágat ja lálkaásahasat
- etáhttastivrenčoahkkimat

Sámi allaskuvlla doaibmastivren

Oahppokvalitehtabargu lea mielde Sámi allaskuvlla ollislaš doaibmastivrras, mas gullet:

- stivrensignálat
- risikostivren
- bušeahtta ja budjeahtajuohku
- plánadokumeanttat
- raporteren

Siskkáldas stivrensignálat addojit stivrra oahppokvalitehta vuoruhemiid ja árvoštallamiid bokte.

Risikostivren lea integrerejuvvon oassi doaibmastivremis allaskuvllas. Risikostivrema bokte identifiserejuvvot fáktorat mat sáhttet mielddisbuktit ahte kvalitehtabarggu mihtut eai olahuvvo, dáid váikkuhusat ja áigeovuodilis doaimmaid árvoštallan. Risikoárvoštallan addá vuodu oahppokvalitehtabarggu vuoruhemiide ja buorideapmái.

Bušeahttašiehtadallamiin, allaskuvlla jođihangotti ja ossodagaid gulahallama bokte čadnojuvvojit resurssaid vuoruheamit ja oahppokvalitehta oktii.

Allaskuvlastivra

Allaskuvlastivra lea allaskuvla bajimus stivrenorgána, mas lea bajimus ovddasvástáduš kvalitehtasihkkarastimii Sámi allaskuvllas. Sámi allaskuvla stivra mearrida kvalitehtasihkkarastinvuogádaga oppalaš oasi, ja mearrida dán bokte oppalaš rámmaid Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastin bargguide. Sámi allaskuvlastivra meannuda jahkásaččat kvalitehtaraportta, mii addá ollislaš gova Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastindoaimmain ja kvalitehtaovdáneamis.

Stivra:

- Dohkkeha ja rievdata strategijaid ja doaibmaplánaid
- Buktá stivrensignálaid allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtasihkkarastinbargui
- Meannuda jahkásaš raportta mas raporterejuvvo kvalitehta bargu ja spiehkasteamit, ja mas doaimmat ja mihtut čuovvovaš oahppojahkáid bohtet ovdan.
- Dohkkeha ja rievdata eksámenlálkaásahusa, bachelorlálkaásahusa ja eará lálkaásahasaid mat gusket oahppodoibmii
- Árvoštallá mihttoolahemiid ja dohkkeha bušeahtta

Rektor

Rektor lea ásahusa bajimus fágalaš jođiheaddji ja stivrajođiheaddji. Rektoris lea, universitehta ja allaskuvlalága bokte, bajimus ovddasvástádus ja jođiheapmi ásahusa doaimmas ja dán goziheames.

Allaskuvladirektevra

Allaskuvladirektevra lea ásahusa alimus hálddahušlašjođiheaddji, daid rámmaid vuođul maid allaskuvlastivra ja departemeanta mearrideaba. Direktivrras lea ovddasvástádus dasa ahte kvalitehtasihkkarastinvuogádat doaibma ulbmiliid mielde, ja ahte kvalitehtabarggut čađahuvvojit, ja ahte kvalitehtabarggut jahkásaččat árvoštallojuvvojit ja raporterejuvvojit stivrii. Allaskuvladirektivrras lea bajitdási ovddasvástádus buot hálddahušlaš ovttagaid kvalitehtasihkkarastinbargguide. Direktivra raportere njuolgut allaskuvlla stivrii.

Allaskuvladirektevra lea stivrra čáli ja galgá ovttrasáđiid rektoriin gárvvistit ja buktit árvalusaid áššiide mat biddjojit stivrra ovdii.

Hálddahuš ossodagat gullet direktivra vuollái ja sis lea ovddasvástádus áimmahuššat iešguđet osiiguin kvalitehtasihkkarastinbarggus. Eanet diehtu ossodaga bargguid birra bohtá maŋnelis dán dokumeanttas.

Dutkan- ja oahppostivra (DOS)

DOS:s lea sihke ráđđeaddidoaibma ja mearridanváldi allaskuvlastivrra delegašuvnna vuođul. DOS doaibmá jahkásaš bušeahhtarámmaid siskkobealde maid allaskuvlastivra ásaha. DOS:s leat mielde golbma goahtejođiheaddji ja guokte studeantaáirasa, main nuppis lea U/A-lága 4-4 paragrafa mielde hupman- ja evttohanvuogátvuohtha. DOS ovddasvástádussan lea earret eará sihkkarastit kvalitehta ja kvalitehtasihkkarastinortnegiid Sámi allaskuvlla doaimmain. DOS mearrida dárkileabbo kvalitehtamihtuid ja ortnegiid daid iešguđet kvalitehtadimenšuvnnaide mat gusket oahpuide ja dutkamii. DOS galgá gozihit fágalaš birrasa, oahppobirrasa ja doarjjadoaimmaid kvalitehta. DOS mearrida ja ođasmahtta árvoštallanvuogádaga ja -ortnegiid mat leat oassin kvalitehtasihkkarastinvuogádagas.

DOS mandáhtta gávnnat [dás](#)

Dutkan- ja oahppohálddahuš

Oahppohoavddas, Dutkan- ja oahppohálddahuš, lea operašunealla ovddasvástádus kvalitehtasihkkarastinvuogádaga doaimmaheapmái ja ođasmahttimii. Oahppohoavddas lea ovddasvástádus hálddahušlaš láchit dili sisaváldin-, oahppo-, eksámen-, ja dutkankvalitehtii, lagas ovttasbargguin goahtejođihedjiiguin.

Oahppohálddahušas leat oktiibuot 6 virggi, oktii oahppohoavddain. Oahppohálddahuš doaimmaha dáid bargguid:

- Diehtogovddáš studeanttaide

- Studeantarekrutteren
- Sisaváldin oahpuide
- Oahppobagadallan
- Eksámenlágideapmi
- Studeantaáššiid meannudeapmi
- Oahpahusa plánemii ja čađaheapmái doarjjan
- Kvalitehtavuogádat
- Doarjjan fágagođiide oahppoáššiin

Dutkanhálddahas leat oktiibuot 3 virggi, maid direktetra jođiha. Dutkanhálddahas doaimmaha dáid bargguid:

- Ovddasvástáduš hálldašit ja ovddidit dutkánhálddahaslaš vuogádaga.
- Ollislaš dieđut ásahusa dutkandoaimmaid birra.
- Gelbbolašvuohta dutkanruhtadan vejolašvuođaid birra ja ohcamiid hábmemis.
- Servet, rávvet ja doarjut gođiid, dutkanjoavkkuid ja eaŋkildutkiid.
- Lea ráđđeaddidoaimma ásahusa jođiheddjiide dutkanstrategalaš áššiin
- Ráhkkanahttá áššiid Dutkan- ja oahppostivrii ja allaskuvlastivrii
- Dutkama plánemii ja čađaheami doarjjan
- Kvalitehtavuogádat dutkama suorggis
- Muđui doarjjan fágagođiide dutkanáššiin

Sámi allaskuvlla hálddahaslaš ovttadagaid jođiheddjiin (gaskajođiheaddjit) lea ovddasvástáduš iežaset ovttadagaid kvalitehtabargguide ja ovdáneapmái:

Ekonomiijaossodat

- Raportere
- Bušeahtta
- Ovddasvástida studeanttaide bálkká máksima, omd. rekruterema oktavuodas
- Ovddasvástida sensoraid bálkká máksima
- Ovddasvástida guosselogaiddiid bálkká máksima.

Bargiidossodat

- Rávvet eksámenbargobihtáid ja –vástádušaid, sensuvralisttuid/”vurderingsprotokolla” ja sullasaččaid vurkkodeami ja kassašuvnna Riikaarkiivva ja Sámi allaskuvlla mearrádušaid vuodul.

DGT-ossodat

- Ovddasvástida Digigiisá geavaheddjiid ráhkadeami ja bálvleami studeanttaide Digigiisá ektui
- Ovddasvástida sisagaikun- ja buollinsihkarvuođa
- Ovddasvástida bálvleami fállat studeanttaide áššiin mat gusket teknologalaš rusttegiidda ja mat leat dárbbášlaččat oahpu čađaheapmái.

Girjerájus

Girjerádjosa ovddasvástáduš lea ahte studeanttain leat báberhámat ja elektrovnnalaš oahppo- ja diehtoresurssat olámuttos. Girjerájus ovddasvástida maid ahte fysalaš ja elektrovnnalaš fasiliatehtat leat áigegeovdilat ja doaibmi, ja ahte studeanttat ožžot bagadeami girjerádjosa resurssaid geavaheamis.

Guovddáš ovddasvástádušguovllut:

- almmuheapmi ja gaskkusteapmi
- oahppanarena
- diehtoresurssaid olámuddu
- geavaheaddjidutkosat
- diehtogelbbolašvuoda oahpaheapmi

Studeanttat

Studeanttat galget aktiivvalaččat searvat oahpuid kvalitehtaovdánahttin ja -sihkkarastin bargguin.

Studeanttaid ovddasvástáduš:

- Geavahit váikkuhanvejolašvuoda ja konstruktiivvalaččat oassálastit studeantaárvoštallamiin maid Sámi allaskuvla čađaha buoridan dihte oahppokvalitehta.

Fágagoađit

Fágagođiin dahkkojuvvojit fágalaš álgagat ja doppe dáhpáhuvvet buot fágalaš doaimmat. Fágagoahti lea seammás allaskuvlla deháleamos dienasmunni, man duohtandahká oahpahusain, dutkamiin, guorahallamiiguin ja almmuhemiiguin. Fágagođiin lea fágalaš ovddasvástáduš iežaset fágasurggiid gullelaš dutkamii, ja iežaset fágasurggiid oahppoprográmmaid ja ámmátoahpuid oahppofálaldagaide.

Sámi allaskuvllas leat čuovvovaš goađit nammaduvvon:

- Servvodatdieđagoahti (servvodatfága, juridihkka, historjá, journalistihkka)
- Gielladieđagoahti (sámegiella, dárogiella, suomagiella)
- Duodji-, ealáhus- ja luonddudieđagoahti (pedagogihkka, duodji, luonddufága, boazodoallu, guolásteapmi, meahcásteapmi)

Juohke goađis lea nammaduvvon jodiheadji ja nubbijodiheadji geat jodiheaba goađi doaimmaid. Goajtejodiheadjis lea ovddasvástáduš čuovvolahttit ja ovddidit kvalitehtasihkarastinbarggaid iežas fágagoađis

Fágagoahtestruktuvra

Goajtejodiheadji lea ovttadaga fágalaš ja hálldahuslaš jodiheadji ja jodiha dan daid rámmaid siskkoalbe maid allaskuvlla stivra lea mearridan ahte iešguđet áiggi leat fámus dán funkšuvdnii.

Gohtenjunnožiid doaimmat:

- Goahthenjunuš lea veahkkin pláneme oahpahusa fágagohtái gullelaš oahpuin, ja fárrolaga bargiidossodagain plánet goahtemielláhtuid bargoáiggiid geavaheami sihke oahpaheapmái, koordineremii ja dutkamii.
- Bidjá johtui ja čađaha ovdanáhttinbarguid, omd. evttoha ođastit oahppoprográmmaid.
- Nammadit oahppokoordinatoriid, earret profešuvdnaoahpuide gos leat sierra koordinatort.
- Dohkkeha goađi lohkanmeriid dutkan- ja oahppostivrra mearrádusa áššis DOS 89/13 vuodul.

Fágagođiid doaibma lea ná sihke oahpahusa ja dutkama ektui:

- Čatnat oktii dutkama ja oahpahusa
- Bearráigeahččat ahte oahpahus lea dutkanvuđot
- Digáštallat vugiid mo fievrrida árbevirolas máhtu dutkamii ja oahpahussii
- Fuomášuhttit ja čalmmustahttit álgoálbmot perspektiivvaid oahpahusas ja dutkamis
- Searvat fágalaš cealkámušaid čállimii

Oahppokoordinahtorat

Juohke oahpus galgá leat sierra oahppokoordinahtor. Oahppokoordinahtora bargosisdoallu boahdá ovdan oahppokoordinahtoriid giehtagirjjis ja leat earret eará:

- Ovttasráđiid goahtemiellahtuiguin ráhkada/evttoha oahppoplána, lohkanlisttuid ja diibmoplánaid oahpuide, dasa lassin gulahallá studeanttaiguin.
- Searvá rekrutterendoaimmaid
- Čađaha studeantaárvoštallamiid, ságastallamiid progreshuvna čuovvolahttimin ja buoridandoaimmaid.
- Čállá fága- ja spiehkastatraporttaid, ja árvala buoridandoaimmaid.
- Dinggo guosselogaldalliid.
- Evttoha sensoriid
- Váldoovddasvástádus árvoštallamiidda ja eksámeniidda
- Searvá oahppoprográmmaid teamčoahkkimiidda
- Gulahallá doarjjadoaimmaiguin (e.e. IKT:in ja girjerádjosiin)
- Eará doaimmat maid goahtejođiheaddji bidjá

Oahppoprográmmaide ja profešuvdnaoahpuide várrejuvvo sierra koordinerenresursa ovttá oahppojahtái. Dát ii guoskka oahpaheaddjeoahpuide gos lea sierra oahpahusjođiheaddji. Dán resursii gullá:

- Hábmets ohppui ollislaš lohkanbadjeplána
- Gulahallat studeanttaiguin oahppoprográmma ektui
- Jođihit oktasaš doaimmaid mat gullet ohppui
- Veahkehit goahtejođiheaddji fágaresursaplánemii mii guoská ohppui

PhD prográmmastivra

Prográmmastivra gullá dan fágagohtái, mii jođiha PhD-oahpu. Prográmmastivrra doaibmá oahpu PhD-lávdegoddin. Prográmmastivrra mandáhttan lea doaibmat PhD-oahpu ráđđeaddin studeanttaide ja gođiide, ja dat lea ožžon sierra mandáhta DOS stivrras.

Prográmmastivrras leat unnimustá golbma miellahttu, vuosttašvirggehasat ja doavttirgrádstudeanta. Doavttirgrádstudeanttat galget deavdit unnimustá 20 % olles joavkkus. Prográmmastivrra miellahtuide nammaduvvojit persovnnalaš várrelahtut.:

- Jođiheaddji galgá leat virggehas geas lea professorgelbbolašvuhta.
- Nubbi miellahtu galgá vuosttaš virggehas (oahpahan- ja dutkanvirggehas).
- Goalmát miellahttu galgá leat doavttirgrádstudeanta.

Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda doavttirgrádaprográmmastivrra mandáhta

- Fuolaha sisaváldin čađaheami doavttirgrádstudeanttaid PhD ohppui.
- Čuovvola doavttirgráda studeantaáššiid.
- Ovddida árvalusaid áššiid DOSii, mat gullet PhD oahppui dekána/ goahtejođiheaddji bokte.
- Ovddida árvalusa bagadalliide dekáanii (goahtejođiheaddjái)
- Galgá searválaga bagadalliiguin sihkkarastit ahte doavttirgrádstudeanttat oasálastet aktiivvalaččat dutkanbirrasiiiguin.
- Vuolláičállat doavttirgrádašiehtadusa ovttas bagadallin ja doavttirgrádstudeantan.
- Jus doavttirgrádstudeant vállje váldit oahpahusoasi eará ásašusa, ferte prográmmastivra mearridit deavdá go oahpahusoasi PhD fágalaš dási ja ahte addá oahppočuoggáid (oč/ETCS-credit).
- Dárbbu mielde sáhtta prográmmastivra gáibidit erenoamáš raporterema jus studeanttas lea váilevaš ovdáneapmi prošeaktačilgehusa ektui.

Prográmmastivrra doaibmanáigodat lea njeallje jagi, muhto doavttirgrádstudeantta doaibmanáigodat lea okta jahki. Stivrra nammadettiin ferte sihkkarastit, ahte vuhtiiváldo maiddái sohkaheallid ovddasdássašvuhta. Goappašat sohkaheallit galgaba leat ovddastuvvon dássálagaid, gč. *Likestillingsloven* § 21.

PhD-prográmma fágalaš váldoovddasvástideaddji biddjo 50 % virgái jođihit oahpu, ja dasa lassin bohtá vel oahpaheapmi ja bagadallan prográmmaoahpus. Fágalaš váldoovddasvástideaddjis lea ovddasvástádus jođihit beaivválaččat prográmmaoahpu. Son maid ovddida ja ráhkkanahttá áššiid prográmmastivrii ja son raportere fágagoađi (fágaossodaga) dekáanii, geas lea olles prográmmaoahpu fágalaš ja hálddahušlaš ovddasvástádus. Fágagoađi (fágaossodaga) jođiheaddji (dekána) vuolláičállá buot sisaváldinšiehtadusaid ja su ovddasvástádussan lea maiddái sihkkarastit, ahte PhD-oahpu doallá alla fágalaš kvalitehta.

Mii ovddabealde lea čilgejuvvon, de lea allaskuvla daid lassin ráhkadan njuolggadusaid, mat dievasmahttet PhD-oahpu lánkaásahusa. Njuolggadusain čilgejuvvo eanet ja dárkileappot PhD-lánkaásahusa birra, mainna lágiin oahppoprográmmii guoski sierra doaimmat bohtet manjalaga, ja dat muitalit, mo ja geas lea makkárga ovddasvástádus oahpu čađaheamis

Oahppobiraslávdegoddi

Sámi allaskuvlla oahppobiraslávdegottis lea dehálaš rolla studeanttaid oahppobirrasa ja oahppodili buorideami barggus. Oahppobiraslávdegoddi galgá sihkkarastit ahte studeanttat besset mielde mearrideames áššiid mat gusket oahppobirrasii.

Oahppobiras galgá leat dohkálaš studeantaid dearvvašvuođa, sihkkarvuođa ja čálgu ektui. Allaskuvla galgá bargat dan ala ahte studeanttain lea buorre oahppobiras ja dán barggus galgá váldot vuhtii teknihkalaš ja sosiálalaš ovdáneapmi servodagas ja guoskevaš oahpus.

Váiddalávdegoddi

Sámi allaskuvla lea nammadan váiddalávdegoddi nu go Universitehta- ja allaskuvlalahka gáibida. Váiddalávdegottis leat vihtta (5) miellahtu, geain buohkain leat persovnnalaš várreláhtut. Jođiheaddji oktan su persovnnalaš várrelahtuin galgaba deavdit duopmárgáibádusa, ja soai eaba galgga bargat áshahas. Guokte miellahtu galgaba leat allaskuvlla bargit ja guokte miellahttu galgaba leat studeantalahtut. Váiddalávdegotti doaibmaáigodat lea golbma (3) jagi, earret studeantalahtuin, geain doaibma áigodahkan lea okta oahppojahki. Studeantastivra evttoha juohke oahppojagi studeantalahtuid, ja rektor dasto nammada sudno studeantastivrra evttohusaid vuođul. Váiddalávdegotti nammadeamis ferte maiddái sihkkarastit, ahte sohkaelliid ovttaássašvuohta váldjuvvo vuhtii nie, ahte goappašagat sohkaelliid leaba ovddastuvvon dássálagaid, gč. *Likestillingsloven* § 21.

Allaskuvlla PhD-oahpu oktavuodas galgá váiddalávdegoddi meannudit ja mearridit váiddaáššiid mat gusket eksámenlágideapmái nugo "Eksámenlágideami formála meattáhusaid váidin" U/H lága § 5-2 mielde. Váidin guoská maiddái PhD-oahpu oahpahušoassái "Čilgehus mearriduvvon árvosátnái ja árvosáni váidin" U/H lága § 5-3 mielde.

PhD-láhkaásahusa mielde ferte váiddalávdegoddi maiddái mearridit váidagiid mat gusket dáidda gažaldagaide: 1) sisabeassan ohppui 2) biehttaleapmi ohcamii oáččut nákkosgirjji árvvoštallot dahje 3) mearrádus ahte nákkosgirji ii leat dohkkehuvvon, geahččaladdanlogaldallan dahje nákkosgirjji bealušteapmi lea vejolaš váidit hálddašanlága (gč. *Forvaltningsloven*) § 28 mielde.

Dohkálašvuođaárvvoštallama lávdegoddi

Meannudit studeantaáššiid mat ovddiduvvojit oahpahušovddasvástideaddjis dohkálašvuođa árvvoštallama ektui. Ovddida árvalusa meannudeapmái váiddalávdegoddái, gos ovdanbukto studeanta dohkálašvuohta oahpposuorgái dahje ii heivvolašvuohta ohppui.

Departemeantta Johtočálus F-14-06 mielde galgá stivra nammadit áirasiid dohkálašvuođalávdegoddái earret eará oahpaheaddjeoahpuide, ja lávdegottis galget daid surggiiguin olbmot

- Fágalaš jođiheaddji – lávdegotti jođiheaddji
- Fágalaš oahppojođiheaddji, dehe sullasaš doaibma
- 2 hárjehallanbagadalli
- 2 fágaolbmo
- 2 studeantaáirasa
- okta olggobeale áirras geas lea juridihkka ámmáteksámen.

3 Kvalitehtadimenšuvnnaid mihtut

Sisaváldinkvalitehta

Sisaváldinkvalitehta guoská sihke formála gáibádusaide mat gusket sisaváldimii ja sisaváldima bohtosiidda. Buriin sisaváldinkvalitehtain oaivvilduvvo ahte Sámi allaskuvllas leat doarvái ohccit ja ahte ohcciin lea buorre dássi sin ovdalgihtii máhtolašvuođas.

Sámi allaskuvllas galgá leat buorre sisaváldinvuogádat mii fátmasta proseassaid rekrutterema rájes gitta ođđa studeanttaid vuostávdimii. Sámi allaskuvla galgá sihkkarastit kvalitehta dieđuin mat raporterejuvvojit siskkáldasat ja olgguldasat. Sámi allaskuvla galgá systematiseret ja analyseret čoavddaloguid ja doaimmaide mat gullet studeantasisaváldimiidda. Dát dieđut galget leat mielde jahkásaš raporttas stivrii.

Dutkan- ja oahppostivrras lea ovddasvástáduš sisaváldinkvalitehtii. Oahppohoavddas lea ovddasvástáduš hálddahuslaš čat láchit dili buori sisaváldinkvalitehtii.

Oahppokvalitehta

Oahppokvalitehta guoská dilálašvuođaide mat váikkuhit studeanttaid oahppanprosessii, ja dakko bokte dasa man ávkkálaš oahppu lea studeanttaide. Oahppokvalitehta sisttisdoallá prográmmakvalitehta, oahpahuskvalitehta ja relevánsa sámi servvodaga dárbbuid ektui. Dát doibmet ovttaš ja váikkuhit nubbi nubbái.

Sámi allaskuvllas galgá leat vuogádat mii sihkkarastá buori oahppokvalitehta. Guovddázis oahppokvalitehtas leat árvvoštallamat, ja Sámi allaskuvllas galgá leat vuogádat oahppokvalitehta árvvoštallamiidda iešguđet dásiin ja vuogádat árvvoštallamiid čuovvolahttimii. Dát dieđut galget leat oassin oahppoásahusa jahkásaš raporttas stivrii.

Dutkan- ja oahppostivrras lea ovddasvástáduš oahppokvalitehtii. Goahtejođiheddjiin lea ovddasvástáduš sihkkarastit buori oahppokvalitehta ja kvalitehtaovdáneami iežas fágagoađis. Oahppohoavddas ja oahppohálddahusas lea ovddasvástáduš hálddahuslaš čat láchit dili buori oahppokvalitehtii.

Eksámenkvalitehta

Eksámenkvalitehtii gullá studeanttaid oahppanávki ja oahpu relevánsa oahppoplána mihttomeriid, studeantta persovnnalaš ovdáneami ja čađaheami ektui. Sámi allaskuvla galgá bargat dan guvlui ahte nu olu studeanttat go vejolaččat ožžot buriid fágalaš bohtosiid ja čađahit oahpuid dábálaš oahppoáiggis. Sámi allaskuvla galgá čuovvut našuvnnalaš ja báikkálaš eksámenjuolggadusaid

Sámi allaskuvllas galget leat vuogádagat ja rutiinnat eksámena oktavuodas, ja sihkkarastit kvalitehta dain dieđuin mat raporterejuvvojit siskkáldasat ja olgguldasat. Ásahus galgá systematiseret ja analyseret čoavddaloguid mat gullet eksámenbohtosiidda. Dát dieđut galget leat oassin ásahusa jahkásaš raporttas stivrii.

Dutkan- ja oahppostivrras lea ovddasvástáduš eksámenkvalitehtii. Oahppohoavddas ja oahppohálddahusas lea ovddasvástáduš hálddahuslaš čat láchit dili buori eksámenkvalitehtii.

Dutkankvalitehta

Dutkankvalitehta sisttisdoallá dutkiid dieđalaš bargodili Sámi allaskuvllas ja dan ulbmil lea sihkarastit systemáhtalaš vuhtiiváldima allaskuvlla dutkangelbbolašvuodas. Guovddážiis dán kvalitehtadimenšuvnnas leat dutkanbohtosat. Sámi allaskuvla galgá láchit buori eavttuid dutkama čađaheapmái. Sámi allaskuvla galgá sihkarastit dutkanbohtosiid almmuheami ja gaskkusteami servvodahkii. Sámi allaskuvla galgá maid sihkarastit ahte dutkanbohtosat bohtet ávkin Sámi allaskuvlla siskkáldas ovdáneapmái ja oahpahussii.

Sámi allaskuvla galget leat doarjjadoaimmaid mat sihkarastet buori jođiheami, oktiordnema ja raporterema ásahusa ollislaš dutkan- ja ovdánahttinbargguin. Ásahus galgá systematiseret ja analyseret čoavddaloguid ja doaimmaid mat gullet dutkamii. Dát dieđut galget leat oassin ásahusa jahkásaš raporttas stivrii.

Dutkan- ja oahppostivrras lea ovddasvástádus dutkankvalitehtii. Goajtejođiheddjiin lea ovddasvástádus fágalaččat čuovolahttit ja láchit dili buori dutkankvalitehtii iežas fágagoađis. Oahppohoavddas ja dutkanhálddahas lea ovddasvástádus hálddahaslaš doarjjadoaimmaide.

Rámmakvalitehta

Sámi allaskuvla galgá fállat ođđaáigásaš vuodđostruktuvra, teknologiiija ja bálvalusaid oahppo- ja dutkandoibmii. Sámi allaskuvllas galgá leat buorre ja beaktilis bargobiras mii joksá biddjojuvvon mihttomeriid. Geavaheddjiidguvllot- ja oassálastin, stabilitehta, beaktilvuohta ja bálvalankvalitehta leat dehálaš mihttomearit rámmakvalitehta buot osiide.

Allaskuvladirektevrras lea bajitdási ovddasvástádus buot hálddahaslaš ovttagaid kvalitehtasihkarastinbargguide. Dáid ovttagaid gaskajođiheddjiin lea ovddasvástádus iežaset ovttagaid kvalitehtabargguide ja ovdáneapmái. Lea gaskajođiheddjiid ovddasvástádus ahte doibmii ráhkaduvvojit rutiinnat ja systemat ja ahte dat čuvvojuvvojit.

Kvalitehta spiehkasteamit

Spiehkasteapmi lea kvalitehtamihtuid váilevaš olaheapmi. Spiehkasteamit leat maid dilálašvuodát ja dáhpáhusat mat hehtejit Sámi allaskuvlla doalahit ja buoridit kvalitehta. Sámi allaskuvlla bargiin ja studeanttain lea ovddasvástádus dieđihit spiehkastemiid, spiehkastatvuogádaga bokte mii lea ásahuvvon dan vástes. Dutkan ja oahppostivrras lea ovddasvástádus dán vuogádahkii, ja dát galget raporterejuvvo allaskuvlastivrii jahkásaš kvalitehtaraportta mielde.

Sámi allaskuvllas lea sierra prosedyra spiehkastemiid čuovvoleapmái. Mihttun prosedyrain lea sihkarastit ahte buot spiehkastatdieđut registrerejuvvo ja meannuduvvojit riektá ja sihkarastit ahte spiehkastatdieđut čuovvolahttojuvvojit nu ahte sullásaš spiehkasteamit eai dáhpáhuva boahtteáiggis.

Spiehkastatdieđut sáddejuvvojit Sámi allaskuvlla E-boastačujuhussii, postmottak@samiskhs.no. Oassin dieđus galgá leat ovddideaddji namma ja e-boastačujuhus, čilgehus makkár spiehkasteamis lea sáhka, jus spiehkasteapmi guoská ohppui de galgá bohtit ovdan makkár ohppui ja lassin galgá evttohuvvon buoridandoaimma leat mielde dieđus.

Ovdakantuvrras sáddejuvvo spiehkastat diehtu guoskevaš jođiheaddjái, geas lea ovddasvástádus čuovvolahttit spiehkastatdieđu. Oahpuide ja oahppobirrasii guoskevaš spiehkastatdiehtu sáddejuvvo oahppohovdii. Teknikkalaš rusttegiid spiehkastatdieđut sáddejuvvojit teknologijahovdii ja girjerádjosis guoskevaš spiehkastatdieđut girjerádjosa hovdii.

Jus ášši guoská fágii, de lea oahppohoavddas ovddasvástádus sáddet dieđu guoskevaš oahpu goahtejođiheaddjái ja koordináhtorii. Goahtejođiheaddji galgá sihkkarastit ahte koordináhtor bidjá johtui buoridandoaimmaid. Spiehkasteami dieđiheaddji galgá dohkkehit spiehkasteami čuovvolahttima ja čovdosa. Jus spiehkastatdieđu dieđiheaddji ii dohkket čovdosa maid koordináhtor lea bidjan johtui, de lea goahtejođiheaddji ovddasvástádus čuovvolahttit ášši. Goahtejođiheaddji ovddasvástida ahte buoridandoaimmat biddjojot johtui. Go spiehkasteami dieđiheaddji dohkkeha spiehkasteami čuovvolahttima ja čovdosa, de ášši sáhtta gokčojuvot. Ášši sáddejuvvo dasto fas oahppohovdii guhte gokčá ášši.

Spiehkastatdieđut galget meannuduvvot nu jođánit go vejolaš ja mañemusat 2 vahku mañjel spiehkastatdieđu dieđiheami. Vaikko bistevas čovddus ii leat sajis golmma vahku siste, de galgá dieđiheaddjái mañemusat dalle dieđihuvvot mo ášši čuovvolahttojuvvo.

Spiehkastatdieđuid meannudeapmi ja stáhtus galgá leat oassin jahkásaš kvalitehtaraporttas. Jus leat spiehkasteamit oahpuidguoskevaš áššiin mat dáhpáhuvvet mángii, de galgá oahppohoavda ovddidit dáid spiehkastatdieđuid jođiheaddjejovkui, geat árvoštallet mo buoremusat čuovvolit ja čovdit dáid.

Spiehkasteami sáhtta maiddáid dieđihit báberhámis sierra skoviin.

4 Evalueremat

Oahpuid buoridanbargu lea čađat jođus. Studeantaid vejolašvuohta buktit oaviliiddiset oahpuid ja oahppodoaimmaid kvalitehta ektui galgá sihkkarastojuvvot. Olu árvoštallamat addojit beaivválaččat studeantta ja bargi gulahallama bokte. Dákkár gulahallan addá vejolašvuođa jođánit čuovvolahttit árvoštallamiid. Gulahallan ja buoridandáhttu berre leat guovddázis studeantta ja bargi beaivválaš gulahallamis.

Lassin galgá systemáhtalaččat vižžojuvvot diehtu das ahte makkárin studeanttat ja fágabargit árvoštallet oahppokvalitehta leat. Árvoštallamat leat oassin oahpuid kvalitehtasihkkarastima systemáhtalaš barggus.

Systemáhtalaš árvoštallan ja evaluerenbargu ja dáid čuovvolahttin ferte leat vuodđuduvvon jođihangoddái iešguđet dásiin ja fágasuorgái vai allaskuvla galgá sáhttit lihkestuvvat dáinna bargguin. Fágabargiin lea gelbbolašvuohta árvoštallat guovddáš oainnuid juohke oahpu kvalitehtas. Dát guoská earenoamážit oahpahas- ja oahppodoaimmaid plánemii ja čađaheapmái, eksámeniidda ja studeanttaid bargguid árvoštallamii ja oahpuid fágalaš sisdollui.

Allaskuvllas lea mihttun fállat oahpuid maid fágalaš ja pedagogalaš kvalitehta vástida NOKUT:a gáibádusaide ja internašunála gáibádusaide ja dássái. Dán dihte lea dehálaš ahte allaskuvlla

fágagoađit ja prográmmastivra láchčet dili nu ahte evaluerenbargu ja dáid čuovvoleapmi lea bures vuodđuduvvon allaskuvlla fágabargiid gaskkas.

Ulbmil

Siskkáldas árvoštallamat addet studeanttaide aktiivvaláš rolla oahppokvalitehta barggus ja eambo fuomášumi studeanttaid oahppobirrasii. Dát mielddisbuktet maid ahte kvalitehtabargu vuodđuduvvo bures fágasuorgái.

Árvoštallamiid bohtosat addet buori vuoddu mearridit makkár doaimmat sáhttet sihkarastit ja ovdánahttit oahpuid kvalitehta.

Sámi allaskuvlla oahpuid árvoštallan

Gođiin lea árvoštallama bajimuš ovddasvástádus.

Oahpuid árvoštallama ovddasvástádusjuohku:

- Koordináhtorat árvoštallet oahppoovttadagaideaset, hárjehallamiiddiset ja oahppomátkkiideaset ovtta studeanttaiguin. Prográmmastivrrat árvoštallet oahppoovttadagaid mat leat oassin PhD-oahpuin
- Prográmmakoordináhtor árvoštallá oahppoprográmmaid ovtta studeanttaiguin

Árvoštallan oppalaččat:

- Árvoštallamat galget dokumenterejuvvot
- Árvoštallamiid bohtosiid čuovvoleapmái galget ásahuvvot rutiinnat
- Árvoštallamiid bohtosat galget čoahtkáigessot, árvoštallojuvvot ja kommenterejuvvot ovdal almmuhuvvojit
- Árvoštallamiid bohtosat ja plánejuvvon čuovvolahttin galgá dieđihuvvot studeanttaide geat leat oassálasten guoskevaš árvoštallamiid(dda).

Buot oahput berrejit árvoštallojuvvot ovdal oahppu loahpahuvo ja áinnas oahpu gaskkamuttus. Árvoštallamat oahpu čađahettiin dahká álkibun bidjat doaimmaid johtui dan botta studeanttat áin oassálastet guoskevaš oahpu oahppodoaimmaide. Dákkár árvoštallamat sáhttet dasa lassin movttiidahttit studeanttaid eambo searvat árvoštallamiidda, go oidnet ávkki dás ovdal oahppu loahpahuvo.

Studeanttaid árvoštallan

Studeanttaid árvoštallamat čađahuvvojit guoskevaš lohkanbajis, jogo oahpu loahpas dahje gaskkamuttus. Árvoštallamiin studeanttat besset buktit oaiviliiddiset mat leat relevánttat oahpu kvalitehtii. Buot oasis oahpus galget árvoštallojuvvot. Fáttát sáhttet ovdamearkka dihte leat:

- Oahppobiras
- Árvoštallat iežas ángiruššama ja eavttuid oahpu čađaheapmái
- Oahpahu-, oahppan- ja árvoštallanvuogit
- Hárjehallanáigodat, oahppomátkkit jna.
- Oahppanjoksosat

- Oahpu čađaheapmi ja organiseren
- Bargohivvodat
- Lohkanmearri

Ovttadaga koordináhtora árvvoštallan

Koordináhtorat galget buktit čálalaš árvvoštallama. Árvvoštallan čađahuvvo maŋnel studeanttaid árvvoštallama ja maŋnel bargogáibádusaid ja eksámena čađaheami. Árvvoštallamis galget oassin koordináhtora árvvoštallan áššiin main lea dadjamaš oahpu kvalitehtii. Fáttát sáhttet ovdamearkka dihte leat:

- Studeanttaid fágalaš eavttut čađahit oahpu
- Oahpu bargohivvodat
- Oahpahus-, oahppo- ja árvvoštallanvugiid relevánsa oahpu oahppanjoksosiid ektui
- Studeanttaid oahppobiras
- Studeanttaid áŋgiruššan
- Koordináhtora áŋgiruššan
- Kvalitehtabuorideami doaimmaide evttohus

Koordináhtor galgá juohke lohkanbaji loahpas sáddet fágaraŋgortta oahppohálddahussii.

Árvvoštallanvuogit

Čálalaš ja njálmmálaš árvvoštallanvuogit sáhttet kombinerejuvot. Juohkehaš gii ovddasvástida dihto árvvoštallama vällje mo čađaha dan. Metoda galggašii sihkkarastit ahte nu oallugat go vejolaš oassálastet ja buktit buori gieđahallama dieđuin.

Oahpuid njálmmálaš árvvoštallan

Njálmmálaš árvvoštallamat čađahuvvojit dábálaččat olles studeantajoavkkuin, muhto sáhttá maiddá ovttaskas studeanttain. Árvvoštallan sáhttá leat oassin oahpahusas dahje dollot sierra čoahkkima bokte. Dákkár árvvoštallamis berrejit studeanttat leat eanetlogus.

Njálmmálaš árvvoštallamiid galgá árvvoštallama ovddasvástideaddji (dábálaččat koordináhtor) dokumenteret čálalaččat. Árvvoštallan čoahkkáigesso ja biddjo studeanttaide olámuddui maŋnel čađaheami.

Čálalaš árvvoštallan

Čálalaš árvvoštallamis geavahuvvo skovvi. Studeanta vällje háliida go addit namas árvvoštallamis vai háliida go árvvoštallat namaheapmin. Jus geavahuvvo elektrovnnalaš árvvoštallan, de galgá skovvi heivehuvvon guoskevaš ohppui. Čálalaš árvvoštallamiid bohtosat ja dieđut čoahkkáigessojit, kommenterejuvvojit ja biddjojit studeanttaide olámuddui maŋnel čađaheami.

Prográmmaid árvvoštallan

Prográmmaárvvoštallamat galget čađahuvvot jahkásaččat. Ávžžuhuvvo čađahit njálmmálaš árvvoštallama masa prográmmakoordináhtor, oahpaheadjit čadnon ohppui ja studeanttat oassálastet. Jus dákkár čađahanvuohki ii sáhte adnot (omd. neahttaoahpuin), de sáhttá čálalaš vuohki geavahuvvot.

Árvvoštallamis galget fáttát mat leat relevánttat prográmmakvalitehtii váldot bajás, nu mo ovdamearkka dihte:

- Ovttagaid oktiibidjan ja fágalaš čieknudeapmi
- Studeanttaid oahppobiras
- Árvvoštallat leatgo oahpahu-, oahppan- ja árvvoštallanvuogit heivehuvvon oahpu oahppanjoksosiid olaheapmái
- Gávdnosat studeanttaid ja koordinátoriid oahpuid ja hárjehallamiid árvvoštallamiin
- Oppalaš bargohivvodat studeanttaide
- Studeanttaid iešáŋgiruššan
- olgoriikkaorrun
- Relevánsa
- Dieđut oahpu ja oahpu hálddašeami birra.

Goahtejođiheaddji manná čađa ja árvvoštallá árvvoštallamiid gávdnosiid. Dutkan- ja oahppostivra sáhtta mearridit ahte allaskuvla galgá čađahit stuorát árvvoštallamiid prográmmain go leat unnimusat guokte joavkku (kulla) čađahan oahpu.

Oahppobirrasa iskkadeamit

Sámi allaskuvlla oahppobiraslávdegoddi galgá initieret stuorát oahppobirasiskkademiid. Dáid iskkademiid fáddá galgá leat čadnon áššiide mat leat relevánttat studeanttaid fysalaš, psykososiálalaš ja organisatuvrralaš oahppobirrasii main lea fokus áigeguovdilis čuolmmaide ja hástalusaid. Iskkademiid gávdnosat addet dieđuid mo studeanttat vásihit oahppobirrasa ja galgá leat vuodđun dárbbalaš buoridemiide.

Namuhuvvon stuorát oahppobirasiskkademiid lassin galget oahppobirrasii guoskevaš áššit ja dilálašvuodát leat oassin ovttagaid ja prográmmaid systemáhtalaš studeantaárvvoštallamiin. Dát lea earret eará kárten dihte studeanttaid fysalaš oahppobirrasa ja gávdnan dihte váilevašvuodaid fasiliatehtain maid studeanttat geavahit oahppodilis. Fágalaš ja sosiála biras, buorit dieđut mat leat olámuttos oahpporelaterjuvvon dilálašvuodaid birra leat maddái dehálaš fáttát.

Geavaheaddji iskkadeamit

Girjerájus ja DGT-ossodat leat dehálaš oasit studeanttaid oahppobirrasis. Girjerájus ja DGT-ossodat galget áiggis áigái (unnimusat juohke goalmát jagi) čađahit geavaheaddjiiskkademiid gos studeanttaide addo vejolašvuotta árvvoštallat oahppobirrasii guoskevaš bálvalusaid. Ávžžuhuvvo ahte dákkár iskkadeamit čađahuvvojit gidđalohkanbajis. Dáinna lágiin sáhttet gávdnosat raporterejuvvot gođiide loahpas oahppojagi dahje čuovvovaš oahppojagi álggus, ja dáinna lágiin leat oassin gođiid oppalaš kvalitehtaárvvoštallamis. Geavaheaddjiiskkademiid gávdnosat galget leat oassin jahkásaš kvalitehtaraporttas, dan jagi go iskkadeamit leat čađahuvvon.

Kandidáhtta iskkadeamit

Sámi allaskuvla galgá čađahit systemahtalaš kandidáhttaiskkadeami, ja nu ahte leat doallevaš dieđut dan birra ahte maid min kandidáhtat dahket maŋjel go leat geargan oahpuin. Kandidáhttaiskkademiid ulbmil lea gávnnahit mo kandidáhtat árvvoštallet dan oahpu maid leat váldán ja čanastagaid bargoeallimii. Ulbmil čađhan dihte dákkár iskkadeami Sámi allaskuvlla ovddeš

studeanttaid gaskkas lea háhkat doallelaš dieđuid Sámi allaskuvlla oahpuid relevánssa birra bargoeallima ektui.

Kandidáhtaiskkadeapmi galgá leat reaidun Sámi allaskuvla stivrii ja jođihangoddái árvvoštallat man muddui allaskuvlla strategiijat leat olahuvvon. Doallelaš dieđut oahpuid relevánssa bargoeallima ektui, sáhtta lea vuodđun strategiijaide ja doaimmaide, earret eará:

- Oahpuid guhkesáigeplánemii
- Nannet Sámi allaskuvlla studeanttaid bargomárkana ektui
- Ođđa studeanttaid rekrutteremii

Dutkan- ja oahppostivra initiere kandidáhttaiskademiid čađaheami. Oahppohálddahus čađaha ja čuovvolahtte dáid.

Oahppomátkkiid árvvoštallan

Oahpuin main leat oahppomátkkit galget dát aktivitehtat árvvoštallojuvvot dađistaga. Árvvoštallama fáttát galget čadnot dáidda:

- Oahpu oahppanjoksoat
- Oahpahuš dearvvašvuoda, birrasa ja sihkarvuoda ektui
- Leatgo studeanttat ožžon doarvái dieđuid geatnegasvuodaid ja vuoigatvuodaid, oktavuodaolbmuid, sihkarvuoda jna. birra.
- Hálldašeapmi ja láchčin.

Koordináhtor dahje oahpaheaddji gii ovddasvástida oahppomátkki čađaheami galgá árvvoštallat dás osiid main lea dadjamuš oahppoaktivitehta čađaheapmái. Bohtosat galget raporterejuvvot koordináhtorii ja goahtejođiheaddjái.

Hárjehallama árvvoštallan

Oahppobáikki ja hárjehallanbáikki gulahallan ja ovttasbargu regulerejuvvot čálalaš šiehtadusain. Fágalaš gelbbolašvuolta ja infrastruktuurva hárjehallanbáikkis galgá kvalitehtasihkkarastojuvvon ovdal šiehtadus dahkko. Gođiin lea ovddasvástádusa ráhkadit prosedyračilgehusa hárjehallama kvalitehtasihkkarastimii.

Čálalaš diehtu osiid birra main sáhtta leat dadjamuš hárjehallanáigodaga čađaheapmái galgá dieđihuvvot buot beliide: hárjehallanáigodaga oahppanjoksoat, gáibádusat hárjehallanáigodaga ceavzimii, studeanttaid, hárjehallanbáikki ja oahppobáikki ovddasvástádus ja barggut ja vejolaš eará bealit main lea dadjamuš hárjehallanáigodaga čađaheapmái. Dát diehtu galgá leat oassin árvvoštallama ja kvalitehtabuorideami doaimmaid čađaheami duogášmateriálas.

Buot oahpuin main lea hárjehallan oassin galgá leat árvvoštallama lágideapmi nu mo vuollelis bohtá ovdan. Oahpuide main lea oanehit hárjehallanáigodat heivehuvvo álkit árvvoštallama čađaheapmi.

Árvvoštallan galgá goitge sihkkarastit ahte dokumenterejuvvon dieđut vižžojit jeavddalaččat buot beliin ja ahte earenoamážit deattuhuvvo studeanttaid oahppanjoksosiidda hárjehallanáigodagas.

Studeanttaid hárjehallanáigodaga árvvoštallan sisttisoallá:

1. *Hárjehallanáigodaga árvvoštallan gaskkamuttus áigodaga*

Gaskamuttuárvvoštallama ulbmil lea čielggadit manná go hárjehallama čađaheapmi plána mielde ja leat go vejolaččat áššit mat sáhttet buoriduvvot dan botta studeanta lea hárjehallamis. Ávžžuhuvvo ahte koordináhtor ja hárjehallanovddasvástideaddji ovttas ráhkadeaba bagadusa árvvoštallama vejolaš fáttáide. Árvvoštallan sáhtta čadahuvvot joavkkuin dahje ovttaskas studeanttain.

2. *Hárjehallanbáikki árvvoštallan*

Árvvoštallanbáiki bivdojuvvo čadahit árvvoštallama hárjehallanáigodaga loahpas. Árvvoštallamis berre leat oassin vásáhusat allaskuvlla ovttasbargguin, hárjehallanbáikki rutiinnat studeanttaid vuostáiváldimii, hárjehallanbáikki fágalaš čuovvolahttin studeanttaid ektui ja eará vejolaš bealit main lea dadjamuš hárjehallanáigodaga čađaheapmái. Hárjehallanbáiki ávžžuhuvvo buktit jurdagiid vejolaš kvalitehtabuoridan doaimmaid ektui.

3. *Koordináhtora árvvoštallan*

Hárjehallanovttadaga koordináhtor ja vejolaččat fágaoahpaheaddjit čadnon dasa čadahit jahkásaš árvvoštallama. Ulbmil lea addit oktasaš árvvoštallama hárjehallamis iežas vásáhusaid ja maiddá studeanttaid ja hárjehallanbáikkiid kommentáraid vuodul. Vejolaš evttohusat kvalitehtabuoridan doaimmaide berrejit leat oassin árvvoštallamis. Árvvoštallan addo goahtejođiheaddjái ja vejolaččat prográmmakoordináhtorii.

Studeanttaid luohttámušolmmoš

Buot prográmmain (maiddá PhD-oahpuin) välljejuvvo studeanttaid luohttámušolmmoš. Juohke oahppojagi álggus välljejuvvo unnimusat okta studeanta juohke prográmmas. Ávžžuhuvvo ahte luohttámušolmmoš välljejuvvo olles prográmmaáigodahkii sihkkarastin dihte kontinuitehta ja vásáhusaid juogadeami.

Studeanttat välljejit ovddasteddjiideaset ieža. Dát sáhttet leat studeanttat guoskevaš prográmmas geat leat välljejuvvon eará studeantademokratiija ámmáhiidda dahje eará studeanttat prográmmas.

Ávžžuhuvvo ahte luohttámušolbmot gulahallet áiggis áigái, vai ođđa luohttámušolbmot besset ávkkástallat earáid vásáhusain ja gelbbolašvuodain.

Luohtámušolbmot dagahit ahte studeanttaid rolla ja ángiruššan oahppobirrasii ja oahppokvalitehtii nannejuvvo, ja ahte sii leat studeanttaid ovddasteaddjit oahppokvalitehtii guoskevaš áššiin.

Luohtámušolbmot ovddastit olles studeantajoavkku guoskevaš prográmmas ja fertejit dán dihte gulahallat eará studeanttaiguin áiggis áigái. Luohtámušolbmot galget váldit áššiid bajáš fágasurggiin, stivrraiguin ja lávdegottiiguin jus studeanttat vásihit kvalitehtahedjoneami ovttagain main ii leat árvvoštallan guoskevaš áiggis.

Luohtámušolbmot ávžžuhuvvojit addit oktasaš njálmmálaš dahje čálalaš raportta prográmmakoordináhtorii maŋemusat juohke oahppojagi loahpas, nu ahte studeanttaid oainnut váldojit mielde go plánejuvvojit doaimmat mat buoridit kvalitehta ja maiddái viidásit reporteremii.

Responsa

Studeanttain galgá áiggis áigái leat vejolašvuohta dieđihit mo sii vásihit oahppokvalitehta ja oahppobirrasa. Studeanttat sáhttet buktit dákkár dieđuid árvoštallamiid oktavuodas dahje njuolga goahtái, koordináhtorii dahje oahppohálddahussii.

Jus studeanta ii hálit buktit dákkár dieđuid namainis, de sáhtta dáid buktit anonyman.

Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus lea vejolašvuohta dákkár dieđuid buktit elektrovnnalaččat. Dáppe lea vejolašvuohta rámidit ja dieđihit spiehkastemiid.

Ossodagat maidda dieđiheamit gusket ovddasvástidit dáid dieđuid čuovvoleami ja studeanttaide dieđuid addima čuovvolahttima birra. Studeanttaid oahppobirrasa barggu organiseren ja ovddasvástádusjuohku, ja dieđut geatnegasvuodaid, vuoigatvuodaid, váidinvejolašvuodaid, áigemeeriid ja sullasaččaid birra boahtá ovdan Sámi allaskuvlla studeanttaid oahppobirasgiehtagirjjis.

5 Oahppokvalitehta analysa

Oahppokvalitehta analysa ulbmil lea gávndat kvalitehtaspiehkastemiid siva ja buriid beliid doaimmain. Dáinna lágiin sáhtta allaskuvla buoret ovddidit buori kvalitehta oahpuin maid fállat. Beaivválaš gulahallan studeantta ja bargi gaskkas ja systemáhtalaš árvoštallamat leat mielde addime dieđuid oahpuid kvalitehta birra.

Analysa ja kvalitehtabuorideapmi

Oahpuid kvalitehta analyseren lea reaidun gávnnahit joksá go Sámi allaskuvla mearriduvvon mihtuid. Dát lea maid reaidun gávnnahit nákke go allaskuvla gieđahallat rievdadusaid ja hástalusaid maid rievdaduvvon rámmaeavttut ja rievdaduvvon gáibádusat oahpuide buktet.

Analysa vuolggasadji lea ollislaš dokumentašuvdna, mas leat oassin sihke kvalitatiiva ja kvantitatiiva kvalitehtaindikáhtorat. Kvalitehtaindikáhtorat galget vuosttažettiin muiitalit dilálašvuodaid birra maid berret iskat ja analyseret lagabui, omd.:

- Rekrutteren oahpuide
- Čađaheapmi ja heaitin
- Bohtosat
- Oahppobiras
- Oahppodoaimmaid kvalitehta
- Oahpuid relevánsa

Analysa dahkko dieđuid vuođuš maid oažžut:

- Beaivválaš gulahallamis gaskkal studeantta, fágabirrasa ja hálddahusa

- Studeanttaid oahpuidárvoštallamiin ja dieđuid vuodul maid studeanttat addet
- Studeanttaid bargguid fágalaš árvoštallamiin
- Fágasuorggi oahpuidárvoštallamiin
- Oahpuid ja fágabirrasa árvoštallamiin
- Kvantitatiiva kvalitehtaindikáhtoriin

Fágasuorgi oažžu dieđuid oahpuid heajos ja buriid beliid birra. Dát dieđut raporterejuvvojit jahkásaččat kvalitehtaraporttas ja oahppojagi oahppofálaldagaid raporttas. Analysat addet stivrii buori vuodu dahkat mearrádusaid main lea dadjamaš oahpuid kvalitehtii.

Sámi allaskuvlla oahppokvalitehta mihtut leat vuolggasadjin analysaide. Dát leat čilgejuvvon Sámi allaskuvlla strategiiaplánas, stivrensígnálain ja ossodagaid mearriduvvon mihtuin.

Doaibmajuid árvoštallan berre dahkkot allaskuvlla mihtuid vuodul ja maiddá NOKUT:a akkrediterema gáibádusaid vuodul.

Beroškeahttá mii lea sivvan heajos dahje buori kvalitehtii, ferte allaskuvllas leat mihtun ovddidit kvalitehta, ja buorit analysat leat dehálaš reiddut dán mihtu joksamii.

6 Bargu- ja ovddasvástádusjuohku kvalitehtasihkkarastimis ja oahpuid hálddašeamis

Oahppodoaimmaid hálddašeammi lea dehálaš oassi oahpuid systemáhtalaš kvalitehtasihkkarastinbarggus. 6. Kapihttalis čilgejuvvo ovddasvástádusjuohku ja bargoproseassat oahppodoaimmaid hálddašanbargguin. Dása gullá maid oahppoovttadagaid ja prográmmaid fágalaš kvalitehta plánen ja kvalitehtasihkkarastin. 6. oassái gullet čuovvovaš kapihttalat:

Kapihttal 1	Oahppoáššiid meannudeapmi Sámi allaskuvllas	22
Kapihttal 2	Prográmmaid ja oahppoovttadagaid kvalitehtasihkkarastin	26
Kapihttal 3	Rekrutteren	41
Kapihttal 4	Oahpuid sisaváldin	44
Kapihttal 5	Studeanttaid registreren ja studeantaregistrerema ođasmahttin	54
Kapihttal 6	Studeanttaid progrešuvnnat	60
Kapihttal 7	Oahpuid sisaheiveheapmi	63
Kapihttal 8	Lonohallanšiehtadusat ja studeantalonohallan	71
Kapihttal 9	Eksámen ja árvoštallan	73
Kapihttal 10	Oahppoduođaštusaid hálddašeammi	90
Kapihttal 11	Hárjehallan	97
Kapihttal 12	Váiddaáššit	100
Kapihttal 13	Studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallan	106
Kapihttal 14	Disiplinara reakšuvnnaid studeanttaide	111
Kapihttal 15	Studeantadieđuid meannudeapmi	118
Kapihttal 16	PhD-gráda hálddašeammi Sámi allaskuvllas	121

Kapihttal 1 Oahppoáššiid meannudeapmi Sámi allaskuvllas

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte oahppoáššiid meannudeapmi Sámi allaskuvllas čuovvu dábálaš prinsihpaid buori hálddašeamis.

Doaibmaguovlu

Guoská buot beliide oahppoáššiid meannudeamis Sámi allaskuvllas. Dokumeanta čilge oktasašvuodaid mat leat oassin dán barggus.

Láगत ja njuolggadusat

Hálddašandoaibma galgá čuovvut dábálaš prinsihpaid buori hálddašandoaimmas ja maddái njuolggadusaid čuovvovaš lágain ja mearrádusain:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#) (universitehta ja allaskuvlaláhka)
- [Láhkaásahusat mearriduvvon universitehta ja allaskuvlalága vuodul](#)
- [Forvaltningsloven](#) (hálddašanláhka)
- [Forskrift til forvaltningsloven](#) (Hálddašanlága láhkaásahus)
- Sámi allaskuvlla bachelorgrádaláhkaásahus
- Sámi allaskuvlla eksámen- ja loahpalaš árvoštallama láhkaásahus
- Sisaváldinnjuolggadusat Sámi allaskuvlla oahpuide

Áššemeannudeami vuhtiiváldimat

Sámi allaskuvlla áššemeannudeapmi lea hábmejuvvon ja galgá hábmejuvvot iešguđet vuhtiiváldimiid ja beliid vuodul mat árvoštallojuvvot nubbi nuppi ektui. Galgá sihkkarastojuvvot ahte áššit meannuduvvojit doarvái vuđolaččat ja dárbbasmeahtun guhkes áigegeavaheami haga, ja ahte meannudeapmi lea álkit ja praktihkalaš. Áššemeannudeamis sáhtta šaddat dárbu almmolaš beroštumiid árvoštallat priváhta beroštumiid ektui, ovdamearkka dihtii allaskuvlla effektivitehta ja ráddjejuvvon resurssageavaheami dárbu indiviida beroštumiid ektui. Indiviida geahčadeami (innsyn) ja dárkkisteami vuhtiiváldin áššemeannudeamis berre árvoštallojuvvot vuhtiiváldimiid ektui mat orrot gáibideame jávohisgeatnegasvuoda ja ahte áššebáhpirat eai berre leat almmolaččat. Viidásit áššemeannudeapmi sáhtta roahkka leat standardiserejuvvon muhtun diliin. Eará áššiin berre leat mánggabealat nu ahte eaŋkil áššit meannuduvvojit oktagaslaččat.

Buorre hálddašeapmái gávdnojit čálitkeahkes norpmat mat dievasmahttet formála mearriduvvon áššemeannudannjuolggadusaid. Eanemus guovddáš norbma lea dohkálaš áššemeannudeami gáibádus. Eanas eará áššemeannudannjuolggadusat leat vuoduštuvvon dán prinsihppii. Dohkálaš áššemeannudeapmái gullá earret eará gažaldagaid vástideapmi nu ahte ii ádján dárbbuhemiid, gullat buot beliid áššiid main leat vuosttálaš beroštumit, buorit arkiivarutiinnat jna.

Dehálaš oassi dohkálaš áššemeannudeamis lea ahte hálddašeamis lea iešheanalís ovddasvástádus ášši dieđuide, sihke dieđuid dárkkisteapmái, lágalaš osiide ja árvoštallama osiide áššis. Dát gohčoduvvo dárkkistanprinsihppan.

Eará dehálaš prinsihppa lea hálddašeami gáibádus objektivitehtii, mas earret eará áššeoasálaččaid vealakehtes meannudeami vuhtiiváldin lea guovddážiis. Dát prinsihppa guoská sihke vuđolaš áššeráhkkaneari ja juohke virgeolbmo habilitehta gáibádusaid njuolggadusaide. Viidasit lea guovddáš prinsihppan gáibádus oktagaslaš áššemeannudeapmái áššiin mat gusket viissis olbmuid rivttiide ja geatnegasvuodaide. Maiddái áššiin main lea standardiserejuvvon áššemeannudanprosedyrat eaktuduvvo ahte hálddašeapmi áššemeannuda juohke ášši oktagaslaččat.

Hálddašeamis lea dábálaš bagadangeatnegasvuhta. Buorre hálddašandábiid čálitkehtes norpmat lea vuođuštuvvon hálddašanláhkii, universitehta ja allaskuvlalahkii ja eará formála mearriduvvon njuolggadusaide. Dábálaš bagadangeatnegasvuhta lea oassin hálddašanlágas, §11. Dán birra čilgejuvvo eambbo vuollelis.

Oppalaš njuolggadusat hálddašanorgánaid áššemeannudeamis

Bagadangeatnegasvuhta

Hálddašanlága §11 vuđul lea buot hálddašanorgánain¹ dábálaš bagadangeatnegasvuhta iežaset doaimmaguovllu siskobealde. Vuosttaš oasis bohtá ovdan ahte “bagadusa mihttun galgá leat addit buot áššeoasálaččaide ja eará berošteddjiide vejolašvuoda buoremus lági mielde áimmahuššat beroštumiideaset viissis áššiin”. Bagadusgeatnegasvuhta ja geahčadanvuoigatvuhta hálddašanlága njuolggadusaid ja almmolašvuođalága njuolggadusaid mielde, leat dehálaš prinsihpat mat gusket guoskkahuvvon áššebealálačča beroštumiid áimmahuššanvejolašvuodaide hálddašeami oktavuodas.

Bagadeami doaimmaheapmi galgá heivehuvvot iešguđet hálddašanorgána dillái ja kapasitehtii. Dievasmahtti njuolggadusat hálddašanorgánaid bagadangeatnegasvuoda ektui čuvvot hálddašanlága lánkaásahusa kapihtal 2.

Bagadangeatnegasvuhta ii leat geatnegasvuhta doaimmahit oppalaš diehtujuhkima, muhto bagadeami addit viissis áššiin. Hálddašanorgána lea geatnegahtton bagadeami addit iežas doaimmabijuin, sihke áššebealálaččaide ja earáide dihto áššis. Jus muhtun bohtá jearrat geatnegasvuodaide ja rivttiidis birra dihto dilálašvuodas mas guoskevaš olbmui leat áigejuovdilis beroštumit, de lea hálddašanorgánas geatnegasvuhta bagadeami addit vaikko dilálašvuodas ii leat ášši jođus.

Bagadangeatnegasvuhtii gullá vuosttažettiin bagadeami addit guoskevaš lágaid ja lánkaásahusaid ektui ja guoskevaš áššesuorggi dábálaš praksisa ektui. Viidasit galgá maid addot bagadeapmi áššemeannudanjuolggadusaid ektui, earenoamážit áššebealálaččaid rivttiid ja geatnegasvuodaide ektui. Jus lea vejolaš de berre maiddái hálddašanorgána fuomášuhttit dilálašvuodaide main konkrehta dilálašvuodain sáhtta leat dadjamuš bohtosii.

Bagadeapmi sáhtta addot sihke njálmmálaččat ja čálalaččat, ja sáhtta ovdamearkka dihtii leat skoviid deavdin veahkki ja váidaga hábmen ja maiddái eará dokumeanttaid hábmen/deavdin jus orru dárbu dákkár bagadeapmái. Jus ášši lea ovddiduvvon boastu orgánii dahje jus ovddideamis leat

---

¹ Hálddašanorgána lea orgána mii ráhkkanahpte ja mearrida áššiid mat oppalaččat dahje konkrehta leat mearrideaddjin priváhta olbmuid vuoigatvuodaide dahje geatnegasvuodaide. Sámi allaskuvla lea hálddašanorgána gos viissis ovttadagat geaidda lea juolluduvvon váldi ráhkkanahptit ja mearridit áššiid, galget čuovvut hálddašanorgánaid áššemeannudanjuolggadusaid.

meattáhusat, boasttuipmárdusat dahje eará váilevašvuodát, de galgá orgána addit guoskevaš ovddideaddjái dieđu dán birra, oktan meattáhusaid divvuma áigemeiriin.

Áššiin gos leat guokte dahje eambo áššebealálaččat main leat iešguđetlágán beroštumit, ii galgga bagadeapmi dahje doarju addot dainna lágiin ahte hálddašeami objektivitehta eahpiduvvo.

Áššeráhkaneapmi – áššemeannudanáigi

Hálddašanlága § 17 vuođul “hálddašanorgána galgá sihkkarastit ahte ášši lea nu bures go vejolaččat čilgejuvvon ovdal mearrádus dahkko”. Hálddašanáššiid dieđut ja dieđiheapmi ii leat áššebealálaččaid váldoovddasvástádus, muhto hálddašanorgána, das lea dieđihan- ja čielggadangeatnegasvuohta. Lea dehálaš ahte hálddašanorgána čađaha dán geatnegasvuođa bealátkehtes vuogi mielde, nu ahte dat mii lohko buorrin ja heittogin áššebealálažžii boahtá ovdan.

Mánnga oahppoáššiin leat dattetge studeanttaide biddjon geatnegasvuođat ovdanbuktit iešguđetlágán dieđuid, sihke universitehta- ja allaskuvlalága mearrádusaid vuođul ja allaskuvlla lánkaásahusaid vuođul. Hálddašanorgána ferte maddái sáhttit vuordit ahte studeanta ieš váikkuha ášši dieđuide ja dieđušteapmái, maddái go ii leat geatnegahtton dan dahkat. Go árvoštallojuvvo makkár dieđuid studeanta ieš livččii galgan buktit ovdan ohcama dahje sullasaš áššiid oktavuodas, ferte áššemeannudeaddji atnit vuodđun dan ahte makkár eavttut ledje studeanttas ipmirdit makkár dieđuin lea relevánsa áššái.

Lága ii sáhte dulkot áibbas bustáválaččat go daddjo ahte “ášši galgá nu bures go vejolaččat čilgejuvvon ja diđoštuvvon”. Dihto áššiin sáhtta dát mielddisbuktit earenoamáš olu resurssageavaheami ja áššemeannudeapmi ádjánivččii vuoigatmeahtton guhka. Hálddašanlága § 11 vuosttaš lađđasa mielde hálddašanorgána galgá ráhkkanahhtit ja mearridit ášši dárbbasmeahtton hehttehusaid haga. Vuđolašvuođa dárbu galgá dan dihte mearriduvvot árvoštallama vuodul, mas mihttuid olaheapmi gehččojuvvo ekonomalaš beliid, áigegeavaheami ja jođánis čielggadeami ektui.

Jus lea vurdojuvvon ahte ášši meannudanáigi lea govttoheapme guhkki, galgá hálddašanorgána hálddašanlága § 11a vuosttaš lađđasa vuodul jođáneamos lági mielde addit gaskaboddasaš vástádusa. Dás galgá boahtit ovdan mii maŋjoneami sivva lea ja jus lea vejolaš de galgá dieđihuvvot goas vástádus boahtá. Áššiin mat gusket eaŋkilmearrádusaide galgá hálddašanorgána sáddet gaskaboddasaš vástádusa jus ii sáhte dahkat mearrádusa áššis maŋjemusat mánu maŋjel go leat ožžon ášši.

Mearrádus ja vuodusteapmi

Oppalaččat sáhtta dadjat ahte buot mearrádusat maid hálddašanorgána dahká galget leat čálalaččat, nu guhká go praktihkalaš sivaid geažil ii buvttu earenoamáš noađi hálddašanorgánii, vrd. Hálddašanláhka § 23. Čálalašvuođa gáibádusa sáhtta ollašuhhtit reivviin áššebealálaččaide, mas mitaluvvo mii mearrádusa sisdoallu lea. Dát dábalálaččat lea bargovuohki oahppoáššiid mearrádusain.

Hálddašanmearrádusat berrejit leat nu čielgasat go vejolaččat. Jorba ja mearritmeahtton dajaldagat mat dagahit mearrádusa ja mearrádusa oaivila eahpečielgasin.

Buot hálddašanmearrádusat mat gusket ovtta dahje mángga dihto olbmo rivttiide dahje geatnegasvuodaide galget dábálaččat vuodustuvvot go mearrádus dahkko, vrd. Hálddašanláhka § 24. Vuodustusas galgá čujuhuvvot njuolggadusaide mat leat mearrádusa vuodđun. Vuodustusas galgá boahit ovdan mii njuolggadusaid ja čuolbmačilgehusaid, mat ledje vuodđun mearrádussii, sisdoallu lea, nu guhkas go lea dárbu vai áššebealálážžii šaddá mearrádus ipmirdahtti. Viidásit galgá vuodustusas oanehaččat boahit ovdan makkár dilálašvuodát leat vuodđun mearrádussii. Váldo vuhtiiváldimat mat leat leamaš mearrideaddjin hálddašeami árvošteami geavaheapmái berrejit maddái namuhuvvot.

Studentii lea ávkin oažžut mearrádusa vuodustuvvot, earenoamážit dain áššiin main son ii leat ožžon nu mo lei sávvan. Vuodustus čilge mearrádusa ja sáhtá dagahit ahte lea álkit dohkkehit mearrádusa mii lea oidduheapmin studentii. Dán vuodul sáhtá garvit mánga váiddaášši. Jus studeanta goitge áigu váidit mearrádusa, de vuodusteapmi addá vuodu váidagii.

Mearrádusa dieđiheapmi

Dábálaččat galgá áššebealálážžii addot čálalaš dieđiheapmi mearrádusa birra nu jođánit go vejolaš, vrd. Hálddašanláhka § 27. Jus áššebealálážžii lea mearkkašahtti mearkkašupmin oažžut dieđu ovdal go reive mas mearrádus lea sáhtá joavdat sutnje, de berre sutnje mannat gaskaboddasaš diehtu telefonna, e-boastta dahje sullasaččat maid maŋjel sáhtá čálalaččat duođaštit.

Mearrádusa dieđiheapmi galgá dábálaččat maid sisttisoallat mearrádusa vuodusteami. Jus vuodusteapmi lea viiddis, de sáhtá leat váttis addit dieđu njálmmálaččat. Vuodusteapmi sáhtá dasto sáddejuvvot maŋjel oktan mearrádusa čálalaš duođaštusain.

Dieđiheamis galgá viidásit mitaluvvot váidinvejolašvuoda, -áigemeari ja váidima ovdánanvuogi birra. Stáda oktasaš skovvi 0073 lea standárdaskovvi mas eanas namuhuvvon dieđuin bohtet ovdan. Dán skovi sáhtá bidjat mielddusin mearrádusa dieđiheapmái.

Ferte dattege váldot vuhtii ahte universitehta ja allaskuvlálágas leat sierra njuolggadusat váidinvejolašvuoda ektui, sihke eksámenbohtosa váidima, eksámenlágideami formála meattáhusa váidima ja eksámena árvoštallama váidima ektui.

[Stáda oktasaš skovvi 0073.](#)

Kapihttal 2 Prográmmaid ja oahppovttadagaid kvalitehtasihkkarastin

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit allakvalitehtat hálddašeami allaskuvlla oahppofálaldagain, gos sihke departemeanta, NOKUT ja allaskuvlla gáibádusat ja mearrádusat váldojit vuhtii.

Doaibmaguovlu

Dokumeanta guoská buot dábálaš oahppoprográmmaide ja –ovttadagaide Sámi allaskuvllas. Gáibádusaide, mearrádusaide ja ávžžuhusaide oahpuid, oahppovttadagaid, oahppoprográmmaid, oahpposurggiid ja jahkeoahpuid álgaheamis, heaittiheamis ja rievdeamis. Dát guoská maid oahppovttadagaid čilgehusa ja oahppo-/fága-/prográmmaiplánaid sisdoalu gáibádusaide. PhD-oahppu lea čilgejuvvon sierra kapihttalis.

Vejolaš báikkálaš kvalitehtasihkkarastin prosedyrat ja rutiinnat oahpuid, oahppovttadagaid ja oahppoprográmmaid leat čilgejuvvon sierra.

Láгат ja njuolggadusat

Oahppovttadagaid ja oahppoprográmmaid hálddašeami Sámi allaskuvllas regulerejit čuovvovaš láгат, lánkaásahusat ja mearrádusat:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#) (universitehta ja allaskuvláláhka)
- [Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#) (Alit oahpu ja fágaskuvlaoahpu kvalitehtasihkkarastima ja kvalitehtaovdánahhtima lánkaásahus)
- [Forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler](#)
- [Forskrift om krav til mastergrad](#) (mastergrádalánkaásahus)
- [Rundskriv vedrørende forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#)
- [Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning](#)
- NOKUT:a ohcciidgiehtagirjjit
- [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning](#)
- Sámi allaskuvlla eksámen- ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusa
- Sámi allaskuvlla bachelorgráda lánkaásahus
- Sisaváldinnjuolggadusat Sámi allaskuvlla oahpuide

Doahpagat

Sámi allaskuvlla oahput lea organiserejuvvon jogo oahppoprográmma dahje oahppovttadahkan.

Oahppoprográmma lea oahppu mas lea čilgejuvvon sisdoallu fága- dahje oahppoplánas, mii loahpahuvo eksámenin dahje grádain.

Oahppoovttodat lea oassi oahpus/oahppoprográmmas/ grádas mii loahpalaččat árvvoštallo Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallan njuolggadusaid mielde. Unnimus ovttodat mii dohkkehuvvo oassin oahpus, oahppoprográmmas dahje grádas.

Oahppoplána lea fágalaš sisdoalu plána oahpuin mat eai leat rámmaplána vuodul. Fágaplána fas lea fágalaš sisdoalu konkretiseren oahpuin mat leat rámmaplánaid vuodul.

Ovddasvástádusjuohku

Oahppofálaldagaid hálddašeamis lea ovddasvástádus juhkon gaskkal allaskuvlastivrra, dutkan- ja oahppostivrra ja gođiid. Vuollelis bohtet ovdan válđočuoggát mat gusket oahpuid hálddašepmái ja kvalitehtasihkkarastimii.

Allaskuvlastivrras

- Lea ovddasvástádus láidestit ja jođihit allaskuvlla barggu oahppodoaimmaid kvalitehtasihkkarastimiin
- Lea ovddasvástádus mearridit lálkaásahusaid mat gusket oahppodoaimmaide
- Lea ovddasvástádus mearridit oahppoprográmmaid álggaheami ja heaittiheami, dákko bokte maiddá sihkkarastit ahte buot eavttut leat devdon oahpuid álggaheami oktavuodas
- Lea stivrenovddasvástádus Sámi allaskuvlla oahpuin (mearridit ja čuovvolahttit mihtuid, boadusgáibádusaid, stivrensignálaid, fágaovdáneami, strategiija, vuoruheami ja resurssageavaheami).

Dutkan- ja oahppostivra (DOS)

- Doaimmá ráđđeaddin ja mearrideaddjin stivrra delegašuvnna vuodul
- Lea ovddasvástádus mearridit biddjojít go almmuhuvvon oahput johtui
- Galgá sihkarastit kvalitehta ja kvalitehtasihkkarastinortnegiid Sámi allaskuvlla oahpuide guoskevaš doaimmain
- Mearrida dárkileabbo kvalitehtamihtuid ja ortnegiid daid iešguđet kvalitehtadimenšuvnnaide mat gusket oahpuide
- Galgá gozihit fágalaš birrasa, oahppobirrasa ja doarjjadoaimmaid kvalitehta
- Mearrida ja ođasmahtta árvvoštallanvuogádaga- ja ortnegiid mat leat oassin kvalitehtasihkkarastinvuogádagas.
- Mearrida oahpuid ja oahppoprográmmaid vuodđomeriid, oahppomodeallaid ja prográmmaid, ođđa fága- ja oahppoplánaid ja buot fágalaš ođastemiid mat gullet oahpuide
- Mearrida eará oahpuid dohkálašvuoda oassin ásahusa iežas oahppoprográmmaide (vrd. U/A lága § 3-4)
- Galgá guorahallat oahppodoaimmaid álgoálbmotásahusaid gáibádusaid vuodul

Fágagoađit

- Leat fágalaš ráđđeaddit oahpahasássiin
- Plánejit oahpuid ja oahpahusa bargoresurssaid mielde
- Galget čatnat oktii dutkama ja oahpahusa ja bearráigeahččat ahte oahpahus lea dutkanvuodot
- Čuovvut mearrádusaid ja áigemeeriid mat gusket kvalitehtasihkkarastimii ja oahpuid hálddašepmái

- Ráhkadit fága-, oahppo- ja prográmmaplánaid goađi oahpuide guoskevaš gáibádusaid vuodul ja dáikko bokte sihkkarastit ja doalahit buori fágalaš kvalitehta
- Čađahit ja čuovvolahttit oahppoovttadagaid ja prográmmaid árvoštallamiid
- Ovddidit fága-, oahppo- ja prográmmaplánaid rievdadusaid meannudeapmái
- Dohkkehit lohkanmeriid
- Goahtejođiheaddjis lea ovddasvástádus čuovvolahttit ja ovddidit kvalitehtasihkkarastinbarggaid iežas fágagoađis.

Allaskuvladirektevra oahppohálddahusa bokte

- Fágalaš árvoštallama vuodul ovddidit allaskuvlastivrii áššiid ja mearrádusárvalusaid mat gusket mearridit oahppoprográmmaid ja oahpposurggiid álggaheami ja heaittiheami, dáikko bokte árvoštallat leatgo guoskevaš gáibádusat NOKUTis, departemeanttas ja allaskuvllas devdojuvvon
- Ráhkadit oppalašgeahčastagaid, suokkardemiid ja statistihkaid vuodđun allaskuvlla jođihangotti ja stivrra oahpuid vuoruheami ja ovdáneami bargui
- Ođasmahttit dieđuid main boahdá ovdan makkár grádaid, oahpuid ja oahpposurggiid allaskuvla fállá áiggis áigái
- Ovttas fágasurggiin almmuhit allaskuvlla oahppokataloga allaskuvlla ruovttusiidui
- Ođasmahttit ja almmuhit dokumeantta mii čilge oahpuid hálddašeami departemeantta, NOKUTa ja ásahusa iežas mearrádusaid ja gáibádusaid vuodul.

Allaskuvlla oahppofálaldagaid kvalitehtasihkkarastin oppalaččat

Allaskuvlastivrras lea oppalaš stivrenovddasvástádus fágaovddideapmái ja allaskuvlla oppalaš resurssageavaheapmái. Lea dárbbalaš čađat árvoštallat allaskuvlla oahpuid oppalaš viidodaga. Balánsa gaskkal oahppofálaldagaid viidodaga ja jierpmálaš resurssageavaheami oahpahankapasitehtas lea hástalus. Oahppoprográmmaid rekruteren ja olggosgolut bures kvalitehtasihkkarastojuvvon oahpuid fállama oktavuodas, berre váldot vuhtii.

Ođđa prográmmaid ja oahpposurggiid ásaheapmi vástideaddji geahpideami haga mielddisbuktá ahte oahpahussii guoski resurssat hágganit vástideaddjin. Dát lea earenoamáš hástaleaddji go ođđa oahppoprográmmat eai leat vurdojuvvon rekruteret ođđa studeantajoavkkuid allaskuvllii, muhto mielddisbuktá ahte šaddá eambbo siskkáldas gilvu seamma studeanttaid alde. Allaskuvlastivra berre ge váruhit ahte oahppoprográmmaid, oahpuid ja oahpposurggiid ásaheapmi ii mielddisbuvttte hágganan resurssageavaheami dahje ahte bálddalas fágabirrasat huksejuvvojit mánngga goahtái.

Akkrediteren ja fágalaš fápmudusat

Norggas leat golbma váldokategoriija ásahusaide mat leat akkrediterejuvvon alit ohppui:

Allaskuvla, dieđalaš allaskuvla ja universitehta. Dáidda kategoriijaide leat addon iešguđet lágán fágalaš fápmudusat. Allaskuvllain lea fápmudus ásahtit ođđa oahppofálaldagaid bachelordási rádjai. Bachelordásis bajás ferte ásahtit ohcat dohkkeheami NOKUT:is.

Seamma viiddis gáibádusat oahppofálaldagaide gustojit beroškeahhtá ásahtit kategoriijas. Lea dehálaš ahte allaskuvllas leat buorit rutiinnat ja njuolggadusat oahpuid ja oahppoovttadagaid

kvalitehtasihkkarastimii, sihke oahpuid ásaheami ja dálá oahpuid árvvoštallama ja kvalitehtasihkkarastima bokte.

Viidasit lea nu ahte NOKUT sáhtta bohtit dárkkistit ja dahje/árvvoštallat juohke oahppofálaldaga juolluduvvon akkreditereme reviderema várás (vrd. Departemeantta *Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning*). Dát mearkkaša ahte NOKUT sáhtta vaikko goas bohtit árvvoštallat ásahusa oahpuid, maiddá eanjkiloahpuid. Dákkár bearráigeahču ulbmil lea oážžut čielggasin gokčēt go oahppofálaldagat guoskevaš kvalitehtagáibádusaid.

NOKUT:a *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning* lea vuodđun dása. Árvvoštallamis NOKUT árvvoštallá devdojuvvojit go guoskevaš gáibádusat oahppoplánaid sisdoalus ja struktuvrras, fágasuorggis mii lea čadnojuvvon oahppoprográmmaide, infrastruktuvrras, internašunaliserema ortnegiin ja riikkaidgaskasaš ovttasbargguin relevánta fágasurggiin ja maiddá kvalitehtasihkkarastimis. Maiddá fágalaš dássi ja dokumenterejuvvon bohtosat árvvoštallojuvvojit.

NOKUT:a oahppofálaldagaid bearráigeahččan galgá dáhpáhuvvat rutiinnaid vuodul, muhto sáhtta maiddá biddjot johtui jus čájehuvvo ahte kvalitehta orru hedjoneame. 2012s sisafievrridii NOKUT ođđa bearráigeahččan modealla, mas ásahuvvon oahpuid bearráigeahččan lea organiserejuvvon njealji oassái: kárten, čilgen, dialoga, ovdánahttin ja revideren. NOKUT sávvá dainna lágiin oážžut fuomášumi ođđa oahpuid akkrediteremis ásahuvvon oahpuid bearráigeahčču, ja dainna lágiin dagahit ahte bearráigeahčcus biddjo eambbo fuomášupmi oahppokvalitehtii ja studeanttaid oahppanjoksosiidda.

Dutkanvuđot oahppu

Buorre čanastat ja oktavuohhta gaskkal oahpu ja dutkama lea dehálaš sihke studeanttaid, fágabargiid, ásahusa ja servodaga dárbbuid ektui. Jus studeanttat dovdet ahte sii vásihit unnán dutkama oahpus, de sáhtta dát čuohcat ovdamearkka dihte oahppanjoksosiid olaheapmái ja dutkama rekruteremii. Alitoahpu našunála máhtolašvuoda meroštallama njuolggadusain leat dutkanbohtosiid ja –metodaid dovdan ja dieđalaš jurddašanmálla oahppan dehálaš oasis.

Universitehta ja allaskuvlálága ja NOKUT:a bearráigeahččoláhkaásahusa (tilsynsforskrift) vuodul lea Sámi allaskuvllas geatnegasvuohhta fállat oahpuid main lea doarvái čanastat dutkamii, fágalaš ja/dahje dáiddalaš ovdánahttinbargui, heivehuvvon oahpuid dássái, viidodahkii ja iešvuhtii. Dát lea maid vuodđuduvvon Sámi allaskuvlla strategiiaplánii.

Dutkanvuđot oahppu sáhtta leat iešguđet lágán. Oahpuin sáhtta leat sisdoallu dutkanvuđot, oahpahasas sáhttet guovddážiis leat dutkanproseassat ja dieđalaš jurddašuvuogit, oahpahas sáhtta lágiduvvot nu ahte studeanttat aktiivvalaččat leat mielde digaštallame dutkanvuđot sisdoalu ja studeanttat sáhttet leat oassin guorahalli oahppanproseassain. Ávžžuhuvvo ahte oahpuin leat oassin elemeanttat buot namuhuvvon vugiin. Praktikalaččat sáhtta dutkanvuđot oahppu leat oahppu gos oahpahas vuodđun lea dutkanbohtosiid ođđaseamos bohtosat, oahpahas lea čadnon dutkanbirrasii dahje ahte oahpahas deattuhuvvo hárbhallat geavahit dieđalaš metodaid ovttas dutkiiguin.

Maiddá oahpu birrasis sáhttet leat oahpaheaddjit ja earát geat aktiivvalaččat dutket, lohkanmeari ektui sáhtta oahpahas vuodđun leat dutkama ođđaseamos bohtosat ja studeanttaide sáhtta oahpahit guottuid mat ráhkkanahhttet váldit vuostá ođđa oahpu ja máhtu ja dáiddu digaštallat ja čoavdit čuolmmaid.

Kvalitehtasihkkarastima barggus leat studeantaárvoštallamat earenoamáš mávssolaččat. Dás sáhtta iskat man dutkanvuđot oahput maid allaskuvla fállá leat, gokko lea unnán čanastat gaskkal oahpu ja dutkama ja maid sáhtta buoridit. Dán vuodul berre ráhkaduvvot raporta gos evttohuvvojit buoridandoaimmat ja jurdagat mo sisafievrridit dutkama oahpuide.

Alitoahpu našunála máhtolašvuoda meroštallama njuolggadusat

Alitoahpu našunála máhtolašvuoda meroštallama njuolggadusat čilgejit máhtu ja dieđu, gálggaid ja oppalaš gelbbolašvuoda mii vurdojuvvo buot kandidáhtain go leat gárven oahpu addon dásis. Olahusaid graderen dahkko árvosátneskálain. Dásit leat bachelor, master ja PhD. Máhtolašvuoda meroštallama njuolggadusat leat huksejuvvon nu ahte galgá leat progresašuvdna dásis dássái.

Dehálaš mihttu njuolggadusaiguin lea čielggasin dahkat studeanttaide maid sii galget oahppat, addit čielgaset dieđuid oahpuid birra bargoeallimii/earáide ja addit kandidáhtaide kvalifikašuvnnaid mat leat eambo heivehuvvon bargoeallima gáibádusaide. Njuolggadusaid bargu sáhtta maiddái leat metodalaš lávki oahpuid kvalitehtasihkkarastima struktureremis.

Njuolggadusat fátmastit buot oahpuid, sihke teorehtalaš vuđot akademalaš oahpuid, dáiddalaš oahpuid ja profešuvdnaoahpuid. Njuolggadusaid formulereamat leat oppalaččat ja dáid lea dehálaš heivehit ja dulkot fágalaš oktavuhtii. Dát lea fágalaš/fágapedagogalaš reflekšuvdna ja ovdánahttinproseassa man vuodđun lea oahpu fágalaš ollislašvuhta, iešvuhta ja identitehta. Dát bargu galgá leat vuodđuduvvon fágasuorgái, mas hálddahus lea doarjjan.

Njuolggadusat leat čadnon oahppoprográmmaid dássái. Oahppoovttadagat galget gehččojuvvot ovttas oahppoprográmmaid mas leat oassin. Oahppoovttadagaid oktiibidjan galgá vuđolaččat árvoštallojuvvo ja vuodđun dása galget leat oahppoprográmma oppalaš oahppanjoksosat. Oahppoovttadaga ovddasvástideaddji galgá dán dihte máhtti muitalit mo ovttat lea relevánta ja mo dát mielddisbuktá ahte studeanta olaha oahppoprográmma oppalaš oahppanjoksosiid. Oahppoprográmma oahppanjoksosat leat bajimusas ja stivrejit prográmma ovttagaid oahppanjoksosiid. Prográmmaid main lea stuorra válljenmuni oassi ferte vuđolaččat árvoštallat makkár ovttagas/ovttadagain leat galget njuolggadusaid bajimus gáibádusat.

Guovddáš hástalusat sisafievrridanbarggus leat gávdnat govttolaš balánssa detáljadásis. Dát mearkkaša man spesifihkka dahje oppalaččat berre prográmma oahppanjoksosiid defineret. Berre maiddái dárkilit árvoštallat makkár pedagogalaš metodat leat vuohkkasat studeanttaide oahppanjoksosiid olahepmái ja makkár árvoštallanvuogit galget adnot go árvoštallá leatgo oahppanjoksosat olahuvvon.

Njuolggadusat galget leat vuodđun oahppoprográmmaid hábmemis.

Departemeanta lea mearridan ahte 2012 loahpas galget njuolggadusat sisafievrriduvvon buot alitoahppoásahusain. Allaskuvllas lea leamaš sierra proseassa dán barggus.

Juohke oahppoprográmmii galgá formulerejuvvo okta ollislaš oahppanjovssus, mas čilgejuvvo máhttu ja diehtu, gálggat ja oppalaš gelbbolašvuhta. NOKUT čilge dán ná mearkkašumis *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning*: “Go galgá dušše okta ollislaš oahppanjovssus hábmejuvvo juohke oahppoprográmmii, mearkkaša dát ahte vejolaš spesialiseremat galget addit seamma oahppanjoksosa». Nu mo namuhuvvon presisere NOKUT ahte galgá leat oktavuhta gaskkal

ovttadagaid oahppanjoksosiid ja prográmma ollislaš oahppanjoksasa. Dát mearkkaša ahte ovttadagat mat eai atte prográmma ollislaš oahppanjoksosa galget fálljuvvot sierra oahppun dahje oassin eará oahpuin.

Hárjehallan oahpuin – gáibádusat hárjehallanšiehtadusaide, kvalitehtasihkkarastimii ja árvoštallamii

Lea ráhkaduvvon čilgehus mo kvalitehtasihkkarastit hárjehallama.

NOKUT:a bearráigeahččoláhkaásahusa (*Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning*) § 7.3 vuodul gáibiduvvo ahte oahpuin main lea hárjehallan galgá sihke fágasuorggis ja olggobealde hárjehallanbagadalliin leat doarvái vásáhus hárjehallamiin. Viidásit galgá hárjehallan leat láchčojuvvon nu ahte studeanta galgá sáhttit olahit mearriduvvon oahppanjoksosiid.

Oahpuin main hárjehallan lea oassin galget leat čálalaš šiehtadusat gaskkal oahppoásahusa ja hárjehallanbáikki. Mihttun dáinna lea sihkkarastit áššiid main lea dadjamuš studeanta hárjehallama čađaheapmái ja viidásit sihkkarastit govttolaš bargujuogu gaskkal oahppoásahusa ja hárjehallanbáikki. Hárjehallanbáikki fágalaš gelbbolašvuohta ja infrastruktuorra galgá kvalitehtasihkkarastojuvvon ovdal šiehtadus dahkko.

Hárjehallanšiehtadusat leat gáibiduvvon NOKUT:a *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning*, § 7.1 vuodul. Čuovvovaš oasit berrejit leat mielde šiehtadusas:

- Hárjehallanáigodaga oahppanjoksosat ja gáibádusat hárjehallanáigodaga ceavzimii
- Hárjehallanbáikki ja oahppoásahusa ovddasvástádus ja bargu
- Studeanttaid čuovvolahttima doaimmaid reguleren
- Gáibádusat olggobealde hárjehallanbagadalli gelbbolašvuhtii ja kapasitehtii
- Eará vejolaš áššit main lea dadjamuš hárjehallanáigodaga čađaheapmái.

Hárjehallama árvoštallan lea čilgejuvvon sierra dán dokumeanttas. Árvoštallamat galget sihkkarastit ahte buot beliin vižžojuvvojit duodaštuvvon dieđut, earenoamážit studeanttaid oahppanjoksosiid ektui.

Oahpuid álggaheapmi

Sámi allaskuvllas lea fápmudus álggahit ođđa prográmmaoahpuid bachelordásis. Masterdási oahpuid galgá NOKUT dohkkehit ovdal álggahuvvot.

Ođđa prográmmaoahpuid álggaheami dohkkeha allaskuvlastivra. Stivra mearrida makkár prográmmaoahput galget álggahuvvot čuovvovaš oahppojagi. Allaskuvlastivra lea juolludan dutkan- ja oahppostivrii fápmudusa dohkkehit prográmmaoplánaid. Unnit oahppoovttadagaid álggaheami dohkkeha dutkan- ja oahppostivra oahppoplána dohkkehemiin.

Prográmmaoplána

Prográmmaoplána galgá leat dohkkehuvvon dutkan- ja oahppostivrras. Dát galgá leat hábmejuvvon allaskuvlla málle mielde, maid dutkan- ja oahppostivra lea dohkkehan.

Ođđa oahpuid álggaheami oktavuodas lea dehálaš čielggadit mo plánejuvvon oahppu heive allaskuvlla strategiiaplánii ja mihtuide. Galgá maid čielggaduvvot mo fágabiras mii galgá čadnot ohppui deavdá NOKUT:a gáibádusaid mat bohtet ovdan *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning*.

NOKUT definere fágabirrasa leat olbmot geat leat oassin oahpu plánemis ja organiseremis. Fágabirrasa oktiibidjan, sturrodát ja čohkkejuvvon gelbbolašvuohta galgá leat heivehuvvon oahpu sisdollui, vurdojuvvon studeantalohkui ja oahpu oahpahusdárbei, ja galgá leat doarvái sihkkarastit dutkama ja fágalaš ovdánahttinbarggu mii dáhpáhuvvá. Oahpuide main lea hárjehallan lea gáibádus ahte fágabirrasis ja olggobealde hárjehallanbagadalliin lea vásáhus hárjehallamis.

NOKUT:a bearráigeahččoláhkaásahusa (tilsynsforskrift) vuodul galget goađit galle *årsverk* leat čadnon juohke oahppoprográmmii. Mearriduvvon proseantaoassi *årsverkain* galget leat olbmot geain lea *hovedstilling* allaskuvllas. Dáin galgá mearriduvvon oasis leat unnimusat *førstestillingskompetanse* guovddáš osiin prográmmas. Goađit galget maiddá máhttit čilget makkár oktavuohtha lea gaskkal fágabirrasa dutkama ja ovdánahttinbarggu ja prográmma fágalaš sisdoalu ja dási.

NOKUT:a bearráigeahččoláhkaásahusas čilgejuvvo lagabui makkár gáibádusaid leat fágabirrasii. NOKUT:a ohcciidgiehtagirjjiin čilgejuvvojit detáljat. Ávžžuuvvo ahte fágabiras oahpásmuvvá dáiguin. Dáppe gávdno earret eará tabealla mainna sáhtta čilget kvantitatiivvalaččat fágabirrasa čanastaga prográmmii mii galggašii akkrediterejuvvot:

Bargoviidodat:

Goađit galget čilget prográmma vurdojuvvon bargoviidodaga. NOKUT:a eavttuid vuodul galgá goahti čilget mo láhččojuvvo dilli ollesáigge bargui prográmmas nu ahte studeanttat dihtet mii sis vurdojuvvo. NOKUT ávžžuha ahte dát čilgehus dahkko álkin ja čorgadin. Goađit galget čilget falle diimmu lágiduvvon oahpahus prográmmas lea ja galle diimmu lea vurdojuvvon ahte studeanttat barget iešheanalaččat ja ráhkkaniit eksámeniidda. Oahpuin mat bistet mánja jagi galgá dát leat čilgejuvvon juohke jahkái. NOKUT lea bidjan vuodđun ahte vurdojuvvon bargoviidodat ovttá oahppo jagis lea 1500-1800 bargodiimmu (ECTS vuodul).

Sámi allaskuvllas lea okta oahppo jagi oktiibuot 40 vahkku, earret beassášluomu (18 vahkku čakčalohkanbajis ja 22 vahkku giđđalohkanbajis). Lea lunddolaš atnit vuodđun ahte ollesáiggestudeanta galgá bargat iežas oahpuin sullii 38-42 diimmu vahkkui olles oahppo jagis. Dát mearkkaša ahte studeanta bargá gaskkal 1520-1680 bargodiimmu juohke oahppo jagi. Jus rehkenastá ahte ollesáiggestudeanta bargá 40 diimmu vahkkui, de mearkkaša dát ahte son bargá 1600 diimmu juohke oahppo jagi. Go jurddaša ahte ovttá oahppo jagis leat 60 oahppočuoggá ollesáiggestudeanttain, de mearkkaša dát ahte 1 oahppočuoggá dahká birrasiid 26-27 bargodiimmu ja ahte 10 oahppočuoggá dahká 260-270 bargodiimmu.

ECTS vuodđun lea bargoviidodat maid studeanttat fertejit atnit vuodđun vai olahit mearriduvvon oahppanjoksosiid. Vurdojuvvon bargoviidodat sáhtta dán dihte leat iešguđet lágán oahpus ohppui. Dán dihte lea dehálaš ahte fágasuorgi čilge studeanttaide makkár bargoviidodat lea vurdojuvvon juohke oahpus. Dát sáhtta dahkot ovdamearkka dihte oahppoplánas dahje diehtujuohkimis studeanttaide.

Barggut mat sáhttet leat oassin bargoviidodaga rehkenastimis:

- Logaldallamat ja eará lágiduvvon oahpamus
- Bagadallan
- Joavkobarggut
- lešheanaláš barggut, eksámeniidda ráhkkaneamit
- Joavkobarggut
- Prošeaktabarggut
- Mátkkit
- Hárjehallan
- Eksámenat

Infrastrukturva:

Oahpuin main gáibiduvvojit earenoamáš rusttegat dahje lanjat galget dárbblaš rusttegat ja lanjat árvvoštallojuvvot. Dás galgá maid árvvoštallojuvvot man muddui studeanttaid sihkarvuohta ja muđui oahppobiras lea váldon vuhtii.

Teknikkalaš ja hálddahaslaš bálvalusat galget leat heivehuvvon prográmmii ja studeantalohkui. Galgá sihkarastojuvvot ahte studeanttain leat doarvái DGT-bálvalusat. Gođii lea ovddasvástádus dieđihit DGT-ossodahkii fágalaš rievdadusaid ja eará dilálašvuođaid mat gusket DGT-ossodahkii ja dáid bálvalusaide.

Girjerádjosa bálvalusat galget leat álkit gávdnamis ja olámuttos ja galget čuovvut prográmma fágalaš sisdoalu ja dási. Gođiin lea ovddasvástádus dieđihit ja ovttasbargat girjerádjosiin fágalaš rievdadusain ja eará vejolaš dilálašvuođain mat gusket girjerádjosiin ja dán bálvalusaide.

Rekruteren:

Goađit galget čilget vurdojuvvon studeantalogu ja studeantarekruterema dohkálaš oahppobirrasa huksema ja doalaheami ektui ja maddái goađi resursadili ektui.

Sisaváldinkapasitehta ja oahpposajit:

Goađit galget rehkenastit sisaváldinkapasitehta ja árvvoštallat leago dárbbu mearridit galle oahpposaji oahpus lea. Kapasitehta galgá árvvoštallojuvvot oahpanresurssa, oahpamuslanjaid, rusttegiid dárbbu ja juohke oahpu bušeahta ektui. Sisaváldinkapasitehta galgá árvvoštallojuvvot olles prográmma ektui. Sisaváldinkapasitehta ferte maddái gehččojuvvot goađi ja áshusa ollislaš studeantalogu ektui.

Kvalitehtasihkkarastin:

Galgá oanehaččat čilgejuvvot mo prográmma kvalitehtasihkkarastojuvvo ja mo dát galgá ovdánahttojuvvot allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtasihkkarastima ektui. Ođđa oahpuid

álggaheami ja oahpuid ovdánahttima/rievdama oktavuodas galgá earenoamážit fokuseret fágalaš sisdoalu kvalitehtasihkkarastimii (fágalaš dássi, progreshuvdna jna.).

Dutkan:

Goađit galget čilget mo oahpus lea dohkálaš čanastat dutkamii, fágalaš ja/dahje dáiddalaš ovdánahttinbargui oahpu dási, viidodaga ja earenoamášvuoda ektui.

Internašunaliseren:

Goahti galgá čilget makkár internašunaliserenvejolašvuodat oahpus lea.

Ruhtadeapmi:

Goahti galgá čilget mo oahpu álggaheapmi ja oahppu ruhtaduvvo. Dákko bokte čilget galgá go leat siskkáldas ruhtadeapmi vai leago dárbu lassiruhtadeapmái. Oahpuide main ii leat siskkáldas ruhtadeapmi galgá bušeahtta ráhkaduvvot ja ovdanbuktot.

Olggobealde ruhtaduvvon oahpuin galgá goahti sihkkarastit ahte bušeahtta ja šiehtadusat hálddašuvvojit dohkálaččat. Sihke ruhtadanvuohki ja ruhtadanproseanta galgá boahtit ovdan.

Oahppoplánaid sisdoalu gáibádusat

Tabeallas/málles vuolleis oidno mii galgá leat oassin fága-/oahppoplánas. Dás oidno makkár gáibádusaid departemeanta, NOKUT ja allaskuvla leat bidjan. Buot fága-/oahppoplánat galget deavdit dáid gáibádusaid. Oahppoprográmmaide maid našunála rámmaplánat regulerejit bohtet dáid gáibádusat vel lassin.

Siskkáldas prosedyračilgehusain boahotá ovdan makkár dieđut FS:ii galget biddjot sisa ja mo dát dahkko.

Bákkolaš oasit Sámi allaskuvlla prográmma-, oahppo- ja fágaplánain

OAHPPOOVTTADAGA NAMMA	Oahppoovttadaga namma sámegillii ja dárogillii ja engelasgillii (loahppaduodaštusa várás)
OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA	
Oahppoovttadaga koda ja dássi	Oahppoovttadagain galget leat ovttadatkodat. Kodas lea bustávvat ja logut. Bustávvat lea fága nama oanádus. (omd SAM = sámegiella). Ovttadagain dasto leat nummarat gaskkal 000 - 600, fágalaš dási mielde. 000-oahppoovttadagat leat álgooahput. 100-oahppoovttadagat leat vuosttaš ja nubbi jahki bachelordásis. 200-oahppoovttadagat leat bachelordási čiekŋudeamit dahje spesialiseren. 300-oahppoovttadagat leat masterdásis oahput dahje spesialiseren. 600-oahppoovttadagat leat joatkkaoahput.

	Plána evttoheaddji árvvoštallá man dási oahppoovttadat lea, ja oahppohálddahuš dan vuodul ráhkada koda.
Viidodat	Galle oahppočuoggá addá ovttadat? Omd. 10 oahppočuoggá/ 10 studiepoeng/ 10 ECTS credits
Oahpu lágideapmi	Gos ja mo oahppu lágiduvvo? Leago luohkkálanjas, interneahtha bokte, lávdaduvvon vai eará ládje? Vai sihke ja?
Oahppoprográmma gullevašvuohtha	Makkár oahppoprográmmain lea dát oassin Dákko čilge jus oahppoovttadat/fága lea muhtun oahppoprográmmas oassin omd: a. Sámegeiela ja girjjálašvuohða bacheloras bákkolaš oassi, dahje/ja b. Omd. sáhhtá oassin eará bachelorprográmmain, omd. doarjjafágan/válljenfágan
Sisabeassangáibádusat	Leat go erenoamáš sisabeassangáibádusat dábálaš sisabeassangáibádusaid lassin? Čuovvovaš teaksta lea dábálaš: Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuodđu sáhhtá leat juogo oppalaš lohangelbbolašvuohtha (čáđahan joatkkaskuvlla/logahaga) dahje realagelbbolašvuohtha. Lassin galgá sámegeiela máhhtu vuosttaš- dahje nubbingiellan joatkkaskuvllas dahje vástideaddji (omd. sámegeiela lohkanbadjeoahppu). Studeanttas lea maid vejolašvuohtha duođaštit iežas sámegeiela lohangelbbolašvuohða sierra sisabeassangeahččaleami bokte. Jus lea oassin oahppoprográmmas ja ii leat rabas eará studeanttaide, de sáhhtá atnit čuovvovaš teavstta: Oahppoovttadat lea rabas dušše (oahppoprográmma namma) studeanttaide. Čujuhuvvo oahppoprográmma sisabeassangáibádusaide.
Oahpahusgiella	Dákko čilge makkár gillii oahpahus lágiduvvo. Dábálaččat lea sámegeiella oahpahusgiella. Jus eará gielat geavahuvvojit, de galgá boahhtit ovdan oahppoplánas.
Sisdoallu	Čilget konkrehtalaččat mii fága/oahppoovttadaga/modula sisdoallu lea. Dás galgá maid čájehit mo sámi/eamiálmot perspektiiva lea váldon vuhtii. Ii berre nu guhkes teaksta.

<p>Oahppanjoksosát/ (learning outcomes)</p>	<p>Oahppoplánain galgá formuleret oahppanjoksosiid, áinnas dainna lágiin ahte das čilgejuvvo makkár máhttu ja diehtu, gálggat ja gelbbolašvuohta studeanttas leat manjel go lea čađahan ovttadaga.</p> <p>Máhtolašvuođa meroštallama njuolggadusat gustojit vuosttažettiin oahppoprográmmaide, muhto oahppoovttadagaid oahppanjoksosát galget doarjut prográmma oahppanjoksosiid.</p> <p>Oahppanjoksosa galgá lea vejolaš iskat.</p> <p>Oahppanjoksosát galget fátmastit buohkaid geat leat ceavzán oahpu. Olahusaid dássi graderejuvvo árvosániiguin.</p> <p>Máhttu ja diehtu maid studeanta galgá leat háhkan. Studeanttas galgá leat ipmárdus ee. teorijain, fáktain, doahpágiin, prinsihpain, tehnikkain, prosedyrain ja metodain, ja son galgá daid máhttit ovdanbuktit.</p> <p>Gálggat geavahit máhttu ja dieđu maid lea háhkan čoavdin dihte čuolmmaid ja bargguid. Sáhttet leat iešguđetlágan gálggat, sihke kognitiiva, praktihkalaš, hutkás ja gulahallan.</p> <p>Oahppanjoksosiid hábmemis galgá atnit vearbaid, omd. dovdat, čilget, mitalit, heivehit, atnit, suokkardahttit, čoavdit, árvvoštallat. Berre atnit dušše ovttá vearbba juohke oahppanjoksosii.</p> <p>Sáhtta atnit veahkin Bloom kognitiiva taksonomii ja mas leat guhitta váldodási (mielddus 3).</p>
<p>Oahpahan- ja oahppanvuogit</p>	<p>Makkár oahpahan-/oahppanvuogit geavahuvvojit oahpus?</p> <p>Oahpahan- ja oahppanvuogit galget doarjut oahppoovttadaga oahppanjoksosiid olaheami.</p>
<p>Gáibádusat beassat eksámenii</p>	<p>Dákko čilge makkár bargoeavttut dahje gáibádusat leat ovdal studeanta beassá čađahit eksámena fágas/oahppoovttadagas. Nu go</p> <ul style="list-style-type: none"> - hárhjehallamat - geatnegahtton barggut - Oahpahusoasálastin - eará geatnegahtton doaimmat - eará? <p>Bargogáibádusaid ektui galgá boahit ovdan gii dat lea gii mearrida ahte deavdá go studeanta gáibádusaid beassat eksámenii (dábálaččat oahppokoordináhtor).</p>
<p>Eksámen</p>	<p>- Makkár eksámenvuogit oahppoovttadagas leat iskan dihte oahppojoksosiid?</p>

	<p>(Ovttaskas/joavkoeksámenat omd. njálmmálaš eksámen, čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen jnv.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - jus lea ruovttueksámen/prošeaktabargu, de galgá eksámenáigodat boahtit ovdan (5 beaivve, vahku, guokte vahku jnv.). - makkár árvvoštallanvuohki eksámenis (A-F vai ceavzán/ii ceavzán) <p>Jus oahppoovttadagas leat máŋga oasseeksámena:</p> <ul style="list-style-type: none"> - makkár oasseeksámenat leat oahppoovttadagas? <p>(Ovttaskas/joavkoeksámenat omd. njálmmálaš eksámen, čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen jnv.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - man ollu deaddu guđege oasseeksámenis loahppaárvosátnái (omd 1/3 ja 2/3 dahje 25 % ja 75 % jnv.). - makkár árvvoštallanvuohki eksámenis (A-F vai ceavzán/ii ceavzán). Go leat máŋga oasseeksámena, de fuomáš ahte ii sáhte kombineret A-F ja ceavzán/ii ceavzán árvvoštallanvugiid, galgá geavahit dušše nuppi árvvoštallanvuogi. - jus oasseeksámeniin eaktun ahte galgá ceavzán vuosttas oasse-eksámena ovdal go beassá nuppi oasseeksámena váldit, galgá dat boahtit ovdan ja namuhuvvot guđe oasseeksámenii dat guoskkaha. <p>Fuomáš: Bargogáibádusaid ii dárbbas dán čuoggás namuhit, dat bohtet ovdan "gáibádusat beassat eksámenii" čuoggás.</p>
<p>Lea go privatisttain vejolaš váldit dán fága/fáttá?</p>	<p>Dákko čilgejuvvo leago privatisttain vejolašvuohta váldit oahpu. (Omd. eai láve didáktalaš fágat oahpaheaddjeoahpuin rabas privatisttaide, ja go rusttegat gáržžidit nugo omd. journalistaoahpus ja duojis)</p> <p>Geahča muđui U/A lága § 3-8 (2).</p>
<p>Kvalitehtasihkkarastin</p>	<p>Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinnjuolggadusaide, ja makkár vejolašvuođat/geatnegasvuođat studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.</p> <p>Čuovvovaš teaksta lea dábálaš:</p> <p>Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádhkii ja dasa makkár vejolašvuođat ja geatnegasvuođat studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.</p> <p>Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.</p>

Lohkanmearri	Lohkanmearri ođastuvvo ja dohkkehuvvo dárbbu mielde. Lohkanmearri hábmejuvvo dihto vuogi mielde, gč. mildosa nr. 1.
--------------	---

Oahppoprográmmaid rievdadeapmi

Dutkan- ja oahppostivra meannuda ja dohkkeha rievdadusaid oahppoplánain. Dása lea seamma prosedyra ja áigemearit go oahppoplánaid dohkkeheami bargui. Jus gođiin lea ovttasbargu oahpu ektui, de galget buot goađit leat ovttaoavilis rievdadusaid ektui. Jus ii leat ovttaoavilvuolta, de mearrida dutkan- ja oahppostivra ášši.

Dutkan- ja oahppostivra lea juolludan dutkan- ja oahppostivrra jođiheaddjái dohkkehit smávit rievdadusaid oahpuin. Mii lea smávit rievdadus ferte árvvoštallojuvot sierra juohke áššis. Ovdamearkka dihte sáhttet dát leat rievdadusat mat eai mielddisbuvtte ahte studeanttaid vuoigatvuođat unnat, ahte oahppoáigi guhku dahje ahte eksámenvuogit rivdet studeanttaide geat leat jo álgán ohppui jna. Jus rievdan mielddisbuktá ahte šaddá dárbu eambbo resurssaide dahje jus oahppu rievdá nu ahte šaddá earán go manin álggos lei dohkkehuvvon, de galget rievdadusat ovddiduvvot dutkan- ja oahppostivrii.

Oahpuid heaittiheapmi

Allaskuvla sáhtta ieš mearridit heaittihit oahpuid maid eai leat ohcan akkrediterejuvot NOKUT:is ja ožžon lobi departemeanttas álggahit. Dákkár oahpuid heaittiheami mearrida dutkan- ja oahppostivra. Jus lea prográmma maid NOKUT lea akkrediteren ja departemeanta dohkkehan ahte álgá, de ferte allaskuvla ohcat departemeanttas lobi heaittihit prográmma. Dákkár oahpuid heaittiheapmi mearriduvvo allaskuvlastivrras ovdal ohcan sáddejuvvo NOKUT:ii.

Oahpu heaittiheami oktavuodas galgá guoskevaš goahti árvvoštallan ja čilgen makkár váikkuhusat heaittiheamis leat studeanttaide geat leat álgán ohppui, muhto eai leat vuos gárven oahpu. Árvvoštallamis galgá boahit ovdan mo studeanttaid fágalaš beroštumit váldojit vuhtii.

Dábálaččat lea nu ahte studeanttas guhte lea váldon sisa dihto prográmmii lea riekti gárvet oahpu prográmma-/oahppoplána vuođul mii lei fámus go sisaváldin dahkkui ja progreshuvna vuođul mii dás boahdá ovdan. Berre váldot vuhtii ahte studeanttat sáhttet maŋjonit oahpuin. Studeanttain sáhtta leat riekti permišuvdnii buozanvuoda, eará earenoamáš ákkaid, mánnáoazžuma dihte jna. Dát mearkkaša ahte studeanttain lea vuoigatvuohta beassat gárvet oahpu unnimusat guokte jagi maŋjel normerejuvvon oahppoáiggi. Goađit galget fállat sihke oahpahusa ja eksámeniid oahppoplána vuođul dán áigodagas.

Earret dán ii leat vejolaš addit oppalaš mearrádusaid mat gusket oahpuid heaittiheapmái. Goađit galget árvvoštallat njuolggadusaid heaittiheami oktavuodas. Vuodđun dása galgá leat oppalaš árvvoštallan sisaváldon studeanttaid ektui.

Allaskuvlla oahpuid dárkkisteapmi

Oassin systemáhtalaš kvalitehtasihkkarastimis galget fágagoađit dađistaga dárkkistit oahppoovttagaid ja prográmmaid ja árvvoštallat leago dárbu rievdadit dáid. Lea dárbu geahččat

oahpuid servodaga gelbbolašvuoda dárbbu ektui ja studeanttaid oahpposávaldagaid ektui. Rievdadeamit prográmma-/oahppoplánain galget boahit ovdan fágareporttain.

Oahpuid viidasit ovdánahttinbarggus ávžžuhuvvot goađit čuoovvovaš eavttuid atnit vuodđun:

- allaskuvlla ja goađi strategalaš vuoruheamit
- oahppo- ja dutkandoaimmaid oktavuodát
- goađi ja allaskuvlla resursadilli
- NOKUT:a eavttut ja dásit akkrediterejuvnon oahpuide
- Allaskuvlla eavttut oahpuid dárkkisteamis.

Allaskuvlla oahppoovttadagat galget leat heivehuvvon oahppoprográmmaide nu ahte studeanttaide fállujuvvo doarvá fágalaš govododat ja čieknudeapmi juohke oahppoprográmmas. Ovttadagat galget maid árvoštallojuvnot relevánssa ja buori resursageavaheami ektui.

Plánaid dohkkeheapmi

Allaskuvlastivra lea Dutkan- ja oahppostivrii addán fápmudusa dohkkehit oahpuid ja oahppoprográmmaid vuodđomeriid, oahppomodeallaid ja prográmmaid, ođđa fága- ja oahppoplánaid ja buot fágalaš ođastemdiid mat gullet oahpuide.

Goahtejođiheddjiin lea ovddasvástádus su goađi oahppoplánaide. Goahtejođiheaddji nammada koordináhtora gii ráhkada dahje ođasmahtá plána. Oahppohálddahušas lea hálddahušlaš doarjjadoaibma oahppoplánabargguid ektui.

Oahppojagi álgima ovdal sádde oahppohálddahuš muittuhusa koordináhtoriidda ahte prográmma-/oahppo-/fágaplánat galget dohkkehuvvon ovdal oahppojagi álgima ja sádde oahppoplánamálle oktan láidehusain koordináhtorii ([O:\Fága- ja oahppoplánat\Oahppoplánamála oktan láidehusain](#)). Oahppohálddahuš bidjá áigemeari goassái plána galgá gárvvis ja sáddejuvnot hálddahušii.

Go plána boahdá hálddahušii dohkkeheapmái, de hálddahuš ráhkkanahttá ášši dutkan- ja oahppohálddahušii siskkáldas prosedyraid vuodul:

Dutkan- ja oahppostivra lea juolludan goahtejođiheddjiide fápmudusa goađi lohkanmeriid dohkkehit. Oahppohálddahuš meannuda dán siskkáldas prosedyra vuodul.

Jus plána dahje lohkanmearri ii dohkkehuvvo, de addo diehtu plána/lohkanmeari ovddideaddjái ahte plána ii leat dohkkehuvvon. Dát meannuduvvo dasto siskkáldas prosedyraid vuodul.

Go plána/lohkanmearri lea dohkkehuvvon, de hálddahuš addá dieđu plána/lohkanmeari ovddideaddjái, vurke dohkkehuvvon plána/lohkanmeari mearriduvvon vuorkái ja sádde lohkanmeari girjerádjosii.

Dutkan- ja oahppostivra lea dutkan- ja oahppostivrra jođiheaddjái addán fápmudusa dohkkehit smávit rievdadusaid plánain. Go plána dohkkehuvvo mearrádnusnotáhtain de ovddiduvvo ášši

diehtoáššin dutkan- ja oahppostivrii. Diehtu addo ovddideaddjái ja plána vurkejuvvo mearriduvvon vuorkái oktan mearrádusnotáhtain.

Lohkanmeriid dohkkeheapmi

Lohkanmearri lea oassi oahppoplánas, muhto sáhttá dohkkehuvvot sierra. Jus leat smávit rievdadusat, de sáhttá goahtejođiheaddji dohkkehit, dutkan- ja oahppostivrra mearrádusa áššis DOS 89/13 vuodul.

Lohkanmearrit sáhttet rievdaduvvot gitta 6 mánu ovdal eksámena. Oanehisáiggeoahpuid lohkanmearri ii galgga šat rievdadit maŋnel go oahppu lea álgán.

Áigemearit

Áigemearri	Čilgehus
Almmuhuvvo NOKUT:a ruovttusiidui	Áigemearri ohcat masteroahpu akkrediterejuvot
Geassemánnu	Allaskuvlastivra mearrida boahhte jagi oahppoprográmmaid
15.10/15.05	Giđa/čavčča plánaid ja lohkanmeriid ovddidit dohkkeheapmái

Kapihttal 3 Rekrutteren

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte allaskuvlla rekruterendoaimmain ja mihtuin lea alla kvalitehta ja ahte rekruterenbargu biddjo johtui áiggil. Dát dokumeanta galgá maid sihkkarastit ahte rekruterenávdnasat leat gárvát áiggil ja ahte dain lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta gusto buot rekruterenosiide ja -doaimmaide mat Sámi allaskuvllas leat ja čilge oktasaš osiid mat gullet dán bargui. Prosedyrat ja rutiinnat mat gusket dán bargui leat gávdnamis oahppohálddaha siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Láгат ja njuolggadusat

Láгат ja njuolggadusat mat gusket Sámi allaskuvlla oahpuid rekruteremii

- [Universitehta ja allaskuvlalahka](#) (Lov om universiteter og høyskoler).

Ovddasvástádusjoavku

Allaskuvlastivra ovddasvástida:

- Rekrutterenstrategiijaid mearridit

Rektor ja direktivra:

- Rekruterendoaimma bajimus ovddasvástideaddjit.

Dutkan- ja oahppostivra ovddasvástida:

- Dohkkeha jahkásaš rekruterenplána

Oahppohoavda ovddasvástida:

- Oahppofelačča koordinerema ja gárvema
- Jahkásaš rekruterenplána hábmema
- Rekruterema doaibmaplána
- Almmuhit studeantarekruterenvirggiid
- Koordineret rabasbeivvi
- Rekruterendoaimmaid koordinerema
- Rekruterengálvvuid sisaoastima
- Oahpuid almmuhusaid sisaoastima
- Studeantarekruterejeddjiid šiehtadusa hábmema.

Fágagoađit ovddasvástidit:

- Rekruteret oahpuid
- Plánet ja koordineret rekruterenmátkkiid maid ieža initierejit
- Plánet rabasbeaivvi ovttas oahppohálddahusain ja vejolaččat studeanttaiguin
- Searvat rabasbeaivvi lágideapmái
- Hábmets teavsttaid oahppoofelažžii, almmuhusaide ja eará rekruterenmateriálii
- Nammadit láhtuid rekruterema bargojoavkkuide.

Ekonomiijaossodat ovddasvástida:

- Studeantarekruterejeddjiiid bálkká máksima
- Rekruteremii guoskevaš goluid máksima.

Sámi allaskuvllas galgá jagis 2014 ásahuvvot sierra joavku mii bargá rekruteremiin. Joavkku ovddasvástádus lea earret eará rekruterenplána hábmet, rekruterendoaimmat ja rekruterenstrategiija. Joavkkus galget guokte áirasa fágabirrasis, okta áirasa hálddahusas ja okta studeanta. Rekruterenkonsuleanta lea hálddahusa áirras ja doaimma maid joavkku čállin ja koordináhtoriin.

Sámi allaskuvlla rekruteren oppalaččat

Rekruteremii biddjo jahkásaččat rekruterenplána. Plána galgá jahkásaččat dohkkehuvvot Dutkan ja oahppostivrras (DOS), mii ovddida dán loahpalaš dohkkeheapmái Sámi allaskuvlla stivrii. Plána sisttisoallá rekruterenulbmiliid, potenciála, vugiid ja doaimmaid, bušeahta ja árvoštallama. Lassin dan plánii ráhkaduvvo doaimmaplána mas leat rekruterendoaimmat biddjon detáljadássái.

Rekruterenmátkkit

Sámi allaskuvla galgá leat oidnosis arenain gos potenciála studeanttat leat, miehtá Sámi. Earenoamážit vuoruhuvvo joatkaskuvllaid galledeapmi ja maddái oahppomeassuide searvan. Rekruterenkonsuleanta koordinere mátkkiid madda oahppohálddahus ja/dahje studeanttat servet. Fágabargit koordinerejit ja ovddasvástidit mátkkiid maid ieža initierejit ja lágidit. Mihttun lea ahte rekruterenmátkkit álggahuvvojit juovlamánus, earenoamážit Suoma bealde logahagaide.

Rabas beaivi

Rabas beaivvi lágideapmái ásahuvvo sierra bargojoavku. Bargojoavkkus galget fágabargit ja hálddahusa ovddasteaddji, dábálaččat rekruterenkonsuleanta, ja vejolaččat studeanta/studeanttat. Rabas beaivvi ulbmil lea čájehit Sámi allaskuvlla ja čalmmustahttit oahpuid, earenoamážit oahpuid main lea álgín čuovvovaš oahppojagi/lohkanbaji. Mihttojoavku rabas beaivái leat joatkaskuvllat, muhto earát leat maid bures boahtimat.

Oahppoofelaš

Oahppohoavda ovddasvástida oahppoofelačča gárvema. Barggu koordinere dábálaččat rekruterenkonsuleanta. Mihttu lea ahte dát lea gárvvis juovlamánus. Stivra mearrida makkár prográmmaoahput álget ja dutkan- ja oahppostivra mearrida makkár ovttadagat álget čuovvovaš oahppojagi. Dán vuođul sádde rekruterenkonsuleanta diŋgojumiid oahppoofelačča teavsttaide. Almmuhuskonsuleanta hábme oahppoofelačča gárvves materiálain.

Rekruterengihppagat ja almmuhusat

Unnit oahppoovttadagaide ráhkaduvvojit gihppagat. Vuodđun gihppagiid lea teaksta maid fágasuorgi buktá. Dábálaččat sádde rekruterenkonsuleanta diŋgojumiid fágasuorgái, go lea mearriduvvon makkár ovttadagat álget. Almmuhuskonsuleanta hábme gihppagiid.

Njuolggorekruteren

Oahppohálddahus sádde gihppagiid ja vejolaš eará rekruterenmateriála vejolaš studeanttaide. Fágasuorgi váldá maddái oktavuoda vejolaš studeanttaiguin. Ovdal váldosisaváldima váldet oahpuid koordináhtorat oktavuoda prográmmaoahpuid 1. ja 2. prioritehta ohcciiguin.

Kapihttal 4 Oahpuid sisaváldin

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte Sámi allaskuvlla oahpuid sisaváldimis lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská ollislaččat Sámi allaskuvlla oahpuid sisaváldima hálddašeapmái ja čilge oktasaš osiid mat gullet dán bargui. Ph.D-oahpu sisaváldimii ii guoskka dát dokumeanta, dát čilgejuvvo sierra kapihttal 12. Prosedyrat ja rutiinnat mat gusket dán bargui leat gávdnamis oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Lágat ja njuolggadusat mat gusket Sámi allaskuvlla oahpuid sisaváldima hálddašeapmái.

Čuovvovaš lágat ja njuolggadusat regulerejit Sámi allaskuvlla oahpuid sisaváldima hálddašeami:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#) (Universitehta ja allaskuvlaláhka) §§ 3-6, 3-7 og 3-10
- [Forskrift om opptak til høyere utdanning](#)
- Sisaváldinnjuolggadusat Sámi allaskuvlla oahpuide
- [Forvaltningsloven](#) (hálddašanláhka) §§ 24, 28, 29, 32

Ovddasvástádusjuohku

Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivrra ovddasvástádus lea:

- Sisaváldinnjuolggadusat Sámi allaskuvlla oahpuide

Oahpposajiohcamiid meannudeapmi lea juhkon gaskkal oahppohálddahusa ja Sámi allaskuvlla sisaváldinlávdegottiid. Jus earjil sisaváldimiidda orru eará ovddasvástádusjuohku eambo heivvolaš, de sáhtta sierra ortnet ja sierra njuolggadusat šiehtaduvvot. Seamma guoská oahpuide mat fállorit ovttasbargun eará ásahusaiguin.

Oahppohálddahusa ovddasvástádus lea:

- Ohcanproseassa, Sámi allaskuvlla oahpuid almmuheapmi báikkálaš sisaváldimis ja báberohcamiid registreren.
- Oktasaš sisaváldima oahpuid dieđiheapmi.
- Buot duodaštusaid vuostáiváldin, dárkkisteapmi ja vurkkodeapmi.
- Árvvoštallat oppalaš lohangelbbolašvuoda ja dán registreret studeantahálddašanvuogádahkii (FS:ii).
- Ohcalit sisabeassanvuodu váilevaš duodaštusaid ja registreret váilevašvuodaid studeantahálddašanvuogádahkii (FS:ii).
- Skánnat duodaštusaid mat sáddejuvvojit dokumeantaarkiivii FS:ii.
- Oahpposajifálaldagaid sádden ja muđui sáddet vástádusaid oahpposajiohcamiidda. Fálaldagaid vástádusaid registreren.
- Oahpporievtti juohkin.

Fágagođiid ovddasvástádus lea:

- Mearridit dievasmahtti sisabeassangáibádusaid Sámi allaskuvlla sisaváldinnjuolggadusaid ja eará guoskevaš njuolggadusaid ja lágaid siskkobealde.
- Evttohit fágabargiid lahttuid sisaváldinlávdegottiide Sámi allaskuvlla sisaváldinnjuolggadusaid vuodul.
- Mearridit oahpuid oahpposajiid meari.

Sámi allaskuvlla oahpuid sisaváldin oppalaččat

Ohccit galget deavdit guoskevaš sisabeassangáibádusaid jus galget váldot sisa studeantan.

Ohccit eará davviriikkalaš riikkain leat maid kvalifiserejuvvon beassat studeantan oahpuide Norggas jus sis lea joatkkaskuvlla oahppu mii addá vuoigatvuoda beassat universitehtaide ja allaskuvllaide iežaset ruovtturiikkas.

Ohccit geain lea oahppoduogáš eará riikkain go davviriikkalaš riikkain ja ohcet beassat oahpuide Sámi allaskuvllas, galget dokumenteret máhtu dárogielas ja engelasgielas lassin ohppui mii addá oppalaš lohkangelbbolašvuoda Norggas NOKUT:a GSU-listtu vuodul. Sii galget ohcat guoskevaš oahpuide báikkálaš sisaváldima dahje oktasaš sisaváldima bokte.

Sisaváldima gárvvisteapmi

Buot ohcciide galgá, nu guhkas go vejolaš, vástádus mannat oktanis. Dát mearkkaša ahte maiddáii ohccit geat eai beasa ohppui ja ohccit geat leat vuordinlisttus galget oažžut vástádus oktanis singuin geat ožžot oahpposajifálaldaga.

Váiddameannudeapmi

Buot ohccit geat eai leat kvalifiserejuvvon oahpuide ja ohccit geat leat šaddan vuordinlistui sáhtttát hálddašanlága § 24, 2. lađđasa, 3. čuoggá vuodul bivdit mearrádusa oažžut vuoduštuvvot golmma vahkku siste dan rájes go leat ožžon vástádusa. Sii sáhttet maiddáii váidit mearrádus, vrd. Hálddašanlága § 28. Váidináigemearri lea maŋemusat 3 vahkku dan rájes go leat ožžon vástádusa oahpposajiohcamii, vrd hálddašanláhka § 29.

Oktasaš sisaváldin (Samordna opptak)

Áigemearri dieđihit oahpuid Oktasaš sisaváldimii lea 1. beavvi juovlamánus jagi ovdal sisaváldima. Allaskuvlla stivra mearrida makkár prográmmaoahput galget fállujuvot ja dasto maiddáii dieđihuvvot Oktasaš sisaváldimii.

Buot bachelordási prográmmaoahpuide Sámi allaskuvllas lea sisaváldin Oktasaš sisaváldima bokte. Dáidda oahpuide sáhtttá ohcat dušše Oktasaš sisaváldima ruovttusiiddu bokte guoskevaš áigemiid siskkobealde. Váldosisaváldin dahkko suoidnemánus juohke jagi. Oahput mat eai leat dievvan váldosisaváldimii sáhttet almmuhuvvot Oktasaš sisaváldima “*ledige studieplasser*” bokte. Dát rahppo maŋjel váldosisaváldima.

Vuodđooahpuid sisabeassannjuolggadusat, earret reálagelbbolašvuoda árvvoštallan ja oahpuid sisabeassangeahččaleamit, leat ollislaččat mearriduvvon departemeantta *Forskrift om opptak til*

høyere utdanning bokte. Oahppohálddahus ovddasvástida ohcamiid, mat bohtet Oktasaš sisaváldima bokte, meannudeami. Reálagelbbolašvuoda árvvoštallama dahká sisaváldinlávdegoddi ja sisabeassangeahččalemiid fas fágasuorgi.

Oktasaš sisaváldin ovddasvástida buot oahpposajifálaldagaid sáddema ja oahpposajiohcamiid hilguma, maiddá reálagelbbolašvuodaohcciide ja ohcciide geat ohcet oahpuide main lea sisabeassangeahččaleapmi.

Báikkálaš sisaváldin

Buot oahput maidda lea báikkálaš sisaváldin galget almmuhuvvot allaskuvlla báikkálaš sisaváldima bokte ja oahpposajiohcan dáidda oahpuid galgá registrerejuvvot doppe. Ohccit geat iešguđet sivaidd geažil eai sáhte ohcat dán bokte, galget váldit oktavuoda Sámi allaskuvlla oahppohálddahusain: studieadm@samiskhs.no.

Báikkálaš sisaváldima ohcanvuogádat rahppo dábálaččat 1. beavvi guovvamánus oahpuide main lea álgín čakčalohkanbajis ja 1. beavvi golggotmánus oahpuide main lea álgín giđđalohkanbajis.

Sisabeassanvuodu duođašteapmi

Oahpposajiohcamiidda mat bohtet Oktasaš sisaváldima bokte gávdnojit áigemearit ja prosedyrat oktasaš sisaváldima ruovttusiidduin.

Ohcamiin báikkálaš sisaváldimii galget duođaštusat biddjot ohcamii dahje sáddejuvvot jođánepmosit maŋnel ohcama registrerema ja maŋemusat ovdal ohcanáigemearri manná. Oahppohálddahus sádde oktasaš muittuhusa ohcciide ovdal ohcanáigemearri manná. Váldonjuolggadus lea ahte dušše duođaštusat oahpuin, barggus jna. mat eai leat loahpahuuvon ovdal ohcanáigemearri manná sáhttet sáddejuvvot maŋnel. Ohccit oahpuide maidda gáibiduvvo alit oahppu galget sáddet árvosátne duođaštusaid mat čájehit makkár eksámenat leat čađahuuvon ovdal ohcanáigemearri. Duođaštusat mat duođaštit loahpahuuvon oahpu galgá leat sáddejuvvon ja bohtán Sámi allaskuvlii ovdal oahpposajifálaldat sáhtta addot.

Oahpposajit sáhttet gáibidit ahte ohccit geat váldojit sisa buktet originála duođaštusaid vuosttaš lohkanbajis. Jus buktá duođaštusaid mat eai leat albma, de váido politiijaide ja fáhtehallo ránggáštusláhkii § 182 ([straffeloven § 182](#)).

Ohccit geat ohcet báikkálaš sisaváldima vuogádaga bokte ožžot dieđu e-boastta bokte maŋnel go ohcan lea registrerejuvvon. E-boasttas leat dieđut duođaštusaid sáddema birra.

Sisaváldinvuodu duođaštusaid vurkkodeapmi

Allaskuvla galgá vurkkodit buot duođaštusaid mat gusket oahppoduođaštusaide, dát mearkkaša buot duođaštusaid mat leat vuodđun oahpuid sisaváldimii (oahppoduođaštusat, árvosátnečállostat, bargoduođaštusat ja eará mii guoská sisabeassama árvvoštallamii) ja maiddá duođaštusaid mat gusket sisaheivehanáššiide.

Oahppohálddahus ovddasvástida oahpuide sisaváldima guoskevaš duođaštusaid vurkkodeami, earret Ph.D oahpuid sisaváldima duođaštusaid. Ohcamiid meannudeami oktavuodas galget duođaštusat skánnejuvvot dokumeantavuorkái FS:s.

Duodaštusat main leat sensitiiva persovnnalaš dieđut eai galgga vurkejuvvot FS:ii. Jus lea dárbu vurkkodit dákkár duodaštusaid, de galget dát vurkkoduvvot ePhortes.

Sisaváldin reálagelbbolašvuoda vuodul

Láhkaásahusat ja mearrádusat

Universitehta ja allaskuvlálága § 3-6 nuppi lađđasa vuodul, sáhtta allaskuvla addit ohcciide geat leat 25 jagi dahje boarrásit guoskevaš sisaváldinjagi oahpposaji, jus sis lea reálagelbbolašvuoda bokte dárbbalaš gelbbolašvuolta guoskevaš ohppui.

Sisaváldin reálagelbbolašvuoda vuodul lea spiehkastat oppalaš lohkelbbolašvuoda gáibádušas. Árvvoštallan lea regulerejuvvon forskrift om opptak til høyere utdanning § 3-1 bokte. Ohccit geain lea oppalaš lohkelbbolašvuolta eai sáhte ohcat sisabeassama oahpuid reálagelbbolašvuoda vuodul.

Ohccit geain lea olgoriikka duogáš sáhttet ohcat sisabeassama reálagelbbolašvuoda vuodul seamma eavttuiguin ja árvvoštallojuvvot seamma kriteriaid vuodul go Norgga ohccit.

Oppalaččat

Reálagelbbolašvuoda árvvoštallan dahkko oahpposajiohcamiin mat leat bohtán guoskevaš áigemeiid siskkobealde. Báikkálaš sisaváldimis ii galgga dát ádjánit guhkit go 6 vahku.

Reálagelbbolašvuoltan lohkelbbolašvuolta maid ohccit lea háhkan bargama, bálkátkeahkes barggu, organisašuvdnabarggu, oahpu dahje eará vuogi vuodul. Oppalaš árvvoštallama vuodul galgá ohcci gelbbolašvuolta árvvoštallojuvvot guoskevaš oahpu ektui. Juohke ásahus mearrida ieš mii addá reálagelbbolašvuoda oahpuide. Seamma sorttat oahpuin sáhttet dán dihte leat iešguđet lágán gáibádušat reálagelbbolašvuoltii ja árvvoštallamat dahkko ovttá oahppoásahusas eai gusto nuppi ásahusas.

Sámi allaskuvla mearrida ieš, departemeantta mearriduvvon njuolggadusaid siskkobealde, siskkáldas njuolggadusaid ja gáibádušaid gelbbolašvuoda duodašteapmái. Dát addá vejolašvuoda mearridit fágalaš unnimus gáibádušaid ja/dahje gáibádušaid relevánta bargoduogáža ektui reálagelbbolašvuoda ohcciide iešguđet oahpuide. Fágalaš unnimusgáibádušain galgá leat relevánta guoskevaš ohppui ja eai sáhte biddjot garraset njuolggadusat reálagelbbolašvuodaohcciide go eará ohcciide. Jus dákkár gáibádušat biddjojot, de galgá dán birra dieđihuvvot guoskevaš oahpu vuolde allaskuvlla ruovttusiiddus. Fágalaš gáibádušat galget leat devdon jogo cevzojuvvon oasseksámeniiguin joatkkaskuvllas dahje eará vástideaddji oahpuin, bargoduogážiin, bálkátkeahkes bargguin dahje eará vugiin.

Dohkkehuvvon reálagelbbolašvuolta lea molssaeaktu kvalifiseret oahpuide. Oahpus leat oktasaš gáibádušat studeanttaide, beroškeahttá sisabeassanvuodus. Reálagelbbolašvuoda dohkkehemiin mii mieđihit ahte ohcci nagoda gárvet oahpu normerejuvvon áigái dábalaš bargoángiruššamiin.

Dohkkehuvvon reálagelbbolašvuolta dihto ohppui ii automáhtalaččat atte oahpposajifálaldaga.

Reálagelbbolašvuodaohcciid árvvoštallama bargujuohku

Oahppohálddahuš ovddasvástida:

- Ohcamiid vuostáiváldima ja registrerema
- Duođaštusaid vuostáiváldima ja registrerema
- Ohcciid formála gelbbolašvuoda árvvoštallama oppalaš lohkelbbolašvuoda gáibádusaid ja earenoamáš sisabeassangáibádusaid ektui
- Ohcciid gelbbolašvuoda árvvoštallama fágalaš unnimusgáibádusaid ja/dahje relevánta bargoduogáža ektui, jus dákkárat leat mearriduvvon dihto oahpuide
- Sáddet listtuid koordináhtoriin main boahtá ovdan geat leat ožžon oahpposajiid
- Áššemeannudit áššiid sisaváldinlávdegoddái
- Doaimmat čállin sisaváldinlávdegoddái
- Oahpposajiohcamiid vástádusa sáddema reálagelbbolašvuoda ohcciide

Fágasuorggi ovddasvástádus:

- Buot fágalaš árvvoštallamat
- Árvvoštallat sisabeassangeahččalemiid
- Árvvoštallat sisabeassanjarahallamiid ovtta sisaváldinlávdegotti ovddasteddjiin

Sisaváldinlávdegoddi ovddasvástida:

- Árvvoštallat reálagelbbolašvuodaohcciid gelbbolašvuoda gáibádusaid ektui mat leat oahpu čađaheapmái
- Árvvoštallat sisabeassanjarahallama ovtta fágasuorggi ovddasteddjiin
- Reálagelbbolašvuodaohcciid rangeren

Oahppoovttadagaid sisaváldin

Sisaváldin oahppoovttadagaide lea fáladat ohcciide geat eai hálit lohkat gráda dahje gain eará sivaidd geažil ii leat vejolaš ja áigumuš čuovvut oahppoprográmma. Oahppoovttadagaid studeanttat fertejit deavdit dábaláš sisabeassangáibádusaid Sámi allaskuvllas. Sisabeassangáibádus oahppoovttadagade lea dábaláččat oppalaš lohkelbbolašvuoda dahje reálagelbbolašvuoda. Áššemeannudeapmi oahppoovttadagaid sisaváldimis dahkko ollislaččat oahppohálddahas, earret reálagelbbolašvuoda ohcciid ohcamat. Dáid mearrida sisaváldinlávdegoddi.

Privatisttat

Privatistavuoigatvuoda (vrd. § 3-10 iuniversitehta ja allaskuvlalahka) miellidbukta ahte son guhte deavda gáibádusaid sisabeassamii ja eará gáibádusaid mat leat oahppoovttadaga ja oahpu eksámena váldimii, sus lea vuoigatvuoda váldit eksámena vaikko eai leatge váldon sisa guoskevaš oahppoovttadahkii dahje ohppui. Privatisttat galget máksit geahččalemiid ovddas maid váldet. Privatistadivvaga mearrida Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra. Sámi allaskuvla ii oaččo boadusruđaid oahppočuoggáid ovddas maid privatisttat čađahit ja diva galgá gokčat buot goluid mat gusket privatisttaide.

Privatisttat galget ohcat beassat sisa ovdal 1. beavvi juovlamánus oahpuide mat álget giđđalohkanbajis ja ovdal 1. beavvi geassemánus oahpuide mat álget čakčalohkanbajis. Oahppohálddahas sádde kvalifiserejuvnon ohcciide rehkega privatistadivvaga ovddas. Diva galgá mákson ovdal 1. beavvi čakčamánus čakčalohkanbajis ja 1. beavvi guovvamánus giđđalohkanbajis. Go máksináigemearri lea mannan, de sádde oahppohálddahas koordináhtoriidda listtuid main

bohtá ovdan geat leat máksán. Ohccit geat eai mávsse áigemearrái eai diedihuvvo eksámenii ja eai beasa váldit eksámena.

Privatisttaide ii juolluduvvo oahppovuoigatvuohta ja sii eai beasa registrerehit iežaset studeantan. Sii ii leat stáhtus studeantan Sámi allaskuvllas.

Privatisttaid sisaváldin lea dábálaččat vuoigatvuohta mii guoská oahpuide maid lea vejolaš lohkat okto. Privatisttain ii leat vuoigatvuohta searvat bákkolaš hárbhallamii ja dán dihte ii juolluduvvo privatisttaide eksámenvuoigatvuohta oahpuin main lea hárbhallan.

Olgoriikka studeanttaid sisaváldin

Oppalaččat

Olgoriikka studeanttaid sisaváldin lea dán oktavuodas studeanttat geain lea olgoriikka duogáš geat váldojit sisa Sámi allaskuvlla oahpuide njuolga olgoriikkas. Ohccit galget deavdit guoskevaš sisabeassangáibádusaid, maiddá oppalaš lohangelbbolašvuođa gáibádusaid NOKUT:a GSU-listtu vuodul. Iešguđet lágán olgoriikka studeanttat Sámi allaskuvllas leat lagabui čilgejuvvon vuolles.

Stipendiáhtaid sisaváldin ii guoskkahuvvo dán kapihttalas.

Lonohallanstudeanttat

Lonohallanstudeanttat leat olggosmanni ja sisaboahhti studeanttat olgoriikkaide/olgoriikkain maiguin Sámi allaskuvllas lea ovttasbargošiehtadus. Lonohallanstudeanttat čilgejuvvojit sierra kapihttalas 7 ja eai guoskkahuvvo dán kapihttalas.

Kvohtastudeanttat

Kvohtastudeanttat leat studeanttat geat bohtet ovttasbargoásahusain ovdánahttinriikkain ja muđui riikkain gos *brutto nasjonalprodukt* lea vuolles gaskamutto. Áigumuš Kvohtaortnegiin lea lasihit Norgga ásašusaid oassálastima globála máhttoovttasbargui ja sihkkarastit gelbbolašvuođa sirdima studeanttaid ruovtturiikkaide. Máhttodepartemeanta ruhta doaimma ja *SIU (Senter for internasjonalisering av høgre utdanning)* hálddaša dán. Dát studeanttat ožžot oahppostipeandda Stáda loatnakássas. Stipeandasturrodas lea seamma go Norgga studeanttain.

Iešruhtaduvvon mastergrádistudeanttat

Sámi allaskuvla váldá maiddá sisa studeanttaid geat ieža ruhtadit oahpuideaset engelasgielat mastergrádoahpuide. Studeanttat geat fertejit ohcat orrunlobi Norggas (riikkat olggobealde EU/EØS), fertejit duodástit ruhtadeami norgga immigrašuvdna eiseválddiide ovdal ožžot orrunlobi.

Free-moverat

Iešruhtaduvvon *free-moverat* bohtet Sámi allaskuvllii váldin dihte oahppoovttadagaid. *Free-moverat* leat olgoriikka studeanttat geain ii leat gullevašvuohta Sámi allaskuvlla ovttasbargoásahusaide ja dán dihte eai gula lonohallanstudeanttaide. *Free-moverat* sáhttet váldot sisa ovtta dahje eanemusat guovtti lohkanbadjái. Jus studeanta háliida joatkit oahpuiguin guhkit go mearriduvvon áigodat, ferte guoskevaš studeanta ohcat beassat sisa oahpuide nu mo dábálaš studeanttat.

Studeanttat geat fertejit ohcat orrunlobi Norggas (riikkat olggobealde EU/EØS), fertejit duođaštit ruhtadeami norgga eiseválddiide oažžun dihte orrunlobi.

Free-moveriidda addo dábálaččat oahpposadji sámegiela álgokurssaide. Jus ohccit geat gullet dán kategorijii sáhttet duođaštit dohkálaš gelbbolašvuoda sámegielas, de ožžot sii vejolašvuoda váldit oahpuid mat leat sámegillii.

Ohccit geain lea olgoriikka duogáš ja ássat Norggas dábálaččat eai váldo sisa *free-moverin*. Oahppohálddahus árvvoštallá juohkehaččat oktagaslaččat.

Ovddasvástádusjuohku olgoriikka studeanttaid sisaváldimis

Oahppohálddahusa ovddasvástádus:

- Vuostáiváldit ja registreret buot ohcamiid
- Vuostáiváldit ja dárkkistit buot duođaštusaid
- Earenoamáš diliin sáhtta váilevaš duođaštus ohcaluvvot. Áigemeriid geažil goitge dábálaččat gáibiduvvo ahte buot duođaštusat čuvvot ohcama
- Árvvoštallat deavdá go ohcci buot formála gáibádusaid, sihke oppalaš lohkangelbbolašvuoda ja alit oahpu viidodaga, guhkkodaga ja dási ektui
- Oahpposajifálaldagaid ja ohcamiid hilgumiid sáddet
- Vuostáiváldit ja registreret oahpposajifálaldagaid vástádusaid ja juohkit oahpporivttiid
- Sáddet listtuid koordináhtoriin main bohtá ovdan geat leat ožžon oahpposajiid
- Áššemeannudit áššiid sisaváldinlávdegoddái
- Doaibmat čállin sisaváldinlávdegoddái
- Buot gulahallan ohcciiguin praktihkalaš beliid oktavuodas dassá ohccit ollejit Sámi allaskuvlii.

Fágasuorggi ovddasvástádus:

- Buot fágalaš árvvoštallamat
- Árvvoštallat sisabeassangeahččalemiid
- Árvvoštallat sisabeassanjarahallamiid ovtta sisaváldinlávdegotti ovddasteddjiin

Sisaváldinlávdegotti ovddasvástádus:

- Árvvoštallat reálagelbbolašvuoda
- Árvvoštallat sisabeassanjarahallamiid ovtta fágasuorggi ovddasteddjiin
- Vuoruhit kvalifiserejuvnon ohcciid prográmmaide

Evttolaš sisaváldin

Vuođđooahpuid evttolaš sisaváldima mearrádusat leat addon *forskrift om opptak til høyere utdanning* § 5-1. Oahppohálddahus ja sisaváldinlávdegottis lea ovddasvástádus áššemeannudit ja čuovvolahttit dáid.

Oahppohálddahusas lea ovddasvástádus áššemeannudit ja čuovvolahttit studeanttaid geaidda addo evttolaš sisaváldin masteroahpuide, dakko bokte dárkkistit ahte studeanttat geat leat ožžon oahpposaji eavttuin devdet eavttu áigemearrái. Studeanttat geat gárvvistit oahpu vaikko eaktu ii leat devdojuvnon eai oaččo oahppoduođaštusa.

Studeanttaide geat váldojit sisa oahpuide riikkain gos gáibiduvvo visum dábálaččat ii addo evttolaš sisaváldin, go UDI ii atte orrunlobi dán vuodul.

Politijaduođaštusat

Politijaduođaštusa gáibáduš

Forskrift om opptak til høyere utdanning, kapihttal 6, vuodul gáibiduvvo politijaduođaštus oahpuin gos studeanttat leat oktavuodas mánáidgárdemánáiguin ja ohppiiguin dahje earáiguin oassin hárhjhallamis. Sámi allaskuvllas dát gusto čuovvovaš oahpuide:

Mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu, Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1.-7., Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 5.-10. ja praktihkalaš pedagogalaš oahppu.

Politijaduođaštus galgá čájehit leago guoskevaš olmmoš áššáiduhhton, áššálažžan dahje dubmejuvnon seksuála veagalašvuoda dahje roavva veahkaválddálašvuoda dihte. Dákkár dilálašvuodaid mearkkašumit politijaduođaštusas sáhttet čuohtat oahpu čađaheapmái. Sierra kapihttalis čilgejuvvo mo mii galgá dahkkot jus politijaduođaštusas fuomášuvvo relevánta mearkkašupmi.

Diehtujuohkin ohcciide ja studeanttaide

Studeanttat guđet váldojit sisa oahpuide Oktasaš sisaváldima bokte, ožžot dieđuid politijaduođaštusa gáibádusa birra ja dán sisabuktima birra oahppoásahussii. Báikkálaš sisaváldimis galgá oahppohálddahus addit čálalaš dieđuid politijaduođaštusa sisabuktima birra studeanttaide geat ožžot oahpposajifáldaga ohppui gos gáibiduvvo ahte politijaduođaštus bukto.

Politijaduođaštusa sisabuktima áigemearit:

- Politijaduođaštus mas lea/leat mearkkašupmi/mearkkašumit: áigemearri sáddet/bukti politijaduođaštusa lea seamma go áigemearri vástidit oahpposajifáldahkii.
- Politijaduođaštus mas ii/eai leat mearkkašupmi/mearkkašumit: Politijaduođaštus galgá sáddejuvvot/buktojuvvot ovdal oahpu álgima.

Politijaduođaštus lea gustovaš golbma jagi ja ii galgga leat boarráset go golbma mánu go buktojuvvo/sáddejuvvo oahppoásahussii. Studeanttat prográmmain mat bistet guhkit go golbma jagi galget buktit odđa duođaštusa maŋjel goalmmát jagi oahpus. Buorit rutiinnat politijaduođaštusaid hálddašeapmái, čuovvolahttimii ja vurrkodeapmái leat dárbbášlaččat sihkkarastin dihte ahte studeanttain lea gustovaš politijaduođaštus nu guhka go sis lea oahpporiekti mii gáibida dán.

Njuolggadusat politijaduođaštusaid main eai leat mearkkašumit gieđahallamii

Oahppohálddahus ovddasvástida:

- Politijaduođaštusaid vuostáiváldima
- Politijaduođaštusaid dárkkisteami guoskevaš njuolggadusaid vuodul
- Dohkkehuvvon politijaduođaštusaid (dáid main eai leat mearkkašumit) registrerema FS:s (undervisningsmodula, govva gos registrere liseanssa)
- Ohcalit váilevaš politijaduođaštusaid

- Dieđihit studeanttaide guđet eai buvttet politiijaduođaštusa ahte sis ii leat vuoigatvuohta čađahit hárbhallama mii lea oassin oahpus
- Dieđihit ođđa politiijaduođaštusa sisabuktima birra golmma jagi maŋnel, jus oahppu bistá guhkit go dan. Politiijaduođaštusat mat eai šat gusto galget makulerejuvvot.

Politiijaduođaštusa vurkkodeapmi

Politiijaduođaštus galgá vurkkoduvvot dainna lágiin ahte ii leat olámuttos olbmuid geaidda ii guoskka ja galgá makulerejuvvot dakka maŋnel go lea geavahuvvon dieđihuvvon ulbmili. Son guhte bohtá dovdat dieđuid politiijaduođaštusa bokte, lea geatnegahttojuvvon hehttet ahte olbmot geaidda dát dieđut eai gula, eai boađe diehtit dáid dieđuid. Rihkkumat sáhttet ránggáštuvvot ránggáštuslága § 121 ([Straffeloven § 121](#)) vuodul.

Sámi allaskuvlla oahpuid sisaváldima áigemearit

Ohcamat oahpuide main lea sisaváldin Oktasaš sisaváldima bokte čuvvot áigemeariid maid departemeanta lea mearridan. Ohcanáigemeariid báikkálaš sisaváldimis mearrida oahppohoavda ovttasráđiid fágasurggiin.

Oahppohoavda ovttasráđiid fágasurggiin sáhtta addit dispensašuvnna báikkálaš sisaváldima ohcanáigemeariin.

Tabellat vuollelis čájehit buot oahpuide guoskevaš áigemeariid Sámi allaskuvllas.

Ohcanáigemeari oahpuide mat álget čakcalohkanbajis	
Áigemeari	Čilgehus
1. beivvi juovlamánus (jagi ovdal)	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • Kvohtaohccit • Olgoriikka grádstudeanttat, iešruhtaduvvon
15. beivvi guovvamánus	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> - áigemeari beassat lonohallanstuđeantan, olggosmanni stuđeanttat
1. beivvi njukčamánus	Oktasaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • Ohccit geain lea oahppu davviriikka olggobealde • Ohccit geat duođaštut dárbbu árra sisaváldimii • Reálagelbbolašvuođaoheccit • Evttolaš sisaváldin
15. beivvi cuoŋománus	Oktasaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • Ohcanáigemeari buohkaide geain ii lean áigemeari 1. beivvi njukčamánus

	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • Buot oahpuide, jus eará ii leat mearriduvvon ja almmuhuvvon
1. beaivvi miessemánus	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • <i>free-moverat</i> • sisaboahhti lonohallanstuđeanttat
1. juni	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • privatisttat
Sierra áigemearit	Olggobealde ruhtaduvvon oahput ja dinggojuvvon oahput. Dieđut ohcanáigemeari ja ohcama birra addojit almmuheami oktavuodas.
1. beaivvi suoidnemánus	Sáđdet sisabeassanvuodđu duodáštusaid, jus gárve oahpu seamma jagi go lea sisaváldin.

Ohcanáigemearit oahpuide mat álget giđđalohkanbajis	
Áigemeari	Čilgehus
1. beaivvi golggotmánus	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • <i>free-moverat</i> • sisaboahhti lonohallanstuđeanttat • áigemeari ohcat lonohallama, olggosmanni stuđeanttat
1. beaivvi juovlamánus	Báikkálaš sisaváldin: <ul style="list-style-type: none"> • buot oahpuide, jus eará ii leat mearriduvvon ja almmuhuvvon
Sierra áigemearit	Olggobealde ruhtaduvvon oahput ja dinggojuvvon oahput. Dieđut ohcanáigemeari ja ohcama birra addojit almmuheami oktavuodas.
li makkárge áigemeari = farggamusat	Sáđdet sisabeassanvuodđu duodáštusaid, jus gárve oahpu seamma jagi go lea sisaváldin.

Sámi allaskuvlla oahpuide ohcan:

- [Oktasaš sisaváldin](#)
- [Báikkálaš sisaváldin](#)

Kapihttal 5 Studeanttaid registreren ja studeantaregistrerema ođasmahttin

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte Sámi allaskuvlla studeanttaid registreremis, studeantaregistera ođasmahttimis ja eksámenii dieđihemiin lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Guoská buot osiide mat gullet bargui mii guoská studeanttaid registreremii ja studeantaregistera ođasmahttimii.

Ph.D.-oahpuid studeanttaid registreren ja eksámendieđiheamit leat čilgejuvvon sierra 14. kapihttalis.

Sámi allaskuvlla studeanttaid registrerema ja árvvoštallamii dieđihemiid mearridit čuovvovaš lágat ja mearrádušat:

- [lov om studentsamskipnader §§ 3, 10](#)
- [forskrift om studentsamskipnader §§ 15, 16, 17, 18, 19, 20, og 22](#)
- [Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahus](#)

Studeanttaid vuostávdán

Sámi allaskuvllas lea dehálaš bures váldit vuostá studeanttaid. Oahppojagi álgima oktavuodas lágiduvvo álggahanvahkku mas leat iešguđet lágán doalut. Álggahanvahkkuprogramma galgá sáddejuvot ođđa studeanttaide ja almmuhuvvot ruovttusiidui manemusat borgemánu 1. beaivve.

Dehálaš oassi oahpuid álgimis lea oahpásmuvvat digitála oahppovuogádahkii, Digigiisái. Juohke lohkanbaji álggus sádde oahppohálddahuš ođđa studeanttaid geat leat vuostáiváldán oahpposajifálaldaga namaid, luohkkágullelašvuoda ja e-boastačujuhusaid DGT-ossodahkii. DGT-ossodat ráhkada geavaheaddjinamaid ja čiegussániid ođđa studeanttaide geat leat vuostáiváldán oahpposajifálaldaga ja sádde dáid sidjiide ovdal lohkanbaji álgima. Jus studeanttas lea ovdalaččas beassanvuogátvuohka Digigiisái, de sáhtta DGT-ossodat sirdit su guoskevaš oahpu latnjii. Geavaheaddjinamaid ja čiegussániid ráhkadeapmái gávdno sierra siskkáldas prosedyra DGT-ossodaga siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiidduš.

Oahppojagi álgima oktavuodas doallá DGT-ossodat Digigiisákurssa. Dán birra ožžot studeanttat dieđuid buresboahtrinreivves maid oahppohálddahuš sádde sidjiide go vuostáiváldet oahpposajifálaldaga. Kurssa báiki ja áigi almmuhuvvo maiddá Sámi allaskuvlla ruovttusiidui.

Kurssas DGT-ossodat guoskkaha čuovvovaš fáttáid:

- Sisalloggen ja geavaheaddjinama ja čiegussáni rievdadeapmi
- Luohkkálanjaid gávdnan
- Mo buktit sisa bargguid
- Mo gávdnat sisabuktináigemeari
- Mo lohkat dieđuid
- Persovdnadieđut
- Profiilasiidu/ blogga/ mikroblogga

- Bloggii publiseren/beassan
- Persovnnalaš máhpat
- Logaldallamiid geahččan/ mo čoavdit iešguđet lágán oassebargguid
- Fiillaid bidjan: jietna, video jna.
- Foruma/aviissa geavaheapmi
- Chat

Giđđalohkanbaji álggus fállujuvvo Digigiisákursa ja oahppohálddaha diehtajuohkin studeanttaide geat eai leat ovdal leamaš studeantan Sámi allaskuvllas.

Sámi allaskuvlla studeanttaid registreren ja studeantaregistera ođasmahttin oppalaččat

Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusa bokte leat studeanttat geatnegahtton registreret iežaset studeantan juohke lohkanbaji. Registrerema oktavuodas galget studeanttat dárkkistit dieđuid studeantawebas, mat leat registrerejuvvon FS:s. Registrerema áigemearit almmuhuvvojit Sámi allaskuvlla ruovttusiidui.

Studeanttat guđet eai registreret iežaset ja mávsse lohkanbadjedivvaga áigemeariide masset rievtti bagadallamii, semináraide ja eará oahpahušdoaimmaide oassálastimii ja rievtti čađahit eksámena. Oahppohálddahas sáhtta ohcama vuodul addit studentii dispensašuvvna registrerema ja máksima áigemeariin.

Dieđut ja bálvaleapmi ohcciide, studeanttaide ja bargiide lea stuorra oassi dán barggus. Dán dihte lea dehálaš ahte lea buorre gulahallan dan birra ahte makkár oahput fállujuvvojit juohke lohkanbaji.

Studeanttaid registrerema ja eksámendieđiheami birra diehtajuohkin studeanttaide

Registrerenáigodaga ovdal sáddejuvvo e-boasta buot studeanttaide geain lea oahpporiekti. E-boasttas dieđihuvvo ahte studeantawebas lea registreren rahppon. Ovdalaš registrerenáigemeari sáddejuvvo e-boasta registrerema ja máksima muittuheapmin. Seammás ožžot maid studeanttat geat leat dušše máksán muittuhusa registrerehit iežaset. Oahppohálddahas ovddasvástida dáid e-boasttaid sáddema.

Sámi allaskuvlla studeanttaid registrerema ja eksámenii dieđiheami bargo- ja ovddasvástádusjuohku

Oahppohálddahas ovddasvástida:

- Lohkanbadjedivvaga máksingáibádusaid sáddema
- Ovdakantuvrii sáddet listtuid main bohtá ovdan geat leat máksán
- Studeanttaid oahpporivttiid doalahit riektan áiggis áigái FS:s
- Čuovolahttit ja doalahit áigeguovdiln studeanttaid progreshuvdnašiehtadusaid ja oahpahušplánaid FS:s
- Permišuvnnaid registrerema FS:s.

Lohkanbadjediva

Lov om studentsamskipnader § 10 viđat lađas geatnegahtta oahpposajiid gáibidit lohkanbadjedivvaga máksot. Lohkanbadjediva máksu Sis-Finnmárkku studeanttaidovttastussii ja lea 400 ruvnno (2014 čavčča rájes). Studeanttat leat geatnegahtton máksit lohkanbadjedivvaga. Máksin ferte dáhpuhuvvat

unnimusat 1-5 beaivve ovdal studeanta sáhtta registrerehit iežas studeantawebas. Máksindieđut gávdnojit studeantawebas ja sáddejuvvot boastta mielde ođđa studeanttaide. Sisalloggen studeantawebii gáibida pin-koda. Dát lea gávdnamis rehkegis mii sáddejuvvo ođđa studeanttaide. Studeanta sáhtta maiddái oažžut sáddejuvvot dán iežas e-bostii studeantaweba ruovttusiiddus.

Studeanttat guđet leat máksán lohkanbadjedivvaga eará studeantaovttastussii eai dárbbat máksit Sis-Finnmárkku studeanttaidovttastussii seamma áigodaga ovddas. Dát studeanttat fertejit duođaštit ahte leat máksán ovdal sáhttet registrerehit iežaset.

Refušuvdnagažaldagat ja gažaldagat mat gusket lohkanbadjedivvaga máksima beassamii galget ovddiduvvot oahppohálddahussii.

Lohkanbadjedivvaga máksimis beassan

Forskrift om studentsamskipnader § 17 vuodul sáhttet studeanttat geat leat váldon sisa oahpuide maid viidodat lea unnánat go 15 oahppočuoggá juohke lohkanbajis válljet háliidit go máksit lohkanbadjedivvaga vai eai. Buohkat galget dattege máksit lohkanbadjedivvaga dan lohkanbaji go čađahit eksámena.

Lonohallanstudeanttat eai dárbbat máksit lohkanbadjedivvaga Norgga studeantaovttastusaide. Norgga studeanttat galget máksit lohkanbadjedivvaga ruovttu studeantaovttastussii go mannet olgoriikii lonohallamii oahpu gazzat.

Registreren ja progreshuvdnašiehtadusa/oahpahasplána dohkkeheapmi

Buot studeanttat galget registrerehit iežaset. Sii galget máksit lohkanbadjedivvaga ja registrerehit iežaset studeantawebas. Prográmmastudeanttat galget dohkkehit progreshuvdnašiehtadusa, mas leat guokte oasi. Oahppovttadagaid studeanttat galget dohkkehit oahpahasplána, mas lea dušše okta oassi. Oahppohálddahus fállá veahki dása.

Studeanttat vižžet studeantakoartta ja mearkka mii duođašta máksima Diehtosiidda ovdakantuvrras. Jus lea dárbu oažžut dán/dáid sáddejuvvot boastta mielde, de fertejit studeanttat váldit oktavuoda ovdakantuvrrain Diehtosiiddas. Jus dát galget sáddejuvvot boastta mielde, de lea dehálaš ahte studeanttat dárkkistit čujhusaideaset go registrerehit iežaset.

Joatkkaoahpu studeanttaid registreren

Buohkat geat váldojit sisa studeantan Sámi allaskuvlii, maiddái studeanttat joatkkaoahpuin, galget máksit lohkanbadjedivvaga *forskrift om samskipnader* §§ 15 gitta 22 mearrádušaid vuodul. Joatkkaoahpuid studeanttaide sáddejuvvo máksingáibádus boastta mielde. Maiddái joatkkaoahpu studeanttat galget registrerehit iežaset studeantawebas. Studeanttat geat váldojit sisa olggobealde dábálaš ohcan- ja registrerehanáigemeriid, ožžot sierra registrerehan- ja máksináigemari.

Oktasaš máksingáibádus dábálaččat ii ráhkaduvvo. Lohkanbadjedivvaga máksingáibádusat FS:s leat čadnon indiviidaide, iige joavkkuide dahje oahppoluohkáide. Go oktasaš máksu vuostáiváldo, de ferte FS manuálalaččat ođasmahttojuvvot. Dát buktá lassibarggu. Dán geažil eai berre oktasaš máksingáibádusat ráhkaduvvot.

Studeantaregister

Oahppohálddahus doalaha studeantaregistera dieđuid áigeuovdilin. Dát dahkko dieđuid vuodul maid studeanttat addet registrerema oktavuodas ja muđui. Dása gullet earret eará dieđut oahpporievtti, eksámena, čujuhusrievdama ja nammarievdama birra. Dieđut mannet FS:ii studeantaregistrerema oktavuodas dahje oahppohálddahusa bidjamiin.

Nammarievdadeamit

Studeanttat geat lonuhit nama, fertejit addit dieđu dán birra oahppohálddahussii. Nammarievdan ferte duođastuvvot.

Persovdnanummára rievdadeamit

Olgoriikka stáhtalahtut geat ožžot oahpposaji Sámi allaskuvllas ožžot fiktiivva persovdnanummára mii adno studeantahálddašanbarggus. Dát nummár adno dušše siskkáldas barggus iige galgga adnot árvosátnečállošii, studeantakoarttain jna. Sisaloggen studeantawebii registrerema ja sullasaččaid oktavuodas dahkko namuhuvvon nummáriin ja pin-kodain. Studeanttat geat maŋjel ožžot persovdnanummára álbmotregistaris galget dieđihit dán birra oahppohálddahussii, geat dasto bidjet dán FS:ii. Ođđa persovdnanummára duođastuvvo álbmotregistara čállošii.

Heaitima dieđiheapmi

Studeanttat guđet heitet Sámi allaskuvllas ovdal oahpu ollašuttima galget addit dieđu dán birra oahpu koordináhtorii dahje oahppohálddahussii. Jus studeanta dieđiha koordináhtorii, de galgá koordináhtor addit dieđu dán birra oahppohálddahussii. Jus studeanta dieđiha oahppohálddahussii, de galgá oahppohálddahus addit dieđu dán birra koordináhtorii. Oahppohálddahus registrere heaitima FS:ii ja sihkku eksámendieđihemiid jna.

Permišuvdna

Permišuvdnii guoskevaš mearrádusat bohtet ovdan Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama láchkaásahusas § 6.

Permišuvdna oahpus sáhtta guoskat ovttá dahje mángga ohppui. Dát sáhtta mearkkašit ahte studeanttas, geas leat mánga aktiiva oahpporievtti, lea permišuvdna mángga oahpus ja seammás sáhtta son leat aktiiva ovttá dahje mángga oahpus.

Permišuvdna addo dábálaččat go studeanta lea čađahan 30 oahppočuoggá dahje eambo.

Studeanttat geat leat ožžon oahpporievtti ja geat eai dattege áiggo ávkkástallat dán dan lohkanbaji rájes go dát lea gustovaš, eai oaččo permišuvdna. Jus studeanta háliida ávkkástallat oahpporievttis maŋit áiggis, de ferte studeanta ohcat oažžut maŋidit oahpposaji.

Studeanttat geat áigot studeret olgoriikka oahppoásahusain maiguin Sámi allaskuvllas ii leat lonohallanšiehtadus, fertejit ohcat permišuvdna dása. Olgoriikka studeren mii lea oassin oahppoprográmmas ii gáibit permišuvdna.

Studentii sáhttá juolluduvvot 100 % permišuvdna ovttá dahje mángga oahpus. Jus studeanta ii hálit 100 % permišuvnna, de progreshuvdnašiehtadus heivehuvvo su ohcama vuodul. Lohkanbadjedivvaga máksin ja registreren dahkko dábálaš vuogi mielde vaikko progreshuvdna rievdaduvvo.

Studeanttat sáhttet ohcat permišuvnna olles jagi. Jus permišuvdnaohcan bohtá manjel registrerema, de ii galgga registreren sihkkovuvvot ja lohkanbadjedivvaga máksin ii galgga refunderejuvvot.

Permišuvdnaohcan ovddiduvvo oahppohálddahussii. Dohkálaš permišuvdnaákkat ja duođaštusat bohtet ovdan Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusas § 6. Jus studeanttas lea oahpporiekti mángga oahpus, de ferte ohcamis bohtit ovdan makkár oahpuin studeanta ohcá permišuvnna ja maiddá makkár ovttadagain studeanta áigu váldit eksámena. Oahppohálddahus meannuda ohcama ovttasráđiid fágasurggiin. Ohcan ja buot gulahallan ohcama oktavuodas galgá vurkejuvvot elektrovnnalaš arkiivavuogádahkii.

Permišuvdna ja muđui rievdaduvvon progreshuvdna sáhttá čuohcat oahppodoarjagii maid studeanta oažžu Loatnakássas. Permišuvdnaohcama vástádusas berre dán dihte bohtit ovdan ahte studeanta ferte váldit oktavuodá Loatnakássain čielggadan dihte makkár váikkuhusat leat permišuvnnas dahje eará rievdadusain progreshuvnnas.

Permišuvdnaáigodagas ii leat vejolaš váldit eksámena ovttadagain main studeanttas lea permišuvdna. Permišuvdnaohcama vástádusas berre dán dihte bohtit ovdan ahte vejolaš árvoštallandieđiheamit, main studeanttas lea permišuvdna, sihkkovuvvojit. Jus studeanta dattege lea dieđihan dákkár eksámenii(dda), de sáhttet dákkár árvoštallamii dieđiheamit sihkkovuvvot dieđiheami haga.

Permišuvdnaohcama vástádusas galgá maiddá leat diehtu oahpu joatkima birra manjel permišuvnna.

Go mieđihuvvo permišuvdna, de galgá FS:ii registrerejuvvot permišuvnna áigodat, sturrodat ja sivva. Mearkkašumit permišuvnna oktavuodas eai registrerejuvvo. Áššenummár arkiivavuogádagas sáhttá registrerejuvvot, dát sáhttá registrerejuvvot “Journalnr” oassái.

Permišuvdna ohcama mieđiheami oktavuodas galget vejolaš eksámendieđiheamit, mat gusket oahppovttadagaide main studeanttas lea permišuvdna, sihkkovuvvot. Dušše eksámenii dieđiheamit mat leat permišuvdnaáigodaga siskkobealde galget sihkkovuvvot. Dát guoská maiddá progreshuvnna rievdadeami oktavuodas, gos vejolaš eksámenii dieđiheamit fertejit sihkkovuvvot dahje rievdaduvvot. Eksámenii dieđiheamit sihkkovuvvojit permišuvnna registrerema dahje progreshuvnna rievdadeami oktavuodas.

Studeantakoarta

Studentakoartta oažžu Diehtosiidda ovdakantuvrras. Studeantakoarta juolluduvvo buohkaide geat leat váldon sisa ohppui Sámi allaskuvllas, beroškeahhtá leago sis oppalaš lohangelbbolašvuohhta dahje ii. Privatisttaide ii addo studeantakoarta. Buohkat fertejit leat máksán lohkanbadjedivvaga ovdal ožžot koartta. Dát dattege ii guoskka sidjiide geaidda gusto *Forskrift om studentsamskipnader* § 17.

Studeanttat geat leat studeantan lávdaduvvon oahpuin Sámi allaskuvllas, sáhttet sáddet gova Sámi allaskuvlii ja oažžut studeantakoarta sáddejuvvot boastta mielde.

Studeantakoarta lea gustovaš dušše go lea mearka mii čájeha ahte studeanta lea máksán lohkanbadjedivvaga. Studeantakoarta doaibmá legitimašuvdnan oahppooktavuođain ja oktavuodain gos addo studeantafálaldat.

Kapihttal 6 Studeanttaid progrešuvnnat

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte Sámi allaskuvlla prográmmastudeanttat čađahit progrešuvnnaid normerejuvvon áigái ja ahte studeanttaid progrešuvnnat čuovvolahttojuvvojit nu ahte heaitin unnu. Viidásit galgá dokumeanta sihkkarastit ahte dábálaš progrešuvnna spiehkasteami sivva čielggaduvvo ja ahte doaimmat biddjojot johtui, jus lea dárbu, nu ahte studeanta nagoda čađahit oahpu.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská ollislaččat Sámi allaskuvlla studeanttaid progrešuvnnaid meannudeapmái ja čilge oktasaš osiid mat gullet dán bargui. Ph.D-ohppui ii guoskka dát dokumeanta, dát čilgejuvvo sierra kapihttal 12. Prosedyrat ja rutiinnat mat gusket dán bargui leat gávdnamis oahppohálddaha siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Lágat ja njuolggadusat mat gusket Sámi allaskuvlla progrešuvdnašiehtadusaid hálddašeamái:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#) (Universitehta ja allaskuvlalahka) §§ 3-6, 3-7 og 3-10
- [Forskrift om opptak til høyere utdanning](#)
- Sámi allaskuvlla bachelorgrádaláhkaásahus
- Sámi allaskuvlla eksámen- ja loahpalaš árvoštallama láhkaásahus
- [Forvaltningsloven](#) (hálddašanlahka) §§ 24, 28, 29, 32

Ovddasvástádujuohku

Sámi allaskuvlla stivrra ovddasvástádu lea:

- Sámi allaskuvlla bachelorgrádaláhkaásahus
- Sámi allaskuvlla eksámen- ja loahpalaš árvoštallama láhkaásahus
- Mearridit makkár prográmmaoahput álggahuvvot.

Dutkan- ja oahppostivrra ovddasvástádu lea:

- Mearridit prográmmaoahpuid progrešuvnnaid prográmmaplána dohkkehemiin.

Progrešuvdnašiehtadusaid bargu juhkkon gaskkal oahppohálddaha ja Sámi allaskuvlla fágagođiid.

Oahppohálddaha ovddasvástádu lea:

- Ráhkadit progrešuvdnašiehtadusaid studeantahálddašanvuogádagas FS:s
- Doallat diehtujuhkima studeanttaid progrešuvdnašiehtadusaid birra
- Almmuhit dieđuid progrešuvdnašiehtadusaid birra ruovttusiidui
- Registreret rievdadusaid progrešuvnnain
- Dárkkistit geat leat dohkkehan progrešuvdnašiehtadusaid ja čuovvolahttimat dán ektui
- Sáddet dieđuid fágakoordinátoriidda prográmmastudeanttaid birra geat eai oro čuovvume progrešuvnna

- Ovttas koordináhtoriin čuovvolahttit studeanttaid geat eai oro čuovvume progrešuvnnaid.

Fágagođiid ovddasvástádus lea:

- Evttohit progrešuvnna prográmmaplánas
- Ovttas oahppohálddahusain čuovvolahttit studeanttaid geat eai oro čuovvume progrešuvnna.

Sámi allaskuvlla progrešuvdnašiehtadusat oppalaččat

Universitehta ja allaskuvláláhka geatnegahtta allaskuvlla ráhkadit šiehtadusa studeanttaiguin geat váldet 60 oahppočuoggá dahje eambo oahppo jagis. Progrešuvdnašiehtadusas galgá bohtit ovdan galle oahppočuoggá studeanta váldá lohkanbajis ja makkár oahppoovttadagaid son čađaha goas. Progrešuvdnašiehtadusa dohkkehemiin mieđiha studeanta maid ahte dovda sutnje guoskevaš láhkaásahusaid ja njuolggadusaid allaskuvllas.

Progrešuvdnašiehtadusaid ráhkadeapmi

Sámi allaskuvlla stivra mearrida makkár prográmmaoahput galget fálljuvvot bohte oahppo jagi. Dutkan- ja oahppostivra dohkkeha prográmmaplánaid maid guoskevaš oahpu gohti lea evttohan. Dohkkehemiin dohkkehuvvo maiddái oahpu progrešuvdna. Dán vuođu ráhkada oahppohálddahusa oahpuid progrešuvnnaid studeantahálddašanvuogádagas FS:s. Siskkáldas prosedyra dása gávdno oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Diehtujuohkin progrešuvnnaid birra

Oahppohálddahus ovddasvástida ahte ruovttusiiddus leat áigeguovdilis dieđu progrešuvdnašiehtadusa birra, earret eará mii dát lea, mo dán dohkkeha ja mo dán rievdata. Oahppohálddahus doallá maiddái diehtujuohkima dán birra oahppo jagi álgima oktavuodas.

Progrešuvdnašiehtadusa rievdadeapmi

Studeanttat sáhttet ieža rievdadit progrešuvdnašiehtadusa muhtun muddui, ovdamearkka dihte válljenfágaid válljemiin. Dát dahkko studeantawebas. Jus leat rievdadusat maid studeanta ii sáhte ieš dahkat, ovdamearkka dihte sisaheivehanáššiid ja/dahje permišuvnna oktavuodas, de rievdata oahppohálddahus progrešuvdnašiehtadusa. Siskkáldas prosedyra dása gávdno oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Progrešuvdnašiehtadusa čuovvolahttin

Oahppohálddahus galgá go áigemearri dohkkehit progrešuvdnašiehtadusa lahkona dárkkistit geat eai leat dohkkehan šiehtadusa. Siskkáldas prosedyra dása gávdno oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Oahppohálddahus galgá sáddet čuovvovaš dieđuid guoskevaš oahpu koordináhtorii

- Studeanttat geat maŋjel 2. lohkanbaji leat ceavzán unnánat go 60 % progrešuvnna oahppočuoggáin
- Studeanttat geat maŋjel 4. lohkanbaji leat ceavzán unnánat go 60 % progrešuvnna oahppočuoggáin

- Studeanttat geat eai leat ceavzán ovttage oahppočuoggá progreshuvnnas manjel 1. lohkanbaji.

Oahppohálddahus ovttas koordinátoriin bovde studeanttaid ságastallamii. Koordináhtor árvoštallá galgá go studeanttaid manjemus namuhuvvon joavkkus bovdet ságastallamii. Ságastallamii adno sierra skovvi. Jus ságastallamis bohtá ovdan ahte sierra doaibmabijut leat dárbbášlaččat vai studeanta sáhttá čađahit oahpu, de ovddasvástida koordináhtor dáid. Jus studeanta ii boađe ságastallamii, de galgá dát duođastuvvot.

Oahpahusplána

Studeanttat geat čađahit unnánat go 60 oahppočuoggá oahppojagis galget dohkkehit oahpahusplána. Oahpahusplána dohkkehemiin dieđihuvvo studeanta eksámenii(dda). Oahppohálddahus ráhkada oahpahusplánaid ja almmuha dáid studeantawebii. Siskkáldas prosedyra dása gávdno oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Oahppohálddahus ovddasvástida ahte dán birra leat áigeovuodilis dieđut gávdnamis ruovttusiiddus ja ovddasvástida diehtujuokkima mii dollo studeanttaide dán birra oahppojagi álgima oktavuodas. Oahpahusplána rievdadeami dahká dábálaččat studeanta ieš, go oahppoovttadagaid dábálaččat eai leat sisaheivehanáššit áigeovuodilat. Jus sisaheivehanášši čuožžila oahppoovttadahkii, de oahppohálddahus rievdata oahpahusplána siskkáldas prosedyra vuodul. Dát leat gávdnamis oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Áigemearri	Čilgehus
15.9/15.2	Áigemearri dohkkehit progreshuvdnaplána/oahpahusplána čakčat/giđđat
15.7	Áigemearri čuovvovaš oahppojagi progreshuvdnašiehtadusaid/oahpahusplánaid almmuhit studeantawebii

Kapihttal 7 Oahpuid sisaheiveheapmi

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte olggobealde oahpuid dohkkeheami ja sisaheiveheami hálddašeamis lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská ollislaččat olggobealde oahpuid dohkkeheami ja sisaheiveheami hálddašeapmái Sámi allaskuvllas. Dokumeanta čilge oktasašvuodaid mat leat oassin dán barggus. Báikkálaš prosedyrat ja rutiinnat dása guoskevaš bargguide leat gávdnamis oahppohálddaha siidduin.

Láгат ja njuolggadusat sisaheivehanáššiid hálddašeapmái

Čuovvovaš láгат ja njuolggadusat mearridit olggobealde oahpuid dohkkeheami ja sisaheiveheami hálddašeami Sámi allaskuvllas:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#) (Universitehta ja allaskuvlalahka) §§ 2-1, 3-4, 3-5 (3-6, 3-7 og 3-10)
- [Forskrift om opptak til høyere utdanning](#)

Universitehta ja allaskuvlalahka (Lov om universiteter og høyskoler)

Universitehta ja allaskuvlalahka vuodul lea *Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen* (NOKUT) fágalaš bealátkehtes stáhtalaš hálddašanorgána. NOKUT:a olgoriikka oahpuid ossodat (*seksjon for utenlandsk utdanning*) galgá earret eará oppalaččat dohkkehit olgoriikka alit oahpuid. NOKUT:a ovddasvástida maiddá listtu *Krav til generell studiekompetanse for søkere med utenlandsk utdanning* (GSU-listu). GSU-listtus boahtá ovdan makkár gelbbolašvuolta iešguđet riikkain deavdá oppalaš lohangelbbolašvuoda gáibádusaid. GSU-listu lea bagadeaddjin NOKUTii olgoriikka alit oahpu oppalaš dohkkeheami oktavuodas Norggas.

NOKUT:a olgoriikka oahpu ossodat ovddasvástida maiddá gaskkustit dieđuid ásahusa mearrádusaid olgoriikka oahpuid dohkkeheami birra. Buot alit oahpu ásahusat Norggas galget registreret ohcamiid ja mearrádusaid juohke áššis mat gusket olgoriikka oahpu dohkkeheapmái *Nasjonal database for godkjenning av utenlandsk høyere utdanningii* (NAGii).

Universitehta ja allaskuvlalahka vuodul galgá Sámi allaskuvla dohkkehit cevzojuvvon ovttagaid, fágaid, eksámeniid dahje geahččalemiid eará universitehtain ja allaskuvllain, mat fáallet akkrediterejuvvon oahpuid, seamma mađe oahppočuoggáiguin nu guhkas go dát devdet fágalaš gáibádusaid dihto eksámenii, grádii dahje ohppui Sámi allaskuvllas. Sámi

allaskuvla meannuda ja mearrida ieš eaŋkilolbmuid ohcamiid mat gusket oažžut dohkkehuvvot eará alit oahpu fágalaččat vástideaddjin oahpuin maid Sámi allaskuvla fállá.

Eará našunála ja internašunála konvenšuvnnat ja šiehtadusat main lea dadjamuš olggobealde oahpuid dohkkeheami ja sisaheiveheami hálddašeapmái Sámi allaskuvllas:

- [Lisboa-konvenšuvdna oktan eavttuiguin ja prosedyraiguin, ja maiddáai 2010 geassemánu reviderejuvvon appendix](#)
- [Bologna-deklarašuvdna](#)
- [Reykjavik-julggaštus](#)

Lisboa-konvenšuvdna

Lisboa-konvenšuvdna lea šiehtadus mii lea dahkkon UNESCO CEPES miellahttoriikkaid ja Eurohpáráđi gaskkas. Šiehtadus galgá láhčit dili stuorat akademalaš mobilitehtii guoskevaš riikkaid gaskkas. Lisboa-konvenšuvdna sisttisdoallá oahpuid sisaheivehan-/dohkkehanáššiid dohkkeheami ja buriid áššemeannudanrutiinnaid váldoprinsihpaid: kvalifikašuvnnaid, áššemeannudeami prinsihpaid, áššemeannudanáiggi, vádinvejolašvuoda ja diehtujuohkingeatnegasvuoda, alit ohppui beassama, oahppoáigodagaid, dohkkeheami bohtosiid, báhtareddjiid ja kvalitehtasihkkarastima. Áššemeannudanáiggi birra daddjo ahte dát ii berre leat guhkit go njeallje mánu dan rájes go buot relevánta dieđut leat bohtán ásahussii.

Bologna-deklarašuvdna

Bologna-deklarašuvdna geatnegahtta oasseváldiriikkaid bargat Eurohpá oahppovuogádagaid ovttasbarggu ja oktavuodaid nannemiin. Šiehtadusa deháleamos ulbmilat leat ovdánahttit grádastruktuvrra maid sáhtta buhtastahttit, oktasaš čuoggávuogádaga, bargat studeantamobilehta hehttehusaid vuostá ja ásahit alit oahpu kvalitehtasihkkarastinvuogádagaid.

Norga lei okta dain riikkain mii ovddemus vuolláičálii Bologna-deklarašuvnna ja mii sisafievrridii čuoggávuogádaga mii lea ideanttalaš nu gohčoduvvon *Credit Transfer System (ECTS)* vuogádagain. ECTS lea standardiserejuvvon konverterenvuogádat mainna galgá sáhttit mihtidit, buhtastahttit ja fievrridit Eurohpá alit oahpu oahppodiimmuid, oahppočuoggáid ja árvosániid meari. Ovtta jagi ollesáiggi oahppu lea meroštallojuvvon leat 60 oahppočuoggá = 60 ECTS ja vástida 1500-1800 oahppodiimmu. Árvosátnevuogádaga A-F (=Fail) vuodđun lea dihto luohká proseanttalaš árvosátnejuohku gaskkal buoremus ja heajumus olahusaid.

Reykjavik-julggaštus

Reykjavik-julggastus lea davviriikkalaš šiehtadus 2004 rájes, mii guoská oahpuid oktasaš dohkkeheapmái. Šiehtadus sistsidoallá oahppoáigodagaid, eksámeniid ja mángga davviriikka oahpu kombinerenvejolašvuodaid oktasaš dohkkeheami. Sullii seamma go Lisboa-konvenšuvdna.

Sisaheiveheamit – doahpágiid čielggadeapmi

Olggobealde oahpu dohkkeheapmi mielddisbuktá ahte olgoriikka oahppu dahje oahppu mii lea čađahuvvon priváhta oahppoásahusas Norggas sáhtta leat oassin dahje árvvoštallojuvvon vástideaddjin Norgga grádii. Akkrediterejuvvon oahppoásahusaid oahpuid hápmi ja sidsdoallu leat eaktun ollislaš dohkkeheapmái dahje oassedohkkeheapmái. Earuhuvvo gaskkal *oppalaš* ja *fágalaš dohkkeheami*:

Oppalaš dohkkeheapmi mearkkaša ahte olgoriikka oahppu dahje oahppu muhtun priváhta allaskuvllas Norggas lea árvvoštallojuvvon leat dan dásis ahte sáhtta leat oassin grádas dahje vástidit gráda Norgga stáhtalaš alit oahppoásahusain. Oahpu viidodat oahppojágiid ja oahppočuoggáid mielde buohtastahttojuvvon universitehtaid ja stáhtalaš allaskuvllaid oahpuiguin árvvoštallojuvvo maiddái. Dákkár ohcamiid meannuda NOKUT.

Fágalaš dohkkeheapmi mearkkaša ahte olgoriikka oahppu dahje oahppu muhtun priváhta allaskuvllas Norggas árvvoštallojuvvo dihto fágaid ja grádaid ektui Sámi allaskuvllas. Árvvoštallan mearrida deavdá go oahppu fágalaš gáibádusaid nu ahte sáhtta sisaheivehuvvot grádii ja vejolaččat oanidit oahppoáiggi, dahje deavdá go spesifihkka gáibádusaid oahppoásahusa gráda govodahkii ja čiekŋudeapmái.

Olgoriikka oahpu ovdagihtiidohkkeheapmi lea dárbblaš go Sámi allaskuvlla studeanttat galget váldit oasi oahpus olgoriikkas.

Dohkkeheapmi mielddisbuktá ahte stáda alitoahppoásahusa oahppu dohkkehuvvo eará stádalaš alitoahppoásahusain *áiggis-áigái-prinsihpa (tid-for-tid-prinsippet)* mielde ja seamma oahppočuoggá loguin. Oahppočuoggáid ávkástallan grádas ođđa oahppoásahusas eaktuduvvo grádanjuolggadusain ja árvvoštallojuvvo sierra ođđa oahppoásahusas.

Sisaheiveheapmi ja beassan

Jus muhtun studeanta háliida váldit eambbo oahpu seamma fágasuorggi siskkobealde go ovddit oahppu maid son lea váldán, de galgá olggobealde oahppu sisaheivehuvvot Sámi allaskuvllas muhtun ohppui ja dán vuodul vejolaččat addit vuoddu beassamii. Dát mearkkaša ahte fágalaš sidsdoallu čađahuvvon oahpus buohtastahttojuvvo sidsdoaluin oahpus maid studeanta áigu váldit Sámi allaskuvllas. Eaktun sisaheiveheapmái lea ahte olggobealde oahppu lea fágalaččat dohkkehuvvon.

Sisaheiveheami boadus čájeha man muddui olggobealde oahppu sáhtta árvvoštallojuvvot leat vástideaddjin ovttadagaide Sámi allaskuvlla oahppoprográmmain. Jus čájehuvvo doarvái vástideapmi, de studeanta beassá oahppoprográmma guoskevaš oasis/osiin. Áššiin gos

čájehuvvo ahte lea fágalaš latnjalasvuohta gaskkal olggobealde oahpu ja Sámi allaskuvllas muhtun oahppoovttadaga, galgá studentii addot unnideapmi oahppočuoggáin jus studeanta čađaha eksámena dán oahppoovttadagas. Unnideapmi hehte studeantta oazžumis duppalit čuoggáid grádas oahpuin main lea seamma fágalaš sisdoallu, vrd. § 3-5 vuosttaš lađas universitehta ja allaskuvlalága. Praktikalaččat mearkkaša dát ahte olggobealde oahpu dohkkehuvvon oahppočuoggámearri unniduvvo.

Olgoriikka oahpu dohkkeheapmi čuovvu dábálaččat seamma prosedyra go olggobealde oahpuid, mat leat čađahuvvon Norgga alit oahppoásahusain, dohkkeheapmi.

Ovddasvástádusjuohku sisaheivehanáššiid hálddašeamis

NOKUT ovddasvástida:

- Meannudit eankilolbmuid ohcamiid mat gusket dasa ahte galgá go olgoriikka oahppu oppalaččat dohkkehuvvot, nu ahte oahppu lea dási ja viidodaga ektui ovttá dásis Norgga akkrediterejuvvon alit oahpuin
- Vástidit gažaldagaid maid Sámi allaskuvla ovddida dan ektui ahte vástida go olgoriikka oahppu Norgga alit oahpu
- Addit dieđuid jus olgoriikka oahppoásahus ja oahppu lea akkrediterejuvvon alit oahppun
- Kvalitehtasihkkarastit GSU-listtu.

Sámi allaskuvlla oahppohálddahus ovddasvástida:

- Siskkáldasat koordineret fágalaš dohkkeheami/sisaheiveheami ohcamiid ja maiddáí ohcamiid mat gusket fágain/oahpuin beassamii
- Meannudit oahpposajiohcamiid engelasgielat oahpuide ja áššemeannudit ohcamiid masteroahpuide. Oahppohálddahus koordinere vejolaš fágalaš árvvoštallamiid
- Departemeantta dahje NOKUT:a diŋgojuvvon árvvoštallanbargguid
- Doarjjan Ph.D oahpuid sisaváldimis
- Koordineret ja meannudit báhtareddjiid oahpposajiohcamiid main leat váilevaš duođaštusat.

Fágagoađit ovddasvástidit:

- Fágalaččat árvvoštallat ohcamiid mat gusket oahpuid dohkkeheapmái/sisaheiveheapmái/beassamii
- Fágalaččat doarjut sisaváldinlávdegotti ja oahppohálddahusa oahpposajiohcamiid meannudeamis.

Dutkan- ja oahppostivra ovddasvástida:

- Meannudit ohcamiid mat gusket oahpuid, sihke olgoriikka ja Norgga, fágalaš dohkkeheapmái ja sisaheiveheapmái, ja maiddáí ohcamiid mat gusket fágain/oahpuin

beassamii. Olgoriikka oahpu dási ja viidodaga mearrideamis galgá NOKUT:ain ráđđádallojuvvot

Áššemeannudeapmi

Áššemeannudeaddji ferte dárkkistit ahte oahpuid sisaheiveheami ja dohkkeheami ohcamis leat doarvái dieđut ja buot duođaštusat fárus ovdal ohcamat sáhttet meannuduvvot. Ohcci galgá duođaštit olggobealde oahpu oahppo duođaštusaid ja árvosátnečállosiid duođaštuvvon kopiijaiguin. Lassin galgá ohcci mitalit makkár oahpuid áigu čađahit Sámi allaskuvllas ja duođaštit olggobealde oahpu fágalaš sisadoalu (omd. oahppo-/fágaplánain, lohkanmeriin). Sámi allaskuvlla skovvi fágaid sisaheiveheapmái/beassamii lea hábmejuvvon dainna lágiin ahte sihkarastojuvvo ahte ohcci buktá dárbblaš duođaštusaid (geahča skovi *Ohcanskovvi fágaid sisaheiveheamis/ -beassamis*).

Jus duođaštusat váilot, de galgá ohcci ieš háhkat ja buktit dán ovdal ášši sáhtta meannuduvvot. Áššemeannudeaddji sáhtta muhtun earenoamáš diliin doarjjan duođaštusaid háhkamis. Alit oahppoásahussii sáhtta leat arvat álkit oažžut duođaštusaid go earjilolbmui, ovdamearkka dihtii jus lea sáhka duođaštusain maid oahppoministeriijain. Áššemeannudeaddji sáhtta maiddái NOKUT:a ráđđádallamiin oažžut dárbblaš dieđuid áššis. Ávžžuhuvvo ahte áššemeannudeaddji ohcá NAG:as, iskan dihte leatgo eará Oahppoásahusat árvvoštallan vástideaddji oahpu.

Fágalaš dohkkeheapmi ja sisaheiveheapmi

Fágalaš dohkkeheapmi ja sisaheiveheapmi mearkkaša ahte olggobealde oahpu ja Sámi allaskuvlla vástideaddji oahpu fágalaš sisdoallu ja dássi buohtastahttojuvvot detáladásis. Dán barggu berre čađahit muhtun geas lea gelbbolašvuohta guoskevaš fágasuorggis, dábálaččat muhtun guoskevaš oahpu fágagoađis. Dábálaš áššegeaidnu lea ahte áššemeannudeaddji ovddida oahpu sisaheivehan/dohkkeheami ohcama oktan duođaštusaiguin fágalaš árvvoštallamii fágagoađi jođiheaddji bokte, gii nammada olbmo gii árvvoštallá ášši fágalaččat. Fágalaš árvvoštallama vuodul ovddida áššemeannudeaddji ášši, oktan mearrádusárvalusain, Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivrii mearrideapmái.

Dávjá lea olles dahje oassi guoskevaš oahpus ovdal sisaheivehuvvon Sámi allaskuvlla oahpuide. FS:s sáhtta oaidnit makkár sisaheivehanáššit leat meannuduvvon ja mo dain lea boadus. Jus guoskevaš oahppu lea sisaheivehuvvon seamma ohppui ovdal, de sáhtta áššemeannudeaddji ieš meannudit ášši dán ášši vuodul. Go sihke olggobealde oahppu ja Sámi allaskuvlla fágat/ovttadagat/oahput sáhttet leat rievdan maŋemus dohkkeheami/sisaheiveheami maŋjel, de berre áššemeannudeaddji leat várrogas ja árvvoštallat ášši vuđolaččat.

Muhtun studeanttat ohcet sisaheiveheami/dohkkeheami mángii. Dán dihte berre áššemeannudeaddji álo dárkkistit leago ohcci ožžon osiid oahpus/oahpu dohkkehuvvot/sisaheivehuvvot ovdal. FS:s leat eanas áššit registrerejuvvon, muhto

sihkarvuoda dihte berre maiddái guoskevaš studeantta studeantamáhppa elektrovnnalaš vuorkkás dárkkistuvvot.

Ovdalgihtiidohekkeheapmi

Lonohallanstuđeanttat geat mannet olgoriikii dárbbahit oažžut ovttadagaid maid plánejit studeret lonohallanáigodagas dohkkehuvvot ovdalgihtii. Dákkár ovdalgihtiidohekkeheapmi gáibiduvvo go Loatnakássa galgá oħcat doarjaga olgoriikka oahpuide. Sisaheiveheapmi galgá čielggaduvvon ovdalgihtii go oħccit váldet oahpu olgoriikkas mii lea vástideaddjin Sámi allaskuvlla oahpuide.

Go dohkkeha olgoriikka oasseoahpuid, de berre earenoamáš fuomášumi bidjat doahpágiid “normerejuvvon oahppoáigi” ja “ollesáiggioahput” geavaheapmái. Loatnakássa ja sisafárreneiseválddit geavahit dáid doahpágiid. Oppalaččat gusto ahte oahppoásahus gosa lonohallan dáhpáhuvvá lea mearridan normerejuvvon oahppoáiggi riikka lágaid ja láhkaásahusaid vuodul. Oahppočuoggá (credits) meari gáibádus njeallje jagaš bachelorgráda olaheapmái sáhtta leat iešguđetlágán oahppoásahus oahppoásahussii seamma regiovnas/riikkas, nu mo ovdamearkka dihtii USA:s. Go galgá rehkenastit galle oahppočuoggá (credits) ferte čađahit juohke lohkanbajis, de lea vuolggasadjin galle oahppočuoggá (credits) oahppoásahus ieš lea bidjan gráda normeremii. Ovdamearkka dihtii 120 maid juohkit jagiid lohku ja dasto guovtti sadjái. Ovdamearka: $120 \text{ credits} : 4 : 2 = 15 \text{ credits}$. Dát juhko guovtti sadjái go oahppoásahusain sáhtta leat nu gohčoduvvon *trimesterortnet* ja go Sámi allaskuvllas leat guokte lohkanbaji juohke oahppoagis.

Oahppoásahus mii geavahuvvui ovdamearkan ovdalis sáhtta gohčodit ollesáiggeoahppun jus ovdamearkka dihte čađaha 12 credits juohke lohkanbajis. Oahppoásahusa grádstuđeanttaide ii soaitte dát buktit hástalusaid, go sii sáhttet čađahit 18 credits nuppi lohkanbajis ja dáinna lágiin olahit 120 credits njealji jagis.

Oassestuđeanttat/Lonohallanstuđeanttat geat leat dušše 1-2 lohkanbaji guoskevaš oahppoásahus fertejit váldit 15 ja 30 credits. Ávžžuhuvvo ahte dákká dahko ovdalgihtii árvoštallan ovdalis namuhuvvon rehkettihtá vuodul gávnahan dihte galle credits leat doarvái juohke lohkanbadjái.

Oahppohálddahas koordinere ovdalgihtiidohekkeheami oħcamiid. Fágagoahti árvoštallá oħcamiid fágalaččat ja buktá mearrádusárvalusa. Dutkan- ja oahppostivra mearrida ášši loahpalaččat. Mearrádus sáddejuvvo sihke studentii ja guoskevaš fágagoahtái/-gođiide.

Ovdalgihtiidohekkeheami mearrádus galgá studentii dieđihuvvot ahte ovdalgihtiidohekkeheapmi lea gaskaboddasaš ja ahte loahpalaš dohkkeheapmi/sisaheiveheapmi dahko loahpahuvvon lonohallanáigodaga manjel ja dohkálaš duodaštusaid vuodul, nu mo dohkálaš diploma dahje árvosátnečállosa ja normerejuvvon oahppoáiggi ja oahpu viidodaga dieđuid vuodul.

Sámi allaskuvla ii rehkenaste olgoriikka eksámeniid árvosániid Norgga árvosátnevuogádahkii. Studentii galgá dieđihuvvot ahte lea sin iežaset ovddasvástádus iskat mo olgoriikka eksámenat/árvosánit árvvoštallojuvvojit Sámi allaskuvlla sisabeassangáibádusaid ja oahpuid dohkkeheami ektui.

Olgoriikka alit oahpu dohkkeheapmi báhtareddjiide geain leat váilevaš duođaštusat

Ohccit geain lea váilevaččat duođaštuvvon alit oahppu galget earenoamáš diliin oažžut vejolašvuoda oažžut oahpustaset árvvoštallojuvvo eará ládje. NOKUT lea pilohtaproševtta vuodul, masa mánga alit oahppoásahusa serve, hábmen sierra prosedyra dákkár áššiid meannudeapmái. Geahča [Flyktning prosedyren](#) NOKUT:a ruovttusiidduin. Dákkár ohccit sáhttet ohcat oažžut fágalaš dohkkeheami/sisaheiveheami Norgga alit oahppoásahusain. Ohccit geat leat ožžon oppalaš dohkkeheami NOKUT:as eai sáhte árvvoštallojuvvo *flyktningprosedyra* vuodul.

Vástádus ohccái

Oahpuid dohkkeheami/sisaheiveheami ohcama vástádusas galget čuovvovaš dieđut leat mielde:

- Dohkkehuvvon oahppočuoggáid oppalaš lohku
- Vejolaš fágain/oahppoovttadagain beassamat Sámi allaskuvllas
- Vejolaš fágalaš latnjalasvuodát Sámi allaskuvlla fágaiguin/oahppoovttadagaiguin (galle oahppočuoggá)
- Vejolaš beassamat bargogáibádusain mat leat geatnegahtton ovdal beassá eksámenii fágain/oahppoovttadagain
- Vejolaš lassigáibádusat/ráddjejumit/eavttut čadnon ovdalis namuhuvvon čuoggáide.

Vejolaččat berre maiddái addot čuovvovaš diehtu:

- Guđe eksámeniid ohcci ferte čađahit ovdal lea kvalifiserejuvvon ohppui masa lea ohcan
- Deavdá go ohcci gráda gáibádusaid, dákká bokte fágalaš viidodaga ja čiekŋudeami ektui
- Makkár gáibádusat leat ovdal gráda sáhtta juolluduvvot Sámi allaskuvllas.

Sisaheivehanáššiid vurkkodeapmi ja registreren

Sámi allaskuvla galgá vurkkodit buot duođaštusaid mat leat relevánttat oahppoduođaštusaide, dát mearkkaša duođaštusat mat dahket oahpuid sisabeassama vuodu (oahppoduođaštusat, árvosátnečállosat, bargoduođaštusat ja eará mas lea relevánsa sisabeassama árvvoštallamii), ja maiddái duođaštusaid mat gusket olggobealde oahpuid sisaheiveheapmái ja dohkkeheapmái, ja mat addet vuodu beassat Sámi allaskuvlla eksámeniin.

Oahppohálddahus ovddasvástida olggobealde oahpuid dohkkeheami/sisaheiveheami duođáštusaid vurkkodeami. Čálalaš dohkkeheami/sisaheiveheami ohcan oktan duođáštusaiguin registrerejuvvo ja áššemeannuduvvo áššemeannudanvuogádahkii (FS:ii) ja maddái elektrovnnalaš vuorkái.

Lea dehálaš ahte áššis ja áššenamahusas leat čuovvovaš dieđut:

- Studeantta namma
- Oahppobáiki
- Oahpu namma ja viidodat
- Vejolaš oahpposuorgi
- Oahpu álgima ja loahpaheami jahkelohku.

Olggobealde oahpu duođáštusat, oahppoduođáštusat ja árvosátnečállosat, galget skánnejuvvot ja vurkejuvot dokumeantavuorkái FS:s. Lassin galgá ášši registrerejuvot *godkjenningsmodulii* FS:s. Elektrovnnalaš vuorkká áššenummár galgá maddái vurkejuvot áššái FS:ii.

Duođáštusat mat sisttisdollet sensitiiva persovdnadieđuid eai galgga vurkejuvot FS:ii. Jus lea dárbu vurkkodit dákkár duođáštusaid, de galget dát vurkejuvot elektrovnnalaš vuorkái, go sáhtta mearridit gii dáid beassá oaidnit.

Ohcanskovvi fágaid sisaheiveheamis/-beassamis gávdno [Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus](#).

Váiddameannudeapmi

Dson guhte lea áššemeannudeaddjin áššis mas lea dahkkon mearráduš, galgá fuolahit áššeasálaččaid manná diehtu mearrádusa birra nu jođánit go vejolaš. Dán dieđus galgá maddái dieđihuvvot váidinvejolašvuođa, váidináigemeari, váidininstánsa, váidima ovdánavuogi ja ášši dokumeanttaid oaidnima vuoigatvuođa birra.

Dábálaččat galget váiddaáššit meannuduvvot hálddašanlága kapihtal VI *Om klage og omgjøring* njuolggadusaid vuođu. Muhtun váiddaáššiide gávdnojit earenoamáš njuolggadusat Universitehta ja allaskuvlalágas §§ 5-2 og 5-3. Váiddaáššiid meannudeapmi lea lagabui čilgejuvvon kapihtalis 12.

Kapihttal 8 Lonohallanšiehtadusat ja studeantalonohallan

Ulbmil

Dokumeanta galgá mielddisbuktit ahte Sámi allaskuvlla studeantalonohallamis lea alla kvalitehta. Prosedyrat mat gusket studeantalonohallamii leat gávdnamis Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská Sámi allaskuvlla internašunaliseremii, dákko bokte studeantalonohallamii.

Láगत ja njuolggadusat

Studeantalonohallan ii leat regulerejuvvon sierra lágaid bokte, muhto gokčojuvvo obbalaččat:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#) §§ 3-3, 3-5, 3-8, 3 -9 ja 3 – 11

Ovddasvástádusjuohku

Rektor ja direktvra ovddasvástideaba:

- Lonohallanšiehtadusaid ja eará internašunála šiehtadusaid bajimus ovddasvástáduš.

Oahppohálddahuš:

- Almmuha lonohallanvejolašvuodaid
- Čohkke ohcamiid ja meannuda dáid, sihke sisaboahhti ja olggosmanni studeanttaid ohcamiid

Sámi allaskuvllas lea internašunaliseren ja studeantalonohallan muđui čuvvon internašunaliserenkonsuleantta virggi. Dát virgi ii gávdno šat.

Sámi allaskuvlla studeantalonohallan oppalaččat

Kvalitehtareformma ektui galget Sámi allaskuvlla prográmmastudeanttat oažžut vejolašvuoda čađahit lonohallama olgoriikii dan botta go studerejit Sámi allaskuvllas. Seammás galgá Sámi allaskuvla láchčit dili nu ahte internašunála ovttasbargoásahusaid studeanttat sáhttet váldit oahpu Sámi allaskuvllas. Lonohallan mearkkaša dan ahte studeanta váldá oasi oahpus olgoriikkas, eanemusat guokte lohkanbaji. Studeanttat geat váldet olles oahpu olgoriikkas eai leat lonohallanstudeanttat, seammá mearkkaša studeanttaide geat váldet oasi oahpus olgoriikkas olggobealde ovttasbargošiehtadusaid. Studeanttat geat áigot čađahit lonohallama galget unnimusat 60 oahppočuoggá lohkan lonohallama ovdal ja leat registrerejuvvon prográmmastudeantan bachelor-, master- dahje doavttirgrádadásis.

Lonohallamat čađahuvvojit šiehtadusaid bokte mat leat dahkkon oahppoásahusaid gaskkas. Šiehtadusat sáhttet leat moatti dásis. Ásahusdási šiehtadusat gokčēt buot oahpuid ja studeanttaid iešguđet dásiin. Fágaspesifihkka šiehtadusat gokčēt lonohallamiid fága dahje dieđagoađi dásis. Šiehtadusat gokčēt dāvjjimusat lohkan- ja materiáladivvaga, veahki háhkat orrunsaji ja eará čálgofálaldagaid.

Sámi allaskuvla lea mielde moatti lonohallanprográmmas. Lonohallamat čađahuvvot dāvjjimusat daid bokte.

Erasmus lea lonohallanprográmma maid SIU (Senter for internasjonisering av utdanning) doaimmaha. Eanaš oahppoásahusat EU/EØS guovlluin leat mielde dán prográmmas. Prográmma siskkobealde leat šiehtadusat oahppoásahusaid gaskkas. Šiehtadusat lea čadnon fágaide ja daid doaimmahit goađit. Ruhtadeapmi sáhtta addot gaskal 3-12 mánnosaš lonohallamiidda ja lea sullii 300 EURO mánus. Sihke studeanttat ja bargit sáhttet ohcat doarjaga.

Stipendprogram for Nordområdene lea stipeandaprográmma maid SIU (Senter for internasjonisering av utdanning) doaimmaha ja mii ruhtaduvvo Norgga olgoriikkadepartemeantta bokte. Prográmma lea Ruošša, Kanada ja USA studeanttaid váras. Oahppohálddahuš ohca doarjaga dán vuodul maid goađit dárbbasit. Doarjja guđetge studentii čuovvu Loatnakássa máksomeriid ja muđui studeanttat ožžot mátkkoštandoarjaga. Studeanttat sáhttet oažžut doarjaga ovttá lonohallamii. Prográmma bistá golbma jagi ain hávális. Sihke studeanttat ja bargit sáhttet ohcat doarjaga.

Barentsplus lea doarjjaortnet maid Universitetet i Tromsø, Norges arktiske universitet, doaimmaha. Dát prográmma lea lonohallamiidda Barentsguovllus. Ruhtadeapmi sáhtta addot gaskal 7 vahkkosaš gitta 10 mánnosaš lonohallamiidda. Ruhtadeapmi addo lonohallama guhkkodaga ektui. Prográmma addá vejolašvuoda ruhtadeami studeanttaide mat eai leat čadnon ovttage oahppoásahussii.

North2north lea lonohallanprográmma ásahuvvon University of the Arctic bokte. Prográmma lea árktalašguovllu alitoahppoásahusaide. Lonohallamat sáhttet leat gaskal 3-10 mánu ja ruhtadeapmi lea gaskal 1500-5000 norgga ruvno mánus. Sihke studeanttat ja bargit sáhttet ohcat doarjaga.

Kapihttal 9 Eksámen ja árvvoštallan

1.oassi: Oppalaččat

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte eksámeniin ja sensureremis Sámi allaskuvllas lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta gusto ollislaččat eksámena ja sensurerema hálddašeapmái Sámi allaskuvllas ja čilge oktasašvuodaid mat gusket dása, ja maiddá bargo- ja ovddasvástádusjuogu dán barggus. Čálalaš skuvlaeksámeniin lea ovddasvástádus juhkon gaskkal oahppohálddaha ja fágagođiid.

Eksámena lágideapmi ja čađaheapmi lea lagabui čilgejuvvon Sámi allaskuvlla dárkilat njuolggadusat eksámeniid lágideapmái ja čađaheapmái.

PhD-oahpu hálddašeapmi lea čilgejuvvon sierra kapihttalas. Kapihtal 8 guoská PhD-oahpu oahpahusoassái nu guhkas go heive.

Eksámenii guoskevaš prosedyrat leat gávdnamis oahppohálddaha siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus

Lágat ja njuolggadusat

Čuovvovaš lágat ja mearrádusat gusket eksámena ja sensurerema hálddašeapmái Sámi allaskuvllas:

- [Universitehta ja allaskuvlalahka](#) (*lov om universiteter og høyskoler* §§ 3-3, 3-5, 3-9, 3-10, 3-11, 4-7, 5-2, 5-3)
- [Forskrift om opptak til høyere utdanning](#) (Máhttodepartemeanta)
- [Forskrift om krav til mastergrad](#) (Máhttodepartemeanta)
- Našunála rámmaplánat ja/dahje lánkaásahusat (oahpuide maidda dát gustojit)
- Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahus
- Sisaváldinnjuolggadusat Sámi allaskuvlla oahpuide
- Oahppo-/fágaplánaid mearrádusat.

Doahpagat

Geatnegahtton barggut/ bargogáibádusat	Geatnegahtton barggut / bargogáibádusat čađaheapmi ja dohkkeheapmi nu go ovdanbohtet iešguđet fága- ja oahppoplánain, leat eaktun beassat eksámeniidda/loahpahit fága/oahpu.
---	--

Eksámen	Studeanttaid máhtu ja gelbbolašvuođa geahččaladdan dáin dáhpusain gos árvosátni lea oassin oahppoduođaštusas dahje árvosátnečálloš, dahje lea oassin oahppoduođaštusa dahje árvosátnečálloša árvosáni rehkenastimis.
Oasseksámen	Oasseksámen lea geahččaleapmi mas árvosátni lea oassin loahpalaš árvosáni rehkenastimis.
Skuvlaeksámen	Bearráigehččon čálalaš eksámen.
Ruovttueksámen	Eksámen mas studeanttain lea mearriduvvon áigi vástidit addon dahje iežasválljen čuolmma oktagaslaččat dahje joavkkus, gos buot veahkkeneavvuid oažžu geavahit.
Mañiduvvon eksámen	Mañiduvvon eksámen lea eksámen mii lágiduvvon kandidáhtaide geat ledje dohkálaš sivain (buozalmasvuodáduođaštusain) eret ordineara eksámenis
Gearduneksámen	Gearduneksámen lágiduvvo kandidáhtaide geat eai ceavzán ordineara eksámena.
Sensorbagadus	Sensorbagadus galgá sisttisdoallat unnimusat oppalaš árvoštallankriteriain ja vejolaččat fágalaš árvoštallankriteriain.
Privatista	Privatista lea son gii lea dieđihan iežas eksámenii U/A lága § 3-10 vuodul, vaikko ii leat sisaváldon studeantan allaskuvlla fágii dahje ohppui.
Iešheanalaš bargu	Ovddalgihtii šiehtadallon stuorit loahpalaš eksámenbargu/-dutkkus dego mastergrádaeksámen, mainna galgá sáhttit čájehit iehčanas ipmárdusa, reflekšuvnnaid ja ovdáneami.
Sensureren	Sensureren lea kandidáhta máhtu ja gelbbolašvuođa bealátkeahces ja fágalaččat sihkkaris árvoštallan eksámenis mii lea oassin loahpalaš árvosánis.

Sensuvra (sensur)	Sensuvra lea sensurerema boadus. Dás sáhtta geavahuvvot bustávvaárvosátni (A-F) dahje árvosánit ceavzán/ii ceavzán.
Sensor	Sensor čađaha sensurerema. Sensor geahččala ja árvvoštallá kandidáhta máhttu ja gelbbolašvuohta bealátkeahkes ja fágalaččat sihkkaris vugiin. Sensor mearrida sensuvrra.
Eksamináhtor	Eksamináhtor lea son guhte eksaminere kandidáhta, son guhte jearaha gažaldagaid dahje addá bargguid eksámenis. Eksamináhtor ii leat mielde kandidáhta árvvoštallamis.

2.oassi: Eksámena hálddašeapmi

Vuollelis bohtá ovdan Sámi allaskuvlla eksámena hálddašeami ovddasvástádusjuohku.

Eksámena hálddašeami ovddasvástádusjuohku

Allaskuvlastivra ovddasvástida:

- Mearridit Sámi allaskuvlla eksámena ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusa, vrd. Universitehta ja allaskuvláláhka § 3-9 nr. 7.

Váiddalávdegoddi ovddasvástida:

- Duššindahkat eksámena dahje geahččaleami dahje kurssaid dohkkeheami vrd. Universitehta ja allaskuvláláhka § 4-7 nr. 1
- Sihkkut oahpuid dohkkeheami dahje sisaheiveheami, dahje eksámenis dahje geahččaleamis beassama, jus kandidáhta lea dán olahán duodaštusaiguin mat eai leat albma dahje eará eahpereháláš vugiiguin, vrd. universitehta ja allaskuvláláhka 4-7 nr. 2
- Mearridit eksámena dahje geahččaleami formála meattáhusaid váidagiid vrd. universitehta ja allaskuvláláhka § 5-2 nr. 1
- Mearridit váidagiid mat gusket eksámena oktagaslaš heiveheami ohcama hilgumii.

Dutkan- ja oahppostivra:

- *Nammada sensoraid*

Oahppohoavda ovddasvástida:

- Oppalaččat addit rávvagiid ja dieđuid fágagođiide
- Hábmets eksámenčađaheami njuolggadusaid Sámi allaskuvllii
- Várret eksámenlanjaid ja juohkit kandidáhtaid dáidda
- Hábmets eksámenplána mas leat eksámendáhtonat, -áiggit ja -lanjat

- Almmuhit eksámenplána Sámi allaskuvlla ruovttusiidui
- Hálddašit ja koordineret eksámenvávttaid Sámi allaskuvlla eksámenlánjain
- Hálddašit ja doallat eksámeniid
- Áššemeannudit ohcamiid mat gusket beassat eksámena čađahit ovddeš/boares fága- /oahppoplána vuodul
- Áššemeannudit ohcamiid mat gusket “golmmagearddenjuolggadusa” beassamii
- Áššemeannudit ohcamiid mat gusket beassat eksámena čađahit eará sajis go gos ordineara eksámen lágiduvvo
- Áššemeannudit ohcamiid mat gusket heivehuvvon eksámena lágideami oažžumii
- Áššemeannudit ohcamiid mat gusket eksámena heiveheami ohcanáigemeari beassamii
- Ráhkkanahttit eksámenlanjaid eksámeniid čađaheapmái
- Čuovvolahttit ja láchit dili studeanttaide geaidda lea mieđihuvvon eksámena heiveheapmi
- Addit dieđu DGT-ossodahkiigo kandidáhtaide mieđihuvvo dihtora geavaheapmi eksámenii
- Kandidáhttalisttuid FS:s (ahte leat áigequovdilát nu ahte sensuvra- /”vurderingsprotokollat” šaddet riekta)
- Mánget eksámenbargobihtáid ja doalvut dáid eksámenlanjii
- Dárkkistit vejolaš veahkkeneavvuid eksámenis
- Mánget eksámenvástádusaid ja doaimmahit dáid sensureremii
- Hálddašit Sámi allaskuvlla eksámeniid mat dollojit olggobealde Sámi allaskuvlla
- Čuovvolahttit oahpuid árvosátnegeavaheami
- Vurkkodit eksámenbargobihtáid, sensorrávvagiid, eksámenvástádusaid, loahpalaš masterbarguid ja eará Riikaarkiivva ja Sámi allaskuvlla mearrádusaid mielde.

Arkiivva ovddasvástida:

- Rávvet eksámenbargobihtáid ja –vástádusaid, sensuvralisttuid/”vurderingsprotokolla” ja sullasaččaid vurkkodeami ja kassašuvnna Riikaarkiivva ja Sámi allaskuvlla mearrádusaid vuodul.

Fágagoađit ovddasvástidit, nammaduvvon oahppokoordinahtora bokte:

- Evttohit eksámenbeaivvi
- Ráhkadit eksámenbargobihtáid
- Dieđihit geas lea riekti čađahit eksámena
- Evttohit sensoriid
- Sensureret
- Vástidit gažaldagaid studeanttaide jus eksámenbihtá lea eahpečielggas.

Manjiduvvon eksámen

Mañiduvvon eksámen dollo kandidáhtaide geat leat buohccán ordineara eksámena oktavuodas.

Kandidáhtain guđet buktet doavtterduođastusa oahppohálddahussii mañemusat vihtta jándora mañjel vuosttaš eksámena masa duođastus guoská, lea riekti mañiduvvon eksámenii. Muhtun kandidáhtat háliidit čađahit mañiduvvon eksámena eará sivaidda geažil go buozanvuodá. Dákkár ohcamat meannuduvvojit Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusa vuodul. Mañiduvvon eksámena ohcamuša hilguma, eará sivaidda geažil go buozanvuodá, sáhtta váidit.

Kandidáhtta guhte fáhkka buohccá ovdal eksámena, oázžu vuoigatvuodá váldit mañiduvvon eksámena. Fáhkka buohccán definerejuvvo leat buozanvuodá mii lea čuožžilan mañjel 14 beaivve ovdal eksámena. Kandidáhtta galgá buktit doavtterduođastusa oahppohálddahussii mañemusat vihtta jándora mañjel vuosttaš eksámena masa duođastus guoská. Doavtterduođastusas galgá boahit ovdan makkár eksámenii dát guoská ja maiddá buohccindieđiheami áigodat. Buohccindieđiheamit bargoadi váste eai dohkkejuvvo. Duođastus galgá guoskat guoskevaš eksámenii.

Dieđut áigodaga birra leat dehálaččat sihke fáhkka buohccáma duođastussan ja maiddá mañiduvvon eksámena dáhtona mearrideapmái. Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusa vuodul mañiduvvon eksámen sáhtta čađahuvvot boahhte lohkanbajis. Dábálaččat leat eambo go okta kandidáhtta geas lea riekti čađahit mañiduvvon eksámena ovttagas ja dáhton galgá mearriduvvot nu ahte buohkat sáhttet váldit eksámena oktanis.

Eará earenoamáš ákkát, nu mo ovdamearkka dihte jápmin lagas bearrašis, sáhtta addit seamma vuoigatvuodaid go buozanvuodá, eavttuin ahte dát duođastuvvo. Buozanvuodá/eará earenoamáš ákkat mat čuožžilit ovdal eksámena geassádanáigemeari eai atte vuoigatvuodá beassat mañiduvvon eksámenii. Kandidáhtain, guđet eai leat beassan ráhkanit doarvái eksámenii buozanvuodá/eará ákkaid geažil mat leat čuožžilan lohkanbaji áiggis, galgá ohcan beassat mañiduvvon eksámenii hilgojuvvo. Dát kandidáhtat galget geassádit eksámenis ja vejolaččat dieđihit boahhte ordineara eksámenii.

Viidasit addojit guokte fáldaga váldit mañiduvvon eksámena. Dát mearkkaša ahte kandidáhtta gii ii boade mañiduvvon eksámenii dahje gaskkalduhte eksámena, ii oáččo vejolašvuodá odđá mañiduvvon eksámena váldit, muhto ferte vuordit boahhte ordineara eksámena. Dát gusto maiddá jus kandidáhtta lea hehttejuvvon boahtimis mañiduvvon eksámenii buozanvuodá geažil. Viidasit ferte kandidáhtta guhte ii ceavzze mañiduvvon eksámena maiddá vuordit boahhte ordineara eksámena.

Buozanvuodá mii čuožžila eksámenis: kandidáhtta guhte buohccá eksámenis galgá deavdit geassádanaskovi. Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusas čilgejuvvo geassádeapmi lagabui.

Buožanvuohhta eksámeniin main leat máŋga oasi: go buožanvuohhta čuožžila eksámenis mas leat máŋga oasi, ovdamearkka dihte ruovttubargu + čálalaš skuvlaeksámen + loahpalaš njálmálaš geahččaleapmi, de ii leat maŋiduvvon eksámenis vejolaš váldit vejolaš osiid eksámenis mat váldoje ordineara eksámenis, muhto dušše dan oasi/daid osiid gos kandidáhtta lei buohcci.

Oahppohálddahas galgá dárkkistit ja dohkkehit skovi mainna studeanta dieđiha iežas maŋiduvvon eksámenii. Dát skovvi galgá máhcahuvvot oahppohálddahussii guoskevaš áigemeeriid siskkobealde.

Ruovttueksámen

Kandidáhtta guhte fáhkka buohccá ovdal ruovttueksámena dahje ruovttueksámena áigodagas, galgá buktit doavtterduođastusa oahppohálddahussii maŋemusat vihtta jándora maŋjel ruovttueksámena sisabuktináigemeari vai oažžu rievtti maŋiduvvon eksámenii. Eksámeniin main leat máŋga oasi (omd. ruovttueksámen + čálalaš skuvlaeksámen + njálmálaš oassi), ferte kandidáhtta muhtomin oažžut buot osiid maŋiduvvon eksámenin ja eará háviid fas dušše muhtun osiid. Dát eaktuduvvo buohccindieđiheami guhkkodagas ja eksámenortnegis. Kandidáhtta sáhtá ovdamearkka dihte leat buohcci ruovttueksámenis ja dearvvaš dan dáhtonis go čálalaš skuvlaeksámen dollo. Jus kandidáhtas galgá leat njálmálaš eksámen maŋjel čálalaš eksámeniid, de galgá dušše ruovttueksámen ja njálmálaš eksámen leat maŋiduvvon eksámen.

Kandidáhtat guđet iešguđet sivaid geažil bivdet oažžut liige beivviid addon ruovttueksámenii mas lea sisabuktináigemearri gitta golbma vahku, berrejit hilgojuvot. Liberála praksis dákkár áššiin sáhtá leat vuoigatmeahtun kandidáhtaide guđet buktet eksámena áigemeeriid sisa. Kandidáhtta guhte ovdamearkka dihte buktá doavtterduođastusa mii duođasta ahte kandidáhtta lea leamaš buohcci 5 beavve ruovttueksámena áigodagas, ii berre oažžut 5 beavve liige eksámenáiggi. Dákkár dilálašvuodain sihkkarastojuvvojit studeanta vuoigatvuodát maŋiduvvon eksámena vuoigatvuodain. Kandidáhtta ferte gaskkalduhttit eksámena, buktit doavtterduođastusa oahppohálddahussii ja čállit ođđa ruovttueksámena maŋiduvvon eksámenin.

Áibbas earenoamáš diliin gos vuordemeahtun medisiinnalaš váttisvuodát leat čuožžilan ja gos váttisvuodaid sturrodát ii leat stuorát go ahte kandidáhtta oaivvilda sáhttit čađahit su eksámena oanehis áiggi, sáhtá liige eksámenáiggi mieđihuvvot (gitta guokte beavve). Dattetge ii addo eambo áigi go ahte eksámenvástádus sáhtá sensurerejuvot ovtta daiguin geat bukte vástádusaid áigemearrái. Áibbas earenoamáš dillin adno earret eará jápmin lagas bearrašis ja eará lihkohisvuodálágán dilit mat čuhcet kandidáhttii. Kandidáhtta galgá ohcat liigeáiggi oahppohálddahas ja duođastus galgá mielddusin.

Eksámenkandidáhtta guhte dihtováttisvuodaid geažil bivdá oažžut liige áiggi ruovttueksámenii, hilgojuvvo. Dát lea dan dihte go dákkár dáhpáhusaid lea váttis dárkkistit ja kontrolleret ja sáhtá dainna lágiin dagahit ahte kandidáhtat ožžot eahperievttalaš liige

eksámenáiggi. Jus kandidáhtta seamma beaivve doalvu dihtora divohahkii mii sáhtta duođaštit ahte dihtor ii doaimma, de sáhtta kandidáhtta ohcat beassat váldit vejolaš maŋiduvvon eksámena. Kandidáhtta ii dárbbat dasto vuordit boahtte ordineara eksámenii.

Ruovttueksámenis mainna bargojuvvo olles lohkanbaji čađa ii leat seamma álkit bivdit kandidáhta buktit ođđa eksámena. Dán dihte sáhttet liige eksámenbeaivvit mieđihuvvot jus buozanvuolta duođaštuvvo. Dattetge eai addo eambo beaivvit go ahte vástáduš sáhtta sensurerejuvvot ovtta daiguin mat buktoje áigemearrái.

Joavkoeksámen/ loahpalaš joavkogeahččaleapmi

Kandidáhtat geat eai leat ceavzán joavkoeksámena dahje geain lei dohkálaš sivva jávkat joavkoeksámenis, galget joavkoeksámena sadjái čađahit viiddiduvvon oktagaslaš eksámena. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahussii ja Sámi allaskuvlla dárkilat njuolggadusat eksámeniid lágideapmái ja čađaheapmái.

Kontinuasjoneksámen

Gearduneksámen lea eksámen mii *sáhtta* dollojuvvot kandidáhtaide geat eai ceavzán maŋemus ordineara eksámena. Kandidáhtat geat háliidit buoridit árvosáni cevzojuvvon eksámenis eai beasa dieđihit iežaset gearduneksámenii, muhto fertejit vuordit boahtte ordineara eksámenii. Jus lea vejolaš, de galgá gearduneksámen dollot boahtte lohkanbajis.

Ohcan beassat váldit gearduneksámena sáddejuvvo oahppohálddahussii mii meannuda ja mearrida ohcama Sámi allaskuvlla eksámena ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusa vuodul. Vástádušreivves kandidáhttii berre dieđihuvvot gearduneksámeniid dieđihanáigemeari birra ja maiddá ahte dieđiheapmi geatnegahtta váldit eksámena. Hilguma sáhtta váidit.

Eksámen boares fágas-/oahppoplána vuodul

Dása gustojit dábálaš maŋiduvvon/geardun eksámena njuolggadusat Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusas § 7. Kandidáhtta ii beasa geahččalit čađahit eksámena eanet go golmma geardde ovtta fágas/oahppoovttadagas, ja dát ferte dáhpáhuvat guovtti jagi siskobealde. Dát guoská maiddá maŋiduvvon eksámeniidda. Studeanttat geat eai leat dieđihan iežaset eksámenii guovtti jagis, fertejit čađahit olles oahppoovttadaga ođđasit. Studeanta árvoštallojuvvo leat boahtán eksámenii jus son geassáda maŋjel go eretdieđihanáigi lea dievvan, jus ii boađe eksámenii, jus ii atte vástáduš, dahje jus boahtá eksámenii ja geassáda eksámena vuolde. Erenoamáš dáhpáhusain, sáhtta allaskuvla spiehkastit dán mearrádušas studeantta ohcama vuodul. Go studeanta lea váldán eksámena ođđasit, de gusto buoremus árvosátni.

Dispensašuvdna “golmmagearddenjuolggadusas”

Ohcan sáddejuvvo oahppohálddahussii, gos meannuduvvo ja mearriduvvo Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusa vuodul. Mearrádusa sáhhtá váldit.

Studeanta árvvoštallojuvvo leat boahtán eksámenii jus son geassáda maŋjel go eretdieđihanáigi lea dievvan, jus ii boađe eksámenii, jus ii atte vástádusa, dahje jus boahtá eksámenii ja geassáda eksámena vuolde, vrd. eksámenlánkaásahus § 7. FS:s registrerejuvvojit dát dáhpáhusat *“ikke møtt”* ja galget rehkenastojuvvot mielde go lohko galle geardde dihto kandidáhtta lea boahtán eksámenii. Eai addo eará golbma dispensašuvnna nu ahte kandidáhtta sáhhtá eanemusat guđa geardde geahččalit váldit eksámena.

Dieđut kandidáhtaide/dárkkistanprosedyra: go studeanttat dieđihit iežaset eksámenii studeantaweba bokte, de duođaštit seammás ahte sii dovdet Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusa. Dákkó bokte duođaštit maiddái ahte sii dihtet ahte ii beasa geahččalit čađahit eksámena eanet go golmma geardde ovtta fágas/oahppoovttadagas. Kandidáhtat guđet eai dovdda dán njuolggadusa, ožžot dieđu dán birra nu árrat ahte sis lea vejolašvuohta oažžut dispensašuvnna ohcama mearriduvvot seamma lohkanbajis. Lassin dárkkistit oahppohálddahusas dieđuid FS:s ja bohtet dákkó bokte diehtit jus lea oktage rihkkon namuhuvvon njuolggadusa. Guoskevaš studeanttaide manná dasto reive mas dieđihuvvo ahte sii eai beasa čađahit eksámena dispensašuvnna haga.

Studeanta gii ii ceavzze hárjehallama ferte čađahit hárjehallama ođđasit ovdal go oažžu oahppoprográmma dohkkehuvvot loahpalaččat. Studeanta oažžu vejolašvuođa čađahit hárjehallama ođđasit go allaskuvla fas lágida dákkár hárjehallama, vrd. oahppoprográmma hárjehallanplána. Studeanta gii nuppes ii ceavzze seammá hárjehallama ferte heaitit oahpus. Studeanttat geat erenoamáš sivaidd geažil eai sáhte oassálastit ovtta hárjehallamii, sáhhtet ohcama vuodul beassat čađahit hárjehallanáigodaga sierra vuogi mielde (omd. smávit osiid mielde), ovdal go galget čađahit boahtte hárjehallanáigodaga.

Studeanttaide geat hárjehallama áigodagas leat dan dilis ahte sáhhtet oažžut hárjehallama árvvoštallojuvvo *“ii ceavzán”*, galgá dieđihuvvot dán birra ja sidjiide galgá muitaluvvot mii gáibiduvvo ovdal hárjehallan árvvoštallojuvvo *“ceavzán”*.

Eksámendieđiheami geassin/sihkkun

Maŋemus áigemearri geassit/sihkkut/rievdadit lea dábálaččat 10 beaivve ovdal guoskevaš eksámena. Kandidáhtta geassáda eksámenis studeantaweba bokte dahje skoviin maid buktá oahppohálddahussii. Jus skovvi sáddejuvvo boastta mielde, de galgá steampilastojuvvon boastasteampiliin maŋemusat seamma beaivve go áigemearri manná. Kandidáhtat guđet eai geassát eksámenis áigemeari siste árvvoštallojuvvojit leat boahtán eksámenii. Dát mearkkaša ahte kandidáhtta rehkenastojuvvo leat geavahan ovtta golmma vejolašvuođas váldit eksámena.

Kandidáhttalisttuid dárkkisteapmi FS:s

Oahppohálddahuš galgá dárkkistit kandidáhttalisttuid buori áiggis ovdal eksámena. Dát guoská buot eksámeniidda. Dát lea dehálaš vai kandidáhtta- ja sensuvralisttut/”vurderingsprotokollat” šaddet riehta. Omd. mielddisbukta dat gulahallama oahpu koordináhtoriin bargogáibádusaid ektui, nu ahte kandidáhtat geain ii leat vuoigatvuohta váldit eksámenii váldojit eret listtus ovdal eksámen (kandidáhtaide dieđihuvvo ahte sis ii leat riekti váldit eksámena).

Eksámena veahkkeneavvuid dárkkisteapmi

Veahkkeneavvut eksámenii sáhttet leat čálalaš dahje prentejuvvon veahkkeneavvut, ja eará veahkkeneavvut mat gullet iešguđet fágaide. Vejolaš veahkkeneavvut eksámenii galget leat dieđihuvvon ovdagihtii. Galgá maidái boahit ovdan eksámenbargobihtás makkár veahkkeneavvuid oažžu geavahit. Listu makkár veahkkeneavvuid oažžu geavahit eksámenis, man sensorkommišuvdna dohkkeha, galgá sensorkommišuvvna bealis almmuhuvvot unnimusat 5 beavvi ovdal go eksámen lágiduvvo.

Oahppohálddahuš dárkkista veahkkeneavvuid. Jus eksámenis lea lohpi atnit olu veahkkeneavvuid, de sáhtta oahppohálddahuš bivdit kandidáhtaid buktit dáid oahppohálddahušii dárkkisteapmái beavvi ovdal eksámena.

Eksámenlanja ráhkkanahhtin

Eksámenlanja ráhkkanahhtimis leat olu barggut, earret eará addit beassanrievtti eksámenvávttaide, bearráigeahččat ahte latnja lea doarvái liekkas, merket bevddiid oahpu/fága namain jus dasa lea dárbu jna.

Eksámenvávttaid rekruteren ja hálddašeapmi

Dán ovddasvástida dábálaččat oahppohálddahuš. Hálddašeapmái gullá oahpahan-/dieđihanbargu, ráhkadit eksámenváktalistu dárbbu mielde, ráhkadit šiehtadusaid vávttaiguin ja juohkit eksámenvávttaid lanjaide. Eksámenvávttaid bálkká máksima ovddasvástida ekonomiijaossodat.

Eksámenbábir

Garvin dihte eahpesihkarvuođaid, galget buot kandidáhtat geavahit seammalágán báhpiriid. Oahppohálddahuš galgá sihkkarastit ahte kandidáhtat geain lea sierra heiveheapmi dahje geat eará fysalaš sivaiddi dihte leat eará lanjas go eará kandidáhtat, ožžot seammalágán báhpiriid go buot eará kandidáhtat.

Eksámendáhtona rievdadeapmi

Eksámenáiggitt almmuhuvvojitt sierra eksámenplána bokte unnimusat 3 mánu ovdal go eksámen fágas/oahppoovttadagas čađahuvo. Eksámenplána dohkkeha oahppohoavda.

Erenoamáš dáhpáhusain sáhtta rievdadit eksámenplána. Rievdadusat eksámenplánii galget almmuhuvvot gullevaš orgánaide nu fargga go vejolaš.

Eksámendáhton rievdadeapmi berre dáhpáhuvvat čuovvovaš eavttuid vuodul: (1) berrejit leat áibbas earenoamáš sivat dáhtona rievdadeapmái (omd. fágalaš ákkat), (2) kandidáhtat geat leat dieđihuvvon guoskevaš eksámenii galget leat mieđihan rievdadeapmái, (3) guoskevaš koordináhtor berre váldit badjelasas buot bargguid ja ovddasvástádusa maid rievdadeapmi mielddisbuktá. Dása gullá earret eará sihkarastit ahte ođđa eksámendáhton ii leat oktanis eará oahpáhusain dahje eksámeniin masa vejolaš kandidáhtat galget searvat. Koordináhtor ovddasvástida maid ođđa eksámendáhtona birra addit dieđu buot guoskevaš kandidáhtaide.

Lea studeanttaid iežaset ovddasvástádus sihkarastit ahte eai dieđihuvvo eksámeniidda mat leat oktanis. Eksámendáhtonat galget dán dihte almmuhuvvot lohkanbadjeplánaide, studeantawebii ja Sámi allaskuvlla ruovttusiidui. Studeanttaide galgá dieđihuvvot ahte dáhtonat eai leat almmolaččat ovdal eksámenplána dohkkehuvvo ja almmuhuvvo. Studeanttat galget dán vuodul sáhttit vuordit ahte allaskuvla ii rievdat eksámendáhtoniid manjel, jus eai leat ožžon buot eksámenkandidáhtaid mieđáhusa. Ovtta oahppoovttadaga/fága eksámendáhtona rievdan sáhtta čuohtat eksámenplánii, dan dáfus ahte eksámenat šaddet oktanis, latnjakapasitehta ja eksámenvávttaid ektui jna.

Eksámen mii lágiduvvo áigodagas 7.1 gitta 12.8 árvvoštallojuvvo giđđalohkanbadjin. Eksámen mii lágiduvvo áigodagas 13.8 gitta 6.1 rehkenastujuvvo čakalohkanbadjin. Eksámena sirdin ovtta lohkanbajis nubbái sáhtta buktit vahágiid studeanttaide (omd. loatnakássa progreshuvdnagáibádusaid ektui). Muhtun kandidáhtat sáhttet šaddat registrerehit liige lohkanbadjái ja máksit liige lohkanbaji ovddas.

Eksámenčádaheapmi olggobealde ásahusa

Eksámen galgá dábálaččat dollojuvvo allaskuvlla lanjain. Jus oahpáhus dollojuvvo olggobealde allaskuvlla, de sáhtta allaskuvla miehtat doallat eksámena olggobealde allaskuvlla vistti. Dát galgá čielggaduvvot ovdal oahpu álgaheami.

Eksámenbargobihtáid, sensorrávvgiid, eksámenvástádusaid jna. Vurkkodeapmi ja kassašuvdna

Eksámenbargobihtáid ja eksámenvástádusaid vurkkodeami ja arkiverema guoskevaš njuolggadusat leat addon Riikkaarkiivva mearrádusain ja Sámi allaskuvlla dievasmahtti njuolggadusain. Váldočuoggát bohtet ovdan vuollelis:

Eksámenbargobihtát

Oahppohálddahuš ovddasvástida ahte buot eksámenbargobihtát (bargobihtá teaksta) oktan sensorbagadusain vurkejuvvo ja vurkkodahttojuvvo arkiivamateriálan.

Eksámenvástádusat

a) Vuolit gráda oahpuid ja oahppoovttadagaid eksámenvástádusat – sáhttet kasserejuvvot

Oahppohálddahus ovddasvástida ahte eksámenvástádusat mat sáhttet kasserejuvvot Riikaarkiivva mearrádusaid vuodul vurkkoduvvojit unnimusat 2 jagi. Jus lea sávahahtti vurkkodit vástádusaid guhkit go namuhuvvon 2 jagi, de lea dát vejolaš, eavttuin ahte lea vurkkodansadji. Dákkárat galget čielgasit merkejuvvot kasserema várás, vai manjit áiggis lea álkit oaidnit ahte dáid sáhttá kasseret.

á) Loahpalaš masterdutkosat ja sullasaččat – galget vurkkoduvvot

Oahppohálddahus ovddasvástida dárkkistit leatgo loahpalaš masterdutkosat ja loahpalaš barggut vástideaddji oahpuin almmuhuvvon Sámi allaskuvlla rabas digitála vuorkái. Juohke goahti galgá árvvoštallat ja mearridit leago sis dákkár vástideaddji oahppu. Viidásit galgá oahppohálddahus vurkkodit vejolaš eará bargguid, mat leat ovttá dásis masterdutkosiin ja maid viidodat lea unnimusat 30 oahppočuoggá, oahpuin main ii leat loahpalaš masterdutkan.

3.oassi: Sensuvrra hálddašeapmi

Sensuvrra hálddašeami ovddasvástádusjuohku

Allaskuvlastivra ovddasvástida:

- Addit dispensašuvnna sensurerenáigemearis
- Mearridit sáhku sturrodaga manjduvvon sensurerema oktavuodas.

Váiddalávdegoddi ovddasvástida:

- Mearridit galgá go ođđa sensureren dahkkot vai galgá go dollot ođđa eksámen dahje geahččaleapmi áššiin gos váiddalávdegoddi gávnaha leat dahkkon formála meattáhusat.

Dutkan- ja oahppostivra ovddasvástida:

- Nammadit sensorkommišuvnnaid

Oahppohoavda ovddasvástida:

- Oppalaččat rávvet ja addit dieđuid fágagođiide
- Hábmetsámi allaskuvllii oktasaš njuolggadusaid mat gusket eksámenii ja árvvoštallamii (sensureremii)
- Dieđihit sensureremiid mat dáhpáhuvvet beare manjit

- Raporteret Sámi allaskuvlla *Database for statistikk for høgre utdanning* (DBH)
- Nummárastit kandidáhtaid eksámenii
- Bearráigeahččat ahte sensurerenáigemearri dollo
- Registreret sensuvrra FS:ii ja sirdit dán protokollii
- Vurkkodit sensuvralisttuid/”vurderingsprotokollaid” Riikkaarkiivva mearrádusaid mielde
- Áššemeannudit áššiid gos studeanttat bivdet čilgehusa mearriduvvon árvosátnái ja/dahje váidet mearriduvvon árvosáni
- Mánget eksámenvástádusaid ja sáddet dáid sensoriidda oktan sensuvralisttuin/”vurderingsprotokollain” ja sensorneavvagiiguin.

Arkiiva ovddasvástida:

- Buktit rávvagiid sensuvralisttuid/”vurderingsprotokollaid” vurkkodeami birra Riikkaarkiivva mearrádusaid vuođul.

Fágagoadit ovddasvástidit:

- Mearridit sensorortnegiid eksámeniidda, galle sensora galget ja olggobealsensora geavaheami ja/dahje olggobealde árvvoštallama
- Sihkkarastit ahte sensurerenáigemearri dollo, vejolaččat ahte ohcojuvvo ođđa áigemearri áššiin gos áigemearri ii sáhte dollot
- Evttohit sensoraid.

Ovddasvástádusjuogu lagat čilgehus

Árvosátnegeavaheapmi ja árvosáni mearrideapmi

Ovdánanvuohki árvosáni mearrideami oktavuodas, dakko bokte vejolaš oasseeksámeniid deaddu, galgá mearriduvvon fága-/oahppoplánas.

Fuomáš ahte árvosániid čilgehusaide sáhttet boahit rievdadusat jus Máhtolašvuoda meroštallama njuolggadusat (*Nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner i høyere utdanning*) rivdet.

Guoskevaš fága/ovttadaga goahtejođiheaddji ovddasvástida doallat čoahkkima fága/ovttadaga oahpaheddjiiguin gos fáddá lea fága/oahpu árvosátnegeavaheapmi. Vuodđun čoahkkimii lea mannan jagi kvalitehtaraporta, árvosátneestatistihkka, árvosátnegeavaheapmi eará ášahusain mat fáallet seamma fága ja eará relevánta dieđut. Masterdutkanii bustávvaárvosátnegeavaheapmi galgá árvvoštallojuvvot sierra.

Sensuvrra mearrádusat

Árvvoštallamiin ja árvvoštallanvugiin galgá leat olggobealde árvvoštallan. Olggobealsensor geavaheapmi heivehuvvo iešguđet fága/oahppovttadaga árvvoštallamii ja oasseeksámeniidda. U/A lága § 3-9 nr.1. mielde galgá leat olggobeale evalueren

árvoštallamiin dahje árvoštallanvugiin. Olggobealsensor berre árvoštallat muhtun oasseeksámeniid dahje muhtun kandidáhtaid vástádusaid, dahje buot kandidáhtaid vástádusaid juohke 3. Geardde go lea árvoštallan dán fágas/ oahppoovttadagas.

Loahpalaš masterdutkan sensoreremis galgá álo adnot olggobealsensor. Kandidáhta bagadalli ii galgga leat sensor. Hui earenoamáš dáhpáhusain sáhtta spiehkastit dás. Eksámenkommišuvdna sáhtta gulahallat bagadalliin ovdal sensorčoahkkima ja sáhtta dárbbu mielde bivdit bagadallis čálalaš čilgehusa bagadallanproseassas. Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusas čilgejuvvo sensornammadeapmi lagabui.

Vuolggasadjin lea ahte sensorat eksámenkommišuvnnas ovttaš dagaštallet sensuvrra ja bohtet ovttaoaivili árvosátnebidjama ektui. Jus lea guovtteoaivilvuolta guovtti sensora gaskkas, galgá liige sensor gohččojuvvot. Son galgá leat olggobealsensor. Sensor mearriduvvo dasto eanetlogu árvoštallama vuodul. njálmmálaš eksámeniin, gos eksámináhtor maid oasálastá, galgá su rolla kommišuvnnas leat čielggas: eksámináhtor lea jogo seammadássásaš sensor dahje galgá eksámináhtor guođdit kommišuvnna dakka maŋgel eksámena loahpaheami ja ovdal kommišuvdna dahká sensuvramearrádusa.

Sensorat mearridit ieža eksámenkommišuvnna(id) sensuvračoahkkima.

Sensorortnega mearrideapmi

Ordineara eksámeniin (earret alit gráda iešheanálaš bargguin) galgá geavahuvvot unnimusat okta olggobealsensor dahje unnimusat okta siskkáldas sensor kombinerejuvvon árvoštallama (sensuvra) dahje árvoštallanvuogi olggobealde evalueremiin go geahččaleami boadus dahje árvoštallan galgá leat oassin oahppoduodaštusas dahje oassin guoskevaš oahpu árvosánis. Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahusas čilgejuvvo sensornammadeapmi lagabui.

Áššiin gos dušše siskkáldas sensor(at) geavahuvvo(jit), galgá unnimusat okta čuovvovaš olggobealde evaluerema ortnet välljejuvot:

- Soaitáhagas välljejuvvon kandidáhtaid siskkáldas árvoštallama olggobealde dárkkisteapmi
- Olggobealde oasálastin eksámenbargobihtáid ja sensorbagadusa hábmemis
- Olggobealde evalueren buot árvoštallanortnegiin mat leat oassin fága- dahje oahppoplánain.

Allaskuvladirektevra sáhtta maid bidjat johtui olggobealde evaluerema eksámeniin, vaikko olggobealsensor leage geavahuvvon.

Muhtun dilálašvuodain eai gáibiduvvo šat unnimusat guokte sensora, mas unnimusat okta lea olggobealsensora. Dát ii guoskka alit gráda iešheanálaš bargguid árvoštallamis ja ođđa sensoreremis universitehta ja allaskuvlalága § 5-2 nr. 2, eksámena formála meattáhusaid

váidin ja § 5-3 nr. 4, mearriduvvon árvosáni váidin. Dáin dilálašvuodain galget guokte sensora geavahuvvot, main unnimusat okta lea olggobealsensor. Dán gáibádušas ii sáhte spiehkastit.

Njálmmálaš eksámeniin dahje eará eksámeniin maid ii leat vejolaš árvvoštallat ođđasit galget álo leat unnimusat guokte sensora. Dát lea sihkkarastin dihte studeanta riektesihkarvuoda diliin gos studeanttas ii leat váidinvuoigatvuohta. Ii gáibiduvvo ahte unnimusat okta sensor lea olggobealsensor.

Olggobealsensor

Olggobealsensor mearkkaša ahte gáibiduvvo ahte sensor lea vižžon olggobealde Sámi allaskuvlla. Eará goađi bargi ii gula dán doahpagii. Viidásit galgá logaldalli/semináradoalli engašemeanttain rehkenastojuvvot siskkáldassan, vaikko ii leat fásta virgi allaskuvllas.

Sensornammadeapmi galgá čuovvut Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusa. Dán mearrádušas sáhtta spiehkastit jus kvalifiserejuvvon sensorat eai gávdno.

Olggobealsensor ii galgga leat virggis Sámi allaskuvllas. Olggobealsensor galgá deavdit unnimusat ovtta dáin gelbbolašvuodagáibádušain:

- a. Bargat unnimusat allaskuvlalektordásis eará oahppo- /dutkanásahusas
- b. Eará ládje duođaštit dieđalaš gelbbolašvuoda seammá dásis
- c. Universitehta- /allaskuvladási sensorhárjáneapmi fágas / oahpus
- d. Bargohárjáneami bokte háhkan erenoamáš fágalaš gelbbolašvuoda

Goađit sáhttet spiehkastit dás go lea oanehis engašemeanta mii leat čadnon eará oahppoprográmmii. Jus lea dárbu spiehkastit váldonjuolggadusas, de sáhtta engašerejuvvon logaldalli/semináradoalli doaibmat olggobealsensoran, eavttuin ahte lea sáhka oanehis engašemeanttas Sámi allaskuvllas. Oanehis engašemeanta galgá dán oktavuodas leat nu ahte guoskevaš olmmoš gii galgá adnot olggobealsensorin lea leamaš engašerejuvvon ja lea geavahuvvon dušše moatti diibmui guoskevaš lohkanbajis. Engašerejuvvon logaldalli guhte lea doallan mánga logaldallama manjalaga allaskuvllas guoskevaš lohkanbajis ii sáhte nammaduvvot olggobealsensorin seamma lohkanbajis. Sámi allaskuvlla professor II eai sáhte geavahuvvot olggobealsensorin.

Sensornammadeapmi

Universitehta ja allaskuvlalága § 3-9 ja Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusa § 22 regulere sensornammadeami.

Allaskuvlastivrras lea universitehta ja allaskuvlalága § 3-9 nuppi lađđasa vuodul fápmudus nammadit sensoraid eksámeniidda. Doabageavaheapmi “stivra” addá vejolašvuoda dán

fápmudusa juolludit earáide. Sámi allaskuvlla eksámena ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusa § 22 vuodul lea dutkan- ja oahppostivrras fápmudus nammadit sensoraid.

Liigesensordat nammaduvvojit seammás go eará sensorat nammaduvvojit. Olggobealsensora gelbbolašvuodagáibádusat bohtet ovdan Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahusas § 22 nuppi lađđasis.

Kandidáhttanummereren

Universitehtat ja allaskuvllat galget fuolahit ahte kandidáhta máhttu ja gelbbolašvuolta geahččaluvvo ja árvvoštallojuvvo bealátkehtes ja fágalaččat sihkkaris vugiin, vrd. universitehta ja allaskuvllalánka § 3-9.

Fáगत/oahppoovttadagat galget kandidáhttanummerejuvvoit sihkkarastin dihte anonymitehta, ja nu maidái bealátkehtes ja fágalaš sihkkaris geahččaleami kandidáhta máhtus. Kandidáhttanummereren lea dárbbalaš oazžun dihte “vurderingsprotokolla” mas buot kandidáhtat, geat leat dieđihuvvon eksámenii guoskevaš fágas/oahppoovttadagas maŋnel geassádanáigemeari, leat fárus. Nummereren galgá leat soaitáhagas.

Árvvoštallanortnegiin main lea fágalaš čuovvolahttin dahje njálmmálaš eksámeniin ii sihkkaraste kandidáhttanummereren anonymitehta.

Ávžžuhuvvo dattege ahte kandidáhttanummereren geavahuvvo, garvin dihte eahpesihkarvuodaid kandidáhta olahemiid bealátkehtes ja fágalaš sihkkaris árvvoštallama ektui.

Sensoršiehtadusat

Sensoriid šiehtadusaid vuolláičállima ovddasvástida oahppohálddahus. Ekonomiijaossodat ovddasvástida dán máksima. Oahppohálddahus ja ekonomiijaossodat ovddasvástidit čuovvolahttit vejolaš rievdamiid bálkká máksomearis.

Sensorrávvagiid ráhkadeapmi

Sámi allaskuvllas lea sierra sensorrávvagat ja dat gusket buot sensoriide. Sáhttet ráhkadit sierra rávvagiid iešguđetge eksámeniida jus lea dárbu. Sensorrávvagat leat almmolaččat ja lea goađi duohken mo dáidda addo geahčadanvuoigatvuohta.

Sensurerenáigemearri

Sensurerenáigemearri lea dábálaččat golbma vahku, jus sensurerenáigemearri ii viiddiduvvo earenoamáš sivaid geažil. Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra sáhtta spiehkastit dán njuolggadusas jus lea dárbu viiddidit sensurerenáigemeari. Goađit fertejit ohcat oazžut viiddiduvvot sensurerenáigemeari juohke háve go dát ii dollo.

Sensurerenáigemeariid doallan lea earenoamáš dehálaš dáid dihte:

(1) Duodaštussan čađahuvvon eksámenis: Studeanttat ožžot duodaštusa čađahuvvon eksámeniin easka go sensuvra lea biddjon FS:ii. Studentii sáhtta šaddat váttisin duodaštit čađahuvvon eksámeniid go lea ohcan oahpposaji eará ásahussii/ásahusaide jus sensuvra ii leat gárvvís áigemearrái. Dát lea váttisvuohtan earenoamážit giđđalohkanbajis.

(2) Raporteren: Čađahuvvon oahppočuoggát ja geargan kandidáhtat galget raporterejuvvot earret eará allaskuvlastivrii ja *Databasen for høgere utdanning* (DBH). Raporttat eai sáhte ráhkaduvvot ovdal buot sensureremat ja bohtosat leat registrerejuvvon. Dieđut mat raporterejuvvojit *Databasen for høgere utdanning* (DBH) leat vuodđun ruhtajuolludeapmái. Raporterenáigemearrái *Databasen for høgere utdanning* (DBH) lea 15.2 čakčalohkanbaji eksámeniidda ja 15.10 giđđalohkanbaji eksámeniidda.

Sensuvralistu/”vurderingsprotokolla”

Sensuvralistu dahje “vurderingsprotokolla” (FS:a doabageavaheapmi) lea listu mas buot kandidáhtaid, geat leat dieđihuvvon eksámenii guoskevaš fágas/oahppoovttadagas ovdal geassádanáigemeari, kandidáhttanummár bohtá ovdan. Listui leat sensorat čállán juohke kandidáhta árvosáni. Listtus galgá dáhton bohtit ovdan ja dán galget buot sensorat vuolláičállán.

Sensuvralisttuid/”vurderingsprotokollaid” vurkkodeapmi

Riikkaarkiivva mearrádusaid vuodul galget sensuvralisttut/”vurderingsprotokollat” vurkkoduvvot. Ággan dása lea ahte allaskuvla lea geatnegahtton sáhttit duodaštit ja dárkkistit sensuvrra duogášdieđuid mat biddjojit FS:ii. Dát lea earenoamážit áigejuovdil *Database for høyere utdanning* sensuvradieđuid raportereama oktavuodas, Riikkarevišuvnna dárkkisteami oktavuodas dahje go lea dárbu dárkkistit bohtosiid FS:s (omd. jus kandidáhtta oaivvilda ahte sutnje lea registrerejuvvon boasttuárvosátni).

Oahppohálddahus ovddasvástida ahte sensuvralisttut/”vurderingsprotokollat” vurkkoduvvojit guoskevaš njuolggadusaid mielde ja galgá ásahit buriid rutiinnaid dása.

Vejolaš gažaldagat sáhttet ovddiduvvot oahppohálddahussii dahje arkiivii.

Manjel 1.1.2014 - Sensuvralisttut/”vurderingsprotokollat” vurkkoduvvojit elektrovnnalaččat

Sensuvralisttut galget vurkejuvvot elektrovnnalaš vuorkávuogádahkii. Skánnejuvvon dokumeanttat adnojit leat orgínálan. Oahppohálddahus ovddasvástida ahte sensuvralisttut skánnejuvvojit ja kvalitehtasihkkarastojuvvojit. Sensuvralisttut báberhámis vurkkoduvvojit 6 mánu.

Sensuvrra registreren FS:ii ja dan sirdin protokollii

Buot kandidáhtaide galgá registrerejuvvot boadus: árvosátni, doavtterduodaštus, “ii bohtán” (*ikke møtt*), “geassádan” (*trukket*) jna.

Sensuvrra registrerema ovddasvástida oahppohoavda.

Lagat čilgehus dán bargui bohtá ovdan FS:a geavaheaddjibagadusas ja oahppohálddahusa siskkáldas prosedyrain.

Rievdadit loahpalaš eksámenprotokolla

Jus fágagođiin čuožžila dárbu rievdadit loahpalaš eksámenprotokolla, de galget sii váldit oktavuoda oahppohálddahusain. Jus oahppohálddahusa áššemeannudeaddjis lea dárbu rievdadit dán, de galgá son váldit oktavuoda suinna gii sirdii bohtosiid protokollii.

4.oassi: Áigemearit

Áigemearri	Čilgehus
15.9	Maŋemus áigemearri dieđihit maŋiduvvon, geardun dahje ođđa eksámenii mii dollo čakčalohkanbajis.
15.2	Maŋemus áigemearri dieđihit maŋiduvvon, geardun dahje ođđa eksámenii mii dollo giđđalohkanbajis.
2 vahkku ovdal eksámena	Studeantta áigemearri ohcat beassat čađahit eksámena sierranas eavttuid vuodul.
10 beaivve ovdal eksámena	Maŋemus áigemearri geassádit eksámenis.
3 vahkku ovdal eksámena	Áigemearri ohcat beassat čađahit eksámena eará sajis go gos ordineara eksámen lágiduvvo.
5 vahkku ovdal eksámena	Áigemearri ohcat beassat čađahit eksámena eará sajis go gos ordineara eksámen lágiduvvo, jus eksámen galgá lágiduvvot olgoriikkas.
15.9	Áigemearri dieđihit privatistan čakčalohkanbadjái.
15.2	Áigemearri dieđihit privatistan giđđalohkanbadjái.
	Áigemearri almmuhit eksámenplána.

Kapihttal 10 Oahppoduođastusaid hálddašeapmi

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte Sámi allaskuvlla oahppoduođastusaid hálddašeamis lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta gusto ollislaččat vuolit ja bajit dási grádaid oahppoduođastusaid hálddašeapmái, ja maddái kvalifikašuvnnaide mat vrd. rápmaplána galget addit oahppoduođastusa. Dokumeanta čilge buot oktasašvuodaid mat leat oassin dán barggus. Oahppohálddahus ja fágagoađit sáhttet hábmet prosedyraid Sámi allaskuvllaskuvlla oppalaš kvalitehtasihkkarastinvuogádaga ja gustovaš njuolggadusaid siskkoabealde. Doavttergráda oahppoduođastusat leat čilgejuvvon sierra.

Lágat ja njuolggadusat

Oahppoduođastusaid hálddašeapmi Sámi allaskuvllas lea regulerejuvvon čuovvovaš lágaid ja mearrádusaid bokte:

- Sámi allaskuvlla bachelorgráda lánkaásahus
- Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvvoštallama lánkaásahus
- Sisaváldinnjuolggadusat Sámi allaskuvlla oahpuide
- Guoskevaš oahpu prográmmaplána
- [Lov om universiteter og høyskoler](#) (Universitehta ja allaskuvlalahka)
- [Forskrift om krav til mastergrad](#) (mastergrádalánkaásahus) (Máhttodepartemeanta)
- [Forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler](#) (Máhttodepartemeanta)

Oahppoduođastusaid hálddašeami ovddasvástádusjuohku

Oahppohálddahus ovddasvástida:

- Ođasmahttit progrešuvdnašiehtadusaid FS:s
- Dárkkistit sisabeassama ja oahppoduođastusa vuoddu ovdal oahppoduođastusa juolludeami
- Gárvet oahppoduođastusaid
- Arkiveret ja virkkodit oahppoduođastusaid ja dasa relevánta duođastusaid ja dieđuid
- Hábmet oahppoduođastusaid ja *Diploma Supplementaid* ja dingot dáidda teavsttaid fágagođiin
- Áššemeannudit oahpuin beassama, oahpuid sisaheiveheami ja dohkkeheami ohcamiid
- Áššemeannudit ja mearridit friddja bachelora ohcamiid
- Implementeret oahppoduođastusa ja *Diploma Supplementa* málle FS:ii
- Dingot oahppoduođastusaide báhpiriid ja eará dárbblašlaš neavvuid
- Olahuvvon grádaid raporteret DBH:ii.

Fágagoađit ovddasvástidit:

- Hábmets teavsttaid oahpuid birra oahppoduođastusaide ja *Diploma Supplementtaide*.

Rektor ovddasvástida:

- Vuolláičállit buot oahppoduođastusaid ovttas oahppohoavddain.

Oahppoduođastusat oppalaččat

Oahppoduođastus lea árvobábir mii duođasta:

- Makkár gráda kandidáhtta lea olahan
- Čađahuvvon eksámeniid ja oahppoprográmma, dákko bokte gelbbolašvuoda.

Oahppoduođastus galgá oanehaččat čilget makkár gelbbolašvuoda kandidáhtta olaha čađahuvvon oahpuin.

Čađahuvvon oahppu mii addá bachelorgráda Sámi allaskuvlla bachelorgráda lánkaásahusa § 3 mielde, duođastuvvo oahppoduođastusain. Kandidáhtta gii galgá oažžut bachelorgrádadođastusa Sámi allaskuvllas, galgá leat čađahan unnimusat 60 oahppočuoggá Sámi allaskuvllas. Bachelorgráda oahppoduođastus friddja bachelorii čálihuvo ohcama vuodul. Ohcci galgá ieš duođastit ahte deavdá gáibádusaid.

Unnimusat 60 oahppočuoggá mat galget vuodđun bachelorgrádii, eai galgga leat oassin ovdal olahuvvon grádas dahje ámmátoahpus. Ođđa oahppoovttodagat galget ovttas ovdal čađahuvvon oahppoovttadagaiguin, dahje lassin dáidda, mielddisbuktit ahte ođđa grádas lea eará fágalaš čiekŋudeapmi/deaddu go ovdal olahuvvon grádas.

Oahppoduođastusa lassin galgá *Transcript of Records* ja *Diploma Supplement (DS)*, internašunála oahppoduođastusa lasáhus, čálihuvo. Dokumeanttat addet dievasmahtti čilgehusa gelbbolašvuodas maid kandidáhtta lea olahan. Dát eai buhte oahppoduođastusa, muhto dievasmahttojit dan. *Transcript of Records* ja *Diploma Supplement* leat gustovaččat dušše dalle go leat vuolláičállojuvvon, steampilastojuvvon ja ovttas oahppoduođastusain.

Áššemeannudeaddji guhte ovddasvástida oahppoduođastusa vuoddu dárkkisteami vuolláičállá oahppoduođastusa goalmát siiddu, ja maiddá *Transcript of Records* ja *Diploma Supplement*. Rektor ja oahppohoavda vuolláičálliba oahppoduođastusa ovdasiiddu.

Dehálaš prinsihppa mii galgá vuhtiiváldot oahppoduođastusa čáliheamis lea ahte galgá čálihuvo dušše okta oahppoduođastus juohke olahuvvon grádii. Lea maiddá dehálaš ahte oktasaš praksis čuvvojuvo juohke gráda hálldašeamis.

Dárkkisteapmi ovdal loahpalaš eksámena

Čuovvovaš dárkkisteami galget dahkkon buori áiggis ovdal studeantta loahpalaš eksámena:

Sisabeassanvuodđu

Studeanttain geat leat oahpuin main lea báikkálaš sisaváldin, galgá sisabeassanreive/-mearrádus dárkkistuvvot kontrolleren dihte ahte gráda juolluduvvo rievttis vuodu vuodul. Jus lea dahkkon evttolaš sisaváldin, de ferte dárkkistuvvot ahte eaktu/eavttut lea/leat devdon/devdojuvvon. Jus dát eai leat devdojuvvon, de galgá studentii mannat diehtu dán birra ja son ferte dasto deavdit eavttu ovdal sáhtta dieđihuvvot loahpalaš eksámenii..

Progrešuvdnašiehtadus ja gáibádusat olahuvvon grádii

Go loahpalaš eksámen lea cevzojuvvon, de ferte dárkkistuvvot ahte studeanta olaha doarvái oahppočuoggáid ja deavdá fágagáibádusaid mat leat mearriduvvon guoskevaš oahppoprográmma prográmmaplánas. Dieđuid grádaid gáibádusaid birra gávdno mastergrádaláhkaásahusas, bachelorgrádaláhkaásahusas ja guoskevaš oahppoprográmma prográmmaplánas.

Duođaštusat čađahuvvon olggobealde oahpuin mat galget oassin grádas galgá álo leat gávdnamis. Oahppohálddahuš galgá dárkkistit ahte buot olggobealde oahput mat galget oassin grádas leat biddjon *person eksternstudium* FS:s. Duođaštusat galget leat gávdnamis FS:a dokumeantavuorkkás dahje elektrovnnalaš vuorkká studeantamáhpas.

Vejolaš fágalaš latnjalasvuohta galgá maid dárkkistuvvot. Dát lea earenoamáš dehálaš studeanttain geat leat ožžon sisaheivehuvvot dahje dohkkehuvvot oahpuid maid leat čađahan eará oahppoásahusain. Maiddái muhtun siskkáldas oahppoovttadagain Sámi allaskuvllas lea fágalaš latnjalasvuohta.

Dárkkisteapmi ovdal oahppoduođaštusa čáliheami

Giella

Oahppoduođaštusat čálihuvojit dábaláččat dušše sámegillii. Jus kandidáhtta dáhttu ahte oahppoduođaštus galgá čálihuvo eará gillii, de galgá čálaláččat addit dieđu dán birra ovdal go duođaštus lea čálihuvvon.

Oahppoduođaštusa sisdoallu

Oahppohálddahuš galgá dárkkistit ahte oahppoduođaštusa sisdoallu ja prográmmaplána sisdoallu/gráda gáibádusat oktiivástidit. Standárdateaksta oahppoduođaštusa nuppi siiddus galgá oanehaččat čilget makkár gelbbolašvuođa kandidáhtta lea olahat čađahuvvon oahpuin.

Liige oahppoovttadagat/fágat

Jus kandidáhtas leat eambo oahppočuoggát go gráda unnimusgáibádus, de galgá guoskevaš kandidáhtta čálaláččat dieđihit makkár fágat/oahppoovttadagat galget leat mielde oahppoduođaštusas. Jus dát ii leat dieđihuvvon, de berre oahppohálddahuš váldit oktavuoda guoskevaš kandidáhtain čielggadan dihte dán. Jus kandidáhtta ii leat olámuttos ja dieđit makkár fágat/oahput galget oassin oahppoduođaštusas, de mearrida oahppohálddahuš dán ja kandidáhtas ii leat vejolašvuohta váldit mearrádusa. Liige fágat/oahppoovttadagat duođaštuvvojit árvosátnečállosiin.

Registreren

Oahppohálddahus galgá dárkkistit ahte kandidáhtta lea dieđihuvvon guoskevaš eksámenii dan lohkanbajis go loahpalaš eksámen čađahuvvo. Jus giđđalohkanbajis galgá alit dási gráda gárvet, de galgá loahpalaš eksámen das leat čađahuvvon áigodagas 7.1-12.8. Vástideaddjin čakčalohkanbadjái lea áigodat 13.8-6.1.

Korrektuvra

Oahppohálddahus galgá lohkat korrektuvrra buot dieđuin mat gusket grádaide mat leat biddjon FS:ii.

Dokumeanttat mat galget gávdnamis go oahppoduođastus čálihuvo

Studeantadieđut FS:s

Muitalit earret eará makkár fágat/oahppooovttadagat leat oassin grádas, semesterregistrerema birra ja vejolaš ovdal olahuvvon gráda birra.

FS:a árvosátnečálus

Duođasta buot eksámeniid ja oahpuid maid kandidáhtta lea čađahan Sámi allaskuvllas.

Sisabeassanduođastusat

Earenoamáš fuomášupmi berre biddjot evttolaš sisaváldimiidda.

Reivvet vejolaš beassamiid, ja olggobealde oahpuid sisaheivehemiid ja/dahje dohkkehemiid birra.

Duođastus buot olggobealde oahpuin mat galget leat oassin grádas.

Sensorprotokolla

Loahpahuvo mastergrádas galgá sensorprotokolla gávdnamis. Dás gávdno loahpalaš masterbarggu árvvoštallan, oasseeksámenat mat leat oassin mastergrádas/progrešuvdnašiehtadusas ja maddái masterdutkan namma. Árvvoštallanboadus registrerejuvo FS:ii ja sensorprotokolla vurkejuvo elektrovnnalaš vuorkái.

Duođastusaid dárkkisteapmi

Geassemánu 1. beaivvi 2012 rájes sisafievrriduvvui originála duođastusaid čájeheami gáibáduš. Sámi allaskuvlla bivdima vuodul galget studeanttaid buktit ovdan originála duođastusaid mat leat vuodđun sisabeassamii dahje oahppoduođastusa čáliheapmái Sámi allaskuvllas. Studeanttat geat eai čuovo dán bivdima ja buvttet originála duođastusaid dárkkisteapmái, sáhttet massit oahpporievtti. Oahppoduođastusat maid Sámi allaskuvla čáliha sáhttet doalahuvvot dassá originála duođastusat leat buktojuvvon ja dárkkistuvvon.

Oahppoduođastusa praktihkalaš prosedyra

Oahppohálddahusa siskkáldas prosedyrat oahppoduođastusaid guoskevaš bargguide leat gávdnamis oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Dáppe gávdnojit maiddái dievasmahtti prosedyrat oahppoduođastusaide guoskevaš bargguide FS:s.

Ođđa oahppoduođastusa čáliheapmi

Ođđa oahppoduođaštus ii čálihuvo jus kandidáhtta maŋjel ceavzá ođđa eksámeniid mat sáhttet leat oassin grádas. Ođđa eksámenat duođaštuvvojit árvosátnečálloisiin.

Jus kandidáhtta maŋit áiggis buorida árvosáni mii lea oassin oahppoduođaštusas, de sáhtttá ođđa oahppoduođaštus čálihuvo. Boares oahppoduođaštus ferte buktot Sámi allaskuvlii ja makulerejuvot ovdal ođđa duođaštus sáhtttá čálihuvo. Garvin dihte eahpečielggasvuodaid dan oktavuodas go dáhton *oahppoduođaštusa sisdoalus* ii oktiivástit dáhtoniin mii lea oahppoduođaštusa ovdasiiddus, de galget čuovvovaš dieđut lasihuvvot oahppoduođaštussii:

- Sámegillii: “Árvosátni lea buoriduvvon maŋjel go gráda lea olahuvvon.”
- Bokmål: “Karakteren er forbedret etter at graden er oppnådd.”
- Nynorsk: “Karakteren er forbetra etter at graden er oppnådd.”
- Engelsk: “The grade has been improved after the degree was awarded.”

Mángosa (*duplikata*) čáliheapmi

Gávdno dušše okta originála oahppoduođaštus. Jus oahppoduođaštusa eaiggát massá su oahppoduođaštusa ja/dahje oahppoduođaštusa lasáhusa (*Diploma Supplementa*), de galget earenoamáš buorit ákkat ovdal mánggus (*duplikata*) čálihuvo. Dát sáhtttá dáhpáhuvo ovdamearkka dihtii jus oahppoduođaštus lea jávkán buollima geažil, billahuvvan čáhcevahágiid geažil jna. Dákkár sivat galget duođaštuvvot. Mánggus lea originála oahppoduođaštusa kopiiija, mii lea čálihuvo originála báhpirii ja steampilastojuvvon “*DUPLIKAT*” buot siidduide.

Jus oahppoduođaštusa dieđut leat gávdnamis dušše elektrovnnalaččat, de čálihuvo ođđa oahppoduođaštus oahppoduođaštusa báhpirii ja báhpirat vuolláičállojuvvojit, vejolaččat sáhttet ođđa olbmot vuolláičállit. Juohke siidui steampilastojuvvo “*DUPLIKAT*”. Vuolláičállima dáhton sáhtttá leat eará go originála duođaštusas.

Jus originála oahppoduođaštusas gávdno kopiiija, de kopierejuvvo dát ja steampilastojuvvo “*Rett kopi*” oktan báikkiin, dáhtoniin ja vuolláičállagiin juohke siidui.

Oahppoduođaštusa čáliheapmi olgoriikka kandidáhtaide

Oahppo- ja dutkandepartemeanta celkkii reivvestis 24.03.98 ahte galgá dušše okta originála oahppoduođaštus čálihuvo maŋjel oahpu gárvema. Dát galgá leat dárogillii, jus prográmma ii leat ollislaččat čađahuvvon engelasgillii. Oahppoduođaštus galgá dievasmahttojuvvo *Diploma Supplementain* ja árvosátnečálloisiin engelasgillii.

Dárbbu mielde lea vejolaš oazžut oahppoduođaštusa almmolaččat duođaštuvvot. Dása gávdnojit goabatlágán prosedyrat, mat leat čadnon dasa ahte háliida go kandidáhtta originála oahppoduođaštusa dahje dán kopiiija legaliserejuvvo. Jus dát guoská originála oahppoduođaštussii, de sádde kandidáhtta duođaštusa Máhttodepartementii verifiserema váras. Dasto sádde Máhttodepartemeanta dán Olgoriikadepartementii dahje fylkkamánii, gii lasiha oahppoduođaštussii *apostille*. Goappá sajis *apostille* lasiheapmi dahkko, bohtá das guđe riikkas kandidáhtta lea eret dahje guđe riikkas oahppoduođaštus galgá geavahuvvot. Muhtun riikkat leat vuolláičállán konvenšuvna mii mielddisbuktá ahte lea doarvái ahte fylkkamánii lasiha *apostille*. Muhtun riikkat eai leat vuolláičállán namuhuvvon konvenšuvna ja dáid riikkaid oktavuodas lasiha Olgoriikadepartemeanta *apostille*. Jus lea origináladuođaštusa kopiiija, de ferte okta [notarius](#)

[publicus](#) dan duođaštit ovdal dán sáhtta sáddet Máhttodepartementii ja dasto Olgoriikkadepartementii dahje fylkkamánii.

Olgoriikka studeanttat geat olahit gráda Sámi allaskuvllas galget oažžut:

- Oahppoduođaštusa dárogillii.
- Ollislaš árvosátnečállosa engelasgillii.
- *Diploma Supplement*.

Olgoriikkastudeanttat geat leat čađahan earjkileksámeniid Sámi allaskuvllas galget oažžut:

- Ollislaš árvosátnečállosa engelasgillii.

Oahppoduođaštusaid relevánta duođaštusaid vurkkodeapmi

Sámi allaskuvla lea geatnegahtton sáhttit duođaštit makkár vuoduin mii leat čálihan gráda, maiddái maŋit áiggis. Mánngga siva geažil sáhtta šaddat dárbu ođđasit čálihit oahppoduođaštusa/oahppoduođaštusa vuodui. Dán dihte lea dárbu ahte gávdnojit buorit vuogádagat ja rutiinnat juohke kandidáhta oahppoduođaštusa relevánta dieđuid vurkkodeapmái.

Sámi allaskuvla lea geatnegahtton vurkkodit buot dieđuid mat leat oahppoduođaštusaide relevánttat. Dát mearkkaša duođaštusaid mat dahket oahpuid sisabeassama vuodui (oahppoduođaštusat, árvosátnečállosat, bargoduođaštusat ja eará mii lea relevánta sisabeassama vuodui), ja maiddái duođaštusaid mat gusket olggobealde oahpuid mat leat sisaheivehuvvon, dohkkehuvvon dahje addán vuodui beassat Sámi allaskuvlla eksámeniin.

Oahppohálddahuš ovddasvástida namuhuvvon duođaštusaid vurkkodeami.

Buot duođaštusat galget vurkejuvot elektrovnnalaččat FS:ii ja elektrovnnalaš vuorkái.

Oahppoduođaštus ja *Diploma Supplement (DS)* vurkejuvvo pdf-hámis ovdalis namuhuvvon báikkiide.

Vurkkodeapmi ovdal 2009

Oahppoduođaštusaid vuolláičállojuvvon kopijiat, *DS*, *Transcript of Records*, sensorprotokollat ja eará oahppoduođaštusaid relevánta duođaštusat leat gávdnamis báberhámis studeantamáhpain.

Eará gráda dahje oahpu dohkkeheapmi

Sus geas lea oahppu olgoriikka dahje Norgga ásahasas mii ii boađe Universitehta ja allaskuvlalága vuollái, sáhtta ohcat oažžut gráda dahje oahpu dohkkehuvvot oassin grádii dahje vástideaddjin grádii dahje eará ohppui maid Sámi allaskuvla fállá, vrd. Universitehta ja allaskuvlaláhka § 3-4. NOKUT:a dohkkehanáššit galget leat bagadeaddjin dakkár ohcamiid meannudeapmái Sámi allaskuvllas.

Dákkár dohkkeheamit galget raporterejuvot NOKUT:ii, vrd. *forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler av 8. september 2005 nr. 1040 § 5-2*.

Dohkkeheami duođaštus galgá biddjot studeantamáhppii.

Olggobealde oahpuid dohkkeheapmi ja sisaheiveheapmi lea čilgejuvvon kapihttalas 6.

Skovvi mainna dinggo friddja bachelora lea gávdnamis [Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus](#).

Det vil bli publisert linker til følgende dokumenter og veiledere senere:

Oahppohálddahusa siskkáldas prosedyrat oahppoduođastusaid guoskevaš bargguide leat gávdnamis oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Kapihttal 11 Hárjehallan

Ulbmil

Prosedyra galgá sihkkarastit buori fágalaš sajáiduhttima ja kvalitehtasihkkarastima hárjehallamis.

Doaibmaguovlu

Prosedyra guoská dáidda oahpuide:

- Vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1-7
- Vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5-10
- Mánáidgárddeoahpaheaddjioahppu

Sámi allaskuvlla oahpaheaddjioahpuide earenoamášvuohtan lea earret eará ahte studeanttat galget dovdat buot Davviriikkaid oahppovuogádagaid. Dát prinsihppa dáhkiduvvo dainna lágiin, ahte oahppoáiggis studeanttat hárjehallet Davviriikkaid sámi guovlluid vuodđoskuvllain/mánáidgárddiin ja sámegielat oahpahasas Norggas, Suomas ja/dahje Ruotas, ja vejolaččat Ruoššas. Sámi allaskuvllas sáhttet leat fásta šiehtadusat dain skuvllaiguin/mánáidgárddiin.

Sámi allaskuvlla oahpaheaddjioahpuin bargohárjehallan lea 21 vahku. Rámmaplánaid (2003 ja 2010) mielde bargohárjehallan galgá leat unnimustá 20 vahku ja hárjehallanbagadalli láidesta studeanttaid bargobáikkis. Lea maid vejolaš ohcat vuolgit lonohallanstuđeantan ja čađahit osiid hárjehallamis omd. eará eamiálbmotguovlluin. Dán sáhtta dahkat SA ovttasbargošiehtadusaid bokte (gč. prográmmaplána 1-7 kap. 10) Dákkár ohcan ferte ovddiduvvot buori áiggis, ja heive ovdamearkan vuohkkasit čađahuvvot 3. dahje 4. jagi.

Ovddasvástádus

Sámi allaskuvlla oahpaheaddjioahpu teamas lea ovttasbargu dihto skuvllaiguin ja mánáidgárddiiguin. Studeanttat eai dárbbas dábálaččat ieža gávdnat hárjehallanbáikki. Jus vejolaš, de sáhtta Sámi allaskuvla veahkin gávdnat orrunbáikki studeanttaide. Studeanta sáhtta, dihto rámmaid siskobealde, ieš evttohit hárjehallanbáikki. Dalle allaskuvla árvoštallá evttohuvvon báikki dohkálašvuoda, ja jos lea dohkálaš de studeanta sáhtta čađahit hárjehallama doppe. Jus studeanttat iešguđet sivaid geažil eai sáhte čađahit hárjehallama nugo plánejuvvon, de ferte diedihit čálalaččat ovdal dihto áigemeari juohke oahppo jagis.

Hárjehallanvástáhusaid, oahppama ja reflekšuvnna ovdanbuktin

Guovddáš oassi hárjehallamis lea ovdanbuktin hárjehallanvástáhusaid, ja lea geatnegahtton. Ulbmilin lea ahte studeanttat besset ovdanbuktin iežaset vástáhusaid hárjehallamis ja eará studeanttat besset

veardádallat ja buohtastahttit vásihusaideaset nuppiid studeanttaid vásihusaide.

Hárjehallanseminára lágiduvvo sullii vahku maŋjel hárjehallama, ja leat dábálaččat studeanttat ieža geat lágideit seminára. Seminárii oassálastet buot oahpaheaddjiohpuid hárjehallanjoavkkut. Juohke studeanta galgá aktiivvalaččat oassálastit semináras. Seminára sáhtta leat juogo almmolaš, masa oassálastet buot hárjehallanoahpaheaddjit, fágaoahpaheaddjit, hárjehallama hálddabus bargit ja studeanttat, dahje siskkáldas, mas eai leat hárjehallanbagadallit mielde.

Bargohárjehallama árvvoštallan

Hárjehallanbagadalli árvvoštallá studeantta ja čállá dan girjái (árvvoštallangirji) mii lea sáddejuvvon sutnje ovdal hárjehallama dahje lea addojuvvon hárjehallančoahkkimis. Hárjehallama árvvoštallamis geavahuvvojit árvosánit “Dohkkehuvvon/ li dohkkehuvvon”. Studentii addojuvvo diehtu goas, gos ja geas son sáhtta viežžat árvvoštallama.

Earenoamáš sivaidd geažil sáhtta allaskuvla dohkkehit gitta 15% jávkama hárjehallamis hárjehallanbáikkis. Earenoamáš sivaidd galgá duođaštit omd. doavtterduođaštusain. Bargohárjehallama maŋideapmi (permišuvdna) addo dušše earenoamáš sivaidd geažil.

Geatnegahtton jávohisvuodáduođaštus

1. jagi studeanttat devdet jávohisvuodágeatnegasvuodá duođaštusa go álget ohppui. Universitehtaid ja allaskuvlálága vuodul leat studeanttat geatnegahtton deavdit dán duođaštusa. Dát galgá dahkkot ovdalge studeanta manná hárjehallamii

Mátke-/orrungolut

Sámi allaskuvllas lea prinsihppa ahte geatnegahtton hárjehallan ii galgga leat stuorit lassigollun studeanttaide, muhto ferte lihkká rehkenastit ahte šaddet lassigolut hárjehallamis johtima ja orruma oktavuodas.

Sámi allaskuvla ráhkada mátkestipeandda iešguđet hárjehallanbáikki ektui. Vuodđun stipeandda rehkenastimii lea galle kilomehtera lea allaskuvllas hárjehallanbáikái ja galle studeantta leat joavkkus.

Dá čuovvu formel man vuodul rehkenasto mátkestipeanda:

$(x \text{ km} * 2 \text{ kr/km}) + (x \text{ km} * y \text{ passager} * 0,50 \text{ kr/km/passager}) = x \text{ kr. studentii}$
z studeanttajoavkkus

Sámi allaskuvla máksá gitta 150,- kruvno rádjái jándorii juohke studentii idjadangoluid ovddas hárjehallama oktavuodas

Hárjehallanbagadalli árvvoštallá studeantta ja čállá dan girjái (árvvoštallangirji) mii lea sáddejuvvon sutnje ovdal hárjehallama dahje lea addojuvvon hárjehallančoahkkimis. Hárjehallama árvvoštallamis geavahuvvojit árvosánit “Dohkkehuvvon/ li dohkkehuvvon”. Studentii addojuvvo diehtu goas, gos ja geas son sáhtta viežžat árvvoštallama.

Earenoamáš sivaidd geažil sáhtta allaskuvla dohkkehit gitta 15% jávkama hárjehallamis hárjehallanbáikkis. Earenoamáš sivaidd galgá duođaštit omd. doavtterduođaštusain. Bargohárjehallama maŋideapmi (permišuvdna) addo dušše earenoamáš sivaidd geažil.

Geatnegahtton jávohisvuodáduođáštus

1. jagi studeanttat devdet jávohisvuodágeatnegasvuoda duođáštusa go álget ohppui. Universitehtaid ja allaskuvlálága vuodul leat studeanttat geatnegahtton deavdit dán duođáštusa. Dát galgá dahkkot ovdalgo studeanta manná hárrjehallamii

Mátke-/orrungolut

Sámi allaskuvllas lea prinsihppa ahte geatnegahtton hárrjehallan ii galgga leat stuorit lassigollun studeanttaide, muhto ferte lihkká rehkenastit ahte šaddet lassigolut hárrjehallamis johtima ja orruma oktavuodas.

Sámi allaskuvla ráhkada mátkestipeandda iešguđet hárrjehallanbáikki ektui. Vuodđun stipeandda rehkenastimii lea galle kilomehtera lea allaskuvllas hárrjehallanbáikái ja galle studeantta leat joavkkus.

Dá čuovvu formel man vuodul rehkenasto mátkestipeanda:

$(x \text{ km} * 2 \text{ kr/km}) + (x \text{ km} * y \text{ passenger} * 0,50 \text{ kr/km/passager}) = x \text{ kr. studentii}$
z studeanttajoavkkus

Sámi allaskuvla máksá gitta 150,- kruvnno rádjái jándorii juohke studentii idjadangoluid ovddas hárrjehallama oktavuodas

Kapihttal 12 Váiddaáššit

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte Sámi allaskuvlla váiddaáššiid meannudeamis lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská ollislaččat váiddaáššiid hálddašeapmái Sámi allaskuvllas. Dokumeanta čilge oktasašvuodaid mat leat oassin dán barggus.

Láгат ja njuolggadusat

Čuovvovaš láгат ja mearrádusat regulerejit váiddaáššiid hálddašeami Sámi allaskuvllas

- Sámi allaskuvlla eksámen ja loahpalaš árvoštallama lánkaásahus
- [lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel VI](#)
- [lov om universiteter og høyskoler](#) (universitehta ja allaskuvláláhka) §§ 5-1, 5-2 og 5-3

Váiddaáššiid hálddašeami ovddasvástádusjuohku

Fágagoađit ovddasvástidit:

- Behandle klager på karakterfastsettelsen, jf lov om universiteter og høyskoler § 5-3.
- Undersøke de forhold som begrunner klage på enkeltvedtak fattet ved fakultetet. Dersom fakultetet kommer til at klagen skal tas til følge, skal vedtaket omgjøres. Hvis ikke oversendes klagen til Avdeling for utdanning som fremmer saken for klagenemnda.

Oahppohálddahus ovddasvástida:

- Forberede saker som skal behandles i klagenemnda.
- Undersøke de forhold som begrunner klage på enkeltvedtak fattet ved avdelinga. Dersom avdelinga kommer til at klagen skal tas til følge, skal vedtaket omgjøres. Hvis ikke fremmes saken for klagenemnda.
- Gi opplæring og rådgivning i forbindelse med klagesaker.

Sámi allaskuvllas lea nammaduvvon váiddalávdegoddi universitehta ja allaskuvlálága § 5-1 mearrádusaid vuodul. Váiddalávdegottis leat vihtta miellahtu oktan persovnnalaš várrelahtuiguin, lávdegotti jodiheaddji, fágasuorggi áirras, hálddahusa áirras ja guokte studeantta. Jodiheaddji galgá deavdit lánkamearriduvvon gáibádusaid mat gusket lánkaduopmárii. Váiddalávdegoddi galgá meannudit váidagiid mat gusket čuovvovaš mearrádusaide:

- Váidagiid mat gusket eanjkilmearrádusaide Sámi allaskuvlla studeanttaid ja oahpposajiohcciid birra, dákko bokte maidđái váidagiid mat gusket sisaváldima, permišuvnna, gráda ja oahppoduođastusa juolludeami, oahpporievtti massima ja sullasaččaid mearrádusaide. váiddalávdegoddi ii meannut váidagiid mat gusket Oktasaš sisaváldima sisaváldimii, vrd. *forskrift om nasjonal nemnd for opptak gjennom Samordna Opptak av 10. oktober 2005 nr 1191.*

- Eksámena, sensurerema ja bargogáibádusaid formála meattáhusaid váidima, vrd. universitehta ja allaskuvlalága § 5-2.

Váiddaáššiid meannudeapmi oppalaččat

Buot váiddaáššiid meannudeapmi Sámi allaskuvllas galgá čuovvut hálddašeami vuodđoprinsihpaid maid bohtet ovdan 1. kapihttalis Oahppoáššiid meannudeapmi Sámi allaskuvllas. Dát gáibidit earret eará dohkálaš ja ovttadássásaš áššemeannudeami ja gulahallama gaskkal dagu ja reakšuvnna.

Váldonjuolggadussan lea ahte váiddaáššit meannuduvvojit hálddašanlága kapihtal VI *Om klage og omgjøring* mearrádusaid vuodul. Muhtun váiddaáššiide gávdnojit sierra mearrádusat universitehta ja allaskuvlalágas §§ 5-2 og 5-3. Dát guoská eksámenčádaheami ja sensurerema formála meattáhusaid váidimii ja maiddái mearriduvvon árvosáni váidimii.

Mii lea váidda?

Váidda ovddiduvvo dábaláččat čálalaččat, muhto sáhhtá maiddái earenoamáš dáhpáhusain ovddiduvvot njálmmálaččat. Njálmmálaš váidaga oktavuodas galgá orgána guhte vuostáiváldá váidaga bidjat dán čálalaš hápmái. Váidda sáhhtá maiddái ovddiduvvot elektrovnnalaččat, e-boastta bokte.

Váidagis ii dárbbat leat bajilčálan “váidda”, muhto berre bohtit ovdan makkár mearrádus váido ja maiddái makkár rievdadusat leat sávahahtti mearrádusas mii váido.

Son guhte váidá dahje son geasa váidi lea addán fápmudusa vuolláičállit galgá vuolláičállit váidaga.

Jus lea eahpečielggas leago váidda vai ii dahje makkár mearrádus váido, de berre váidái addot oanehis áigemearri čielggadit dán. Jus čielggadeapmi ii boađe, de ovddideapmi hilgojuvvo.

Jus mearrádus mii váido ii leat eanjilmearrádus, vrd. hálddašanlága § 2 vuosttaš lađas bustáva b, de ii sáhhte mearrádus váidot. Váidda sáhhtá de hilgojuvvo dahje meannuduvvot ášši mearrádusa moaittan.

Geas lea váidinvoigatvuohta?

Son guhte váidá galgá leat áššebealálaš áššis dahje jus galgá leat lágalaš váidinberoštupmi. Gáibiduvvon lágalaš váidinberoštupmi mearkkaša ahte mearrádusas galget leat čielga váikkuhusat sutnje gii leat áššebealálaš ovdal sus lea riekti váidit.

Sensureremearrádusain lea son dahje sii gii/geat leat čađahan eksámena geas/geain lea vuoigatvuohta váidit formála meattáhusaid dahje iežas/iežaset olahusa árvvoštallama guoskevaš eksámenis..

Goas ferte váidda leat ovddiduvvon?

Váidda galgá leat ovddiduvvon mañemusat 3 vahkku mañjel go mearrádusa dieđiheapmi lea bohtán guoskevaš áššebealálažžii. Jus dieđiheapmi dahkko almmolaš almmuhemiin, de álgá váiddaáigemearri dan beaivvi rájes go mearrádus vuosttaš geardde almmuhuvvui, vrd. hálddašanlága § 30.

Váiddaáigemearri botkejuvvo jus áššebealálaš bivdá čilgehusa mearrádussii. Ođđa áigemearri álgá dan rájes go čilgehus lea ollen váidái.

Earenoamáš diliin sáhtta váidda mii lea ollen beare maŋjit meannuduvvot, jus váidi ii leat sáhttan garvit ahte áigemearri ii doalahuvvon dahje jus earenoamáš sivaidd geažil lea dehálaš ahte váidda meannuduvvo, vrd. hálddašanlága § 31. Go árvvoštallá galgá go váidda goitge meannuduvvot e galgá váldit vuhtii ahte mielddisbuktá go rievdaduvvon mearrádus vahága dahje hehttehusa earáide. Sihke instánsa mii dahká mearrádusa dahje váiddainstánsa sáhtta meannudit váidagiid mat bohtet maŋjel áigemeari jus guoskevaš eavttut leat devdojuvvon. Váidda ii sáhte meannuduvvot jus lea mannan eambo go jahki dan rájes go mearrádus dahkkui.

Jus váidda ovddiduvvo maŋjel váidináigemeari ja ii gávdno vuoddu meannudit váidaga, de galgá váidda hilgojuvvo. Váidái galgá dieđihuvvot ahte váidda hilgojuvvo ja ahte váidda sáddejuvvo váidinorgánii. Váidininstánsa sáhte geahččalit buot beliid áššis, maiddái hilguma ákka ja vuoddu.

Áššeráhkaneapmi

Váidda sáddejuvvo hálddahaslaš ovttadahkii gii dagai mearrádusa mii váido. Jus váidi lea bivdán mearrádusa čilgejuvvo, de lea mearrádusorgána geatnegahtton addit čilgehusa mii čujuha njuolggadusaide mat leat vuoddu mearrádussii ja maiddái dáid njuolggadusaidd váldosisdoallu galgá bohtit ovdan čilgehusas. Viidásit galgá čilgehusas bohtit ovdan makkár duohta dilálašvuodát leat vuoddu mearrádussii. Jus mearrádusat leat dahkkon árvvoštemiin, de galgá čilgehusas bohtit ovdan mii dása lea leamaš vuoddu.

Mearrádusorgána geahččá ášši ođđasit ja dahká daid dárkkistemiid maid váidda addá vuoddu dahkat. Mearrádus sáhtta rievdaduvvot dahje fámuhttojuvvo jus orgána gávnaha ahte váidagis leat momeanttat maid vuoddu dát berre dahkot. Mearrádusorgána galgá maiddái árvvoštallat leatgo eavttut devdon nu ahte ášši galgá meannuduvvot. Jus eavttut eai leat devdon, de mearriduvvo ahte váidda hilgojuvvo.

Mearrádusorgána hábme reivve go ášši dieđut čoahkkáigessojit ja gos váidi čuoččuhusat árvvoštallojuvvojit. Reive, váidda ja ášši guoskevaš dokumeanttat sáddejuvvojit oahppohálddahussii gii doaibmá čállin váiddalávdegoddái. Oahppohálddahus hábme áššečilgehusa ja hálddahas mearrádusárvalusa váiddaáššis.

Váidda galgá ráhkkanahhtot ja mearriduvvot dárbbasmeahhtun hehttehusaid haga. Gaskaboddasáš vástádus galgá sáddejuvvo jus ádjána guhkit go mánu meannudit váidaga, dan rájes go váidda lea bohtán allaskuvlii. Dás galgá čilgejuvvo manne manná guhkit áigi váidaga meannudeapmái ja jus vejolaš de galgá bohtit ovdan goas vástádus sáhtta vurdot.

Váiddainstánsa gelbbolašvuotta

Váiddainstánsa sáhtta geahččalit buot beliid áššis ja váldit vuhtii ođđa dieđuid. Meannudeamis váiddainstánsa árvvoštallá váidi oainnuid ja sáhtta maid váldit bajás áššiid maid váidi ii leat guoskkahan. Boađusin váiddaášši meannudeamis sáhtta váiddainstánsa dahkat ođđa mearrádusa áššis, doalahit mearrádusa dahje fámuhttit mearrádusa ja sáddet ášši ruovttoluotta vuolit instánsii ođđa meannudeapmái.

Eanjkilmearrádusat dábálaččat eai sáhte rievdaduvvot vahágin váidái. Dát ii guoskka mearriduvvon árvosániid váidimii.

Mearrádusa mañiduvvon fápmuibidjan – mañiduvvon váikkuhus

Váldonjuolggadus lea ahte mearrádus lea fámus dakkaviđe. Dát ii dattege mearkkaš ahte vejolaš reakšuvnnat fertejit álggahuvvot mearrádusa dáhtona rájes. Sihke vuosttašinstánsa ja váiddainstánsa sáhtta mearridit mañiduvvon fápmuibidjama dahje mañiduvvon váikkuhusa. Dát mielddisbuktá ahte rievdadusat maid mearrádus addá mañiduvvot addon áigái, ovdamearkka dihtii dassá váidináigemearri dievvá. Studentii berre dieđihuvvot ahte son sáhtta gáibidit mañiduvvon váikkuhusa váidagis go vuosttašinstánsa dahká mearrádusa mas leat earenoamáš váikkuhusat studentii, vrd. hálddašanlága § 27 goalmát lađas.

Gáibádus oazžut čilgehusa mearriduvvon árvosátnái

Eksámenkandidáhtain lea vuoigatvuohta oazžut mearriduvvon árvosáni čilgejuvot. Dát vuoigatvuohta gusto maiddái go árvvoštallankriteriat “ceavzán” dahje “ii ceavzán” geavahuvvo. Čilgehusa gáibádus ovddiduvvo oahppohálddahussii mañemusat golbma vahkku mañjel go boađus almmuhuvvui. Almmuhanáigin rehkenastojuvvo dat dáhton go sensureren almmuhuvvon ja lassin guokte kaleandarbeaivvi. Njálmmálaš ja praktihkalaš eksámena čađaheami oktavuodas ferte studeanta bivdit čilgehusa dakka mañjel go árvosátni lea dieđihuvvon sutnje.

Čilgehusas galgá boahtit ovdan makkár oppalaš prinsihpat leat leamaš vuodđun árvvoštallamii ja maiddái kandidáhta olahusaid oktagaslaš árvvoštallan galgá čilgejuvvon. Sensor sáhtta válljet addá go čilgehusa njálmmálaččat dahje čálalaččat, dábálaččat mañemusat guokte vahkku mañjel go kandidáhtta lea bivdán čilgehusa. Jus árvvoštallamii leat dahkkon čálalaš njuolggadusat, de galget dát leat olámmuttos kandidáhttii mañjel árvosáni mearrideami.

Mearriduvvon árvosáni váidin

Jus studeanta čálalaččat váidái árvosáni mii lea biddjon su olahussii ovdal go golbma vahkku leat mannan dan rájes go eksámena boađus lea almmuhuvvon, de ođđa eksámenkommišuvdna čađaha ođđa sensurerema. Dát kommišuvdna doaibmá váiddainstánsan. Ođđa árvosátnemearrádus sáhtta leat jogo buorrin dahje vahágin váidái.

Njálmmálaš eksámena árvvoštallama, hárjehallama dahje eará árvvoštallama ii sáhte váidit jus geahččaleapmi lea dakkár ahte ii leat vejolaš árvvoštallat dan ođđasit.

Váidináigemearri botkejuvvo jus studeanta gáibida mearriduvvon árvosátnái čilgehusa dahje jus son ovddida eksámenčađaheami formála meattáhusa váidaga. Ođđa váidináigemearri álgá dan rájes go studeanta lea ožžon čilgehusa dahje dan rájes go formála meattáhusa váidda lea loahpalaččat mearriduvvon.

Oahppoduodaštus galgá buktot sisa ovdal mearriduvvon árvosáni váidin, mii ovddiduvvo mañjel go oahppoduodaštus lea čáliuvvon, sáhtta meannuduvvot.

Oasseeksámeniid árvosániid, mat leat oassin loahpalaš árvosánis, ii sáhte váidit ovdal loahpalaš árvosátni lea almmuhuvvon.

Buot joavkomiellahtut galget vuolláičállit váidaga go joavkoeksámena mearriduvvon árvosátni váido.

Ođđa eksámenkommišuvdna, váiddainstánsa, galgá ođđasit ja iešheanálaččat mearridit árvosáni. Dát mearkkaša ahte ovddit kommišuvnna árvvoštallamat eai galgga vuodđun váiddainstánsa árvvoštallamiidda. Ođđa eksámenkommišuvnna eai galgga dan dihte leat dieđut árvosáni, árvosáni čilgehusa ja studeanta váidaga vuodusteami birra. Hui earenoamáš diliin fertejit goitge áššis boahit ovdan nu ollu dieđut go vejolaš. Dákkár dárbu lea eksámenvástádus iešalddis ii atte sensoriidda buot relevánta momeanttaid sensurerema ektui. Dát sáhtá ovdamearkka dihte dáhpáhuvvat áššiin gos vástádusas leat plagieremat dahje go eksámenčádaheamis leat formála meattáhusat.

Jus loahpalaš árvosátni lea mearriduvvon sihke čálalaš ja njálmmálaš geahččaleami vuodul ja váidái mieđihuvvo čálalaš eksámenoasi váidda, de galgá dollot ođđa njálmmálaš eksámen loahpalaš árvosáni mearrideapmái. Dát guoská maiddái vaikko váiddameannudeapmi lea vahágin váidái.

Váiddasensurerema áigemearri lea golbma vahkku dan rájes go váidda lea journálii biddjon. Váiddainstánsa mearrádus lea loahpalaš iige sáhte váidot. Maŋemus árvvoštallan gusto, nu ahte ii leat válljenvejolašvuohta gaskkal álgoálggu árvosátnemearrideami ja árvosátnemearrideami maŋjel váidaga..

Eksámena formála meattáhusa váidin

Studeanta sáhtá váidit eksámena formála meattáhusaid. Formála meattáhusat sáhttet ovdamearkka dihtii leat meattáhusat eksámenbargobihtás, eksámenčádaheamis dahje sensurerema čádaheamis.

Váidináigemearri lea golbma vahku dan rájes go kandidáhtta fuomášii, dahje berrešii fuomášan, ášši man dihte váidá. Jus kandidáhtta lea bivdán mearriduvvon árvosátnái čilgehusa ja/dahje váidán mearriduvvon árvosáni, de álgá váidináigemearri dan rájes go kandidáhtta lea ožžon čilgehusa dahje dan rájes go váidagis lea loahpalaš mearrádus dahkkon.

Dávjá lea eahpečielggas leatgo formála meattáhusat váidon. Lea dehálaš čielggadit váidin maid son háliida olahit. Sidjiide ferte dieđihuvvot ahte jus formála meattáhusaid váidda dohkkehuvvo, de fámohuhttojuvvo sensormearrádus. Dát gusto beroškeahhtá eksámenbohtosa. Váidinvuoigatvuohta lea individuála go formála meattáhusaid váidin sáhtá čuočcat studeantta eksámenii guoskevaš vuoigatvuođaide ja rivttiide. Oktasaš váidagat eai dohkkehuvvo jus buot kandidáhtat eai leat vuolláičállán dán dahje addán fápmudusa váidit.

Oahppohálddahusa meannuda álggos váidaga. Oahppohálddahusa ferte árvvoštallat leatgo duohta dilálašvuođat doarvái bures boahán ovdan. Sáhtá leat dárbbalaš viežžat cealkámušaid sis geat leat ráhkadan eksámenbargobihtáid ja/dahje eksámenkommišuvnna. Oahppohálddahus ferte dasto árvvoštallat leago áššis formála meattáhus vai ii. Jus oahppohálddahus gávnna ahte áššis lea formála meattáhus, de ferte maiddái árvvoštallat sáhtá go meattáhus leat čuočcan kandidáhta olahussii dahje dán árvvoštallamii. Ášši ja ášši dokumeanttat galget sáddejuvvot allaskuvlla váiddalávdegoddái jus váidda ii dohkkehuvvo. Oahppohálddahusa árvvoštallan ja loahppaboađus galgá boahit ovdan reivves mii manná váiddalávdegoddái. Váidái sáddejuvvo kopiija reivves vai son dovdá oahppohálddahusa árvvoštallamiid ja viidásit áššegeainnu.

Jus lea dahkkon meattáhus mii sáhtá čuočcat studeanta olahussii dahje dán árvvoštallamii, de sensurerenmearrádus fámohuhttojuvvo. Ođđa sensureren dahkko jus meattáhus sáhtá njulgejuvvot

sisabuktojuvvon bargguid ođđa árvvoštallamiin. Ođđa eksámen dahje geahččaleapmi ođđa sensoriiguin dollo jus ovdalis namuhuvvon vuohki ii leat vejolaš. Ođđa sensurerema mearriduvvon árvosátni sáhtta váidat universitehta ja allaskuvlalága § 5-3 vuodul.

Jus váiddalávdegoddi gávnaha ahte formála meattáhus lea dahkon ja ahte lea jierpmálaš jáhkkit ahte dás sáhtta leamaš dadjamaš ovtta dahje mángga kandidáhta olaheapmái dahje dán árvvoštallamii, de sáhtta mearriduvvot ahte ođđa sensureren, eksámen dahje geahččaleapmi galgá dollot. Kandidáhtat sáhttet de válljet háliidit go ávkkástallat dán ođđa vejolašvuoda.

Váiddalávdegotti mearrádus

Váidda meannuduvvo váiddalávdegotti čoahkkimis. Oahppohálddahuš sádde váidái ja guoskkahuvvon orgánii dieđu váidaga mearrádusa birra go váiddalávdegoddi lea mearridan váidaga.

Váiddalávdegotti mearrádusaid ii sáhte váidat. Hálddašanlága vuodul spiehkastuvvo dán mearrádusaid váiddainstánsa hilgunmearrádusaid oktavuodas. Dáid sáhtta váidat jus vuolit instánsa ii leat maid mearridan hilgut ášši. Garvin dihte guhkes váiddaproseassaid berrejit vuolit instánsat hilgut váidagiid go lea vuoddu dahkat dan. Vuolit instánsa berre dán dihte juohke váiddaáššis álggos dárkkistit deavdá go váidda formála eavttuid mat gáibiduvvojit ovdal váidda sáhtta meannuduvvot.

Vaikko váiddainstánsa mearrádus ii sáhte váidat, de sáhtta váiddainstánsa fallehuvvot siviilaášečuoččáldahttimiin dahje go ášši váido Siviilaáittardeaddjái, Sturradikki hálddašemi áittardeaddjái.

Vuolggasadjin lea ahte ii duopmostuollu iige siviilaáittardeaddji sáhte rievdadit váiddalávdegotti mearrádusa dahje dahkat ođđa mearrádusa váiddaáššis. Duopmostuollu sáhtta dábálaččat dušše mearridit váiddalávdegotti mearrádusa eahpegustojeadjin ja Siviilaáittardeaddji sáhtta dušše cuiggodit meattáhusaid dahje hilggodemiid mearrádusaid.

Kapihttal 13 Studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallan

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkarastit alla kvalitehta studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallama hálddašeamis Sámi allaskuvllas.

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská ollislaččat Sámi allaskuvlla studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallanáššiide. Dohkálašvuodaárvoštallamis árvoštallojuvvojit studeantta fágalaš ja persovnnalaš eavttut sáhttit bargat oahpaheaddjin/mánáidgárdebargin ollislaččat. Dat dokumeanta čilge oktasašvuodaide mat leat oassin studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallama barggus.

Njuolggadusat ja lágat

Čuovvovaš lágat ja njuolggadusat mearridit Sámi allaskuvlla studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallama:

- [lov om universiteter og høyskoler](#) (Universitehta ja allaskuvlalahka) § 4-10
- [lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker](#) (hálddašanláhka)
- [forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#) (Alit oahpu dohkálašvuodaárvoštallama láhkaásahus)
- Sámi allaskuvlla láhkaásahusat ja njuolggadusat

Dohkálašvuodaárvoštallan oppalaččat

Dohkálašvuodaárvoštallama ortnet galgá sihkarastit ahte oahpaheaddjeoahpuid kandidáhtat devdet gáibádusaid mat bargoámmáhis leat. Studeanta guhte lea vejolaš vahágin mánáidgárde mánáid ja/dahje ohppiid eallimii, fysalaš ja psyhkalaš dearvvašvuhtii, vuoigatvuodaide ja sihkarvuhtii, ii leat dohkálaš ámmáhii. Máhttodepartemeanta lea *forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning § 1* mearridan makkár oahpuide guoská dohkálašvuodaárvoštallan universitehta ja allaskuvlalahka § 4-10 vuodul. Dát guoská čuovvovaš oahpuide Sámi allaskuvllas:

- Sámi vuodđoskuvllaoahpaheaddjeoahppu 1.-7.
- Sámi vuodđoskuvllaoahpaheaddjeoahppu 5.-10.
- Sámi mánáidgárde oahpaheaddjeoahppu
- Praktihkalaš pedagogalaš oahppu

Ovddasvástadusjuohku studeanttaid dohkálašvuodaáššiid hálddašeamis

Allaskuvlastivra ovddasvástida:

- Nammadit bargi ásahusas dohkálašvuodaárvoštallama ásahusovddasvástideaddjin, vrd. *forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning § 7*.

Dohkálašvuodaárvoštallama ásahusovddasvástideaddji ovddasvástida:

- Vuostáiváldit ja meannudit eahpádusdieđihemiid
- Ovddidit vejolaš áššiid allaskuvlla dohkálašvuodaárvoštallama lánveggodái
- Bagadit bargiid, hárvhallanbáikkiid ja studeanttaid dohkálašvuodaárvoštallama ektui ja gažaldagain mat gusket eahpádusdieđihemiide
- Studeanttaide ja bargiide juohkit dieđuid dohkálašvuodaárvoštallama birra

Universitehta ja allaskuvlalahka § 4-10 goalmát lađđasa njuolggadusaid vuodul vrd. *forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning § 6*, lea allaskuvlastivra nammadan sierra dohkálašvuodaárvoštallama lánveggotti.

Allaskuvlla dohkálašvuodaárvoštallama lávdegoddi ovddasvástida:

- Meannudit dohkálašvuodaáššiid maid ásahusovddasvástideaddji ovddida
- Ráhkadit mearrádusárvalusa dohkálašvuodaáššiin allaskuvlla váiddalávdegoddái

Allaskuvlla váiddalávdegoddi ovddasvástida:

- Mearridit dohkálašvuodaárvoštallama áššiid.

Fágagoađit ovddasvástidit:

- Guoskevaš oahpu studeanttaid dohkálašvuoda árvoštallat áiggis áigái
- Hárjehallanbáikkiide mitalit dohkálašvuodaárvoštallama birra
- Nammadit gulahallanlbmo dohkálašvuodaárvoštallanáššiide
- Studeanttaide ja bargiide juohkit dieđuid dohkálašvuodaárvoštallama birra

Oahppohálddahus ovddasvástida:

- Doaimmat čállin dohkálašvuodaárvoštallanlávdegottis ja váiddalávdegottis dohkálašvuodaáššiin.

Jotkkolaš dohkálašvuodaárvoštallan

Universitehta ja allaskuvlalága § 4-10 vuosttaš lađđasa nuppi čuoggá vuodul galgá guoskevaš oahpuin dáhpáhuvvat jotkkolaš árvoštallan mas árvoštallojuvvo leago guhtege studeanta dohkálaš bargat ámmáhis masa son lea váldime oahpu. Čađahuvvon oahpu oahppoduodaštus eaktuda ahte studeanta lea árvoštallojuvvon dohkálažžan ámmáhii. Jotkkolaš dohkálašvuodaárvoštallan galgá leat oassin ollislaš árvoštallamis mas studeantta fágalaš ja persovnnalaš eavttut sáhttit bargat oahpaheaddjin/mánáidgárdebargin árvoštallojuvvojit. Dákkár dohkálašvuodaárvoštallan lea čadnon ordineara studeantačuovvoleapmái eksámeniid ,oahpahusa, hárjehallamiid, bagadallamiid ja ságastallamiid bokte.

Earenoamáš dohkálašvuodaárvoštallan

Earenoamáš dohkálašvuodaárvoštallan galgá dahkkot jus lea ákkastallojuvvon eahpádus studeanta dohkálašvuodas. Earenoamáš dohkálašvuodaárvoštallan galgá dahkkot dušše earenoamáš dilálašvuodaïn gos eará formála ja eahpeformála doaimbijut oahpu áigodagas eai leat buktán rievdadusaid studeantta láhttemii.

Unnimusgáibádus ámmáha váilevaš dohkálašvuoda duodašteapmái lea ahte unnimusat okta árvoštallaneavttuin guoskevaš oahpus lea devdojuvvon.

Oahpaheaddjeoahpuid studeanttaid árvoštallaneavttut:

- Váilevaš dáhttu dahje dáidu fuolaheamis ja mánáid ja nuoraid oahppanproseassaid jođiheamis mánáidgárdde ja skuvlla doaimma mihtuid ja njuolggadusaid mielde.
- Váilevaš dáhttu dahje dáidu oaidnit mii dáhpáhuvvá mánájovkkus dahje luohkás ja dán vuodul ráhkadit birrasa mii vuhtiiváldá mánáid ja nuoraid sihkarvuoda ja sin psyhkalaš ja fysalaš dearvvašvuoda.

- Guođđit ovddasvástádusa leat rollamodeallan mánáide ja nuoraide mánáidgárdde ja skuvlla doaimma mihtuid ja njuolggadusaid mielde.
- Váilevaš dáhttu ja dáidu gulahallat ja ovttasbargat mánáiguin, nuoraiguin ja rávisolbmuiguin.
- Studeanttas leat váttisvuođat mat dagahit ahte son doaibmá hui hejot su birrasa ektui
- Studeanta čájeha unnán iešipmárdusa oahpaheadjeoahpu ja boahttevaš ámmátrolla bargguid oktavuodas
- Čájeha váilevaš dáhtu dahje dáiddu rievdadit dohkemeahttumis láhttema bagadallama mielde.

Dát eavttut leat oppalaččat ja fertejit dievasmahttojuvvot kvalifiserejuvvon, fágalaš ja ámmátlaš árvvoštemiin. Jus studeanta deavdá ovttá dahje mánaga eavttu, de galgá árvvoštallojuvvot sáhttá go dát okto dahje ovttas eará diliiguin dagahit vejolaš vahága/vahágiid mánáidgárdemáná dahje oahppi eallimii, psyhkalaš ja fysalaš dearvvašvuhtii, vuoigatvuođaide ja sihkarvuhtii.

Dohkálašvuođaárvvoštallama dilálašvuođat dábálaččat čatnasit oahppodilálašvuhtii. Oahppodilálašvuođain oaivvilduvvo sihke teoriija- ja praksisoahpahus. Dilálašvuođat dahje dáhpáhusat olggobealde oahppodilálašvuođa sáhttet dušše váldot vuhtii dan mielde mo dát čuhcet dahje sáhttet čuohcat dasa mo studeanta doaibma oahpaheadjin. Boahtá go dilálašvuohta leat hehttehussan studentii doaimmahit guoskevaš ámmáha dohkálaččat galgá leat mearrideaddjin.

Iešguđet momeanttaid árvvoštallamis galgá deattuhuvvot man guhkas studeanta lea ollen oahpuinis ja boahtá go oahppan ja ovdáneapmi oahpus dahkat studeantta dohkálažžan guoskevaš ámmáhii.

Eahpádusdieđiheapmi

Earenoamáš dohkálašvuođaárvvoštallan álggahuvvo ákkastallojuvvon eahpádusdieđiheami addimiin allaskuvlla ásahusovddasvástideaddjái. Buohkat geat leat oktavuodas studeanttaiguin guoskevaš oahpus sáhttet addit eahpádusdieđiheami, dákko bokte ovdamearkka dihtii fágaoahpaheadjit, hárrjehallanoahpaheadjit, hálddabusbargit ja studeanttat. Eahpádusdieđiheapmi galgá leat ákkastallojuvvon ja ii sáhte addot anonyman. Dieđiheamit mat čielgasit eai leat ákkastallojuvvon ja vuođustuvvon eai meannuduvvo. Son guhte buktá eahpádusdieđiheami ii rehkenastojuvvo áššebealálažžan dohkálašvuođaáššis ja sus ii leat riekti oaidnit áššedokumeanttaid.

Ásahusovddasvástideaddji meannudeapmi

Ásahusovddasvástideaddji čielggada ášši ja dieđiha studentii čálalaččat ahte lea ákkastallojuvvon eahpádus su dohkálašvuođa ektui. Ásahusovddasvástideaddji galgá sihkarastit ahte bovdet studeanta árvvoštallanságastallamii nu jođánit go vejolaš. Studeanta sáhttá váldit mielde ságadoalli árvvoštallanságastallamii, muhto sus ii leat vuoigatvuohta oažžut gokčojuvvot advokáhttagoluid dán áigemuttus. Studentii galgá fállujuvvot viiddiduvvon čuovvoleapmi ja bagadallan jus ii leat nu ahte dákkár čuovvoleapmi ii leat veahkin studentii. Árvvoštallanságastallamis galgá čállojuvvot čálalaš referáhtta mii sistsidoallá áššečilgehusa ja vejolaš plánaid studeanta viiddiduvvon čuovvoleapmái ja bagadallamii.

Jus viiddiduvvon čuovvoleapmi ja bagadallan ii mielddisbuvtte dárbbalaš rievdadusaid ja ovdáneami studeanttas, de galgá ásahusovddasvástideaddji ovddidit ášši ásahusa dohkálašvuođaárvvoštallama lávdegoddái mearrádusárvalusa haga.

Ásahusa dohkálašvuodaárvoštallama lávdegotti meannudeapmi

Allaskuvladirektevra, oahppohálddaha bokte, ráhkkanahhte ášši dohkálašvuodaárvoštallama lávdegoddái ja sádde ovddalgihtii dieđu studentii dohkálašvuodaášši birra. Dieđus galgá bohtit ovdan viidásit áššejohtu, studeanta vuoigatvuođat ja áigemeari buktit cealkámuša áššis. Dán rájes lea studeanttas vuoigatvuohta oažžut gokčojuvvot advokáhttagoluid dahje eará ságadoalligoluid, vrd. universitehta ja allaskuvlalága § 4-10 viđat lađas. Goluid gokčá Sámi allaskuvla.

Dohkálašvuodaárvoštallama lávdegoddi galgá beassat oaidnit buot čálalaš dieđuid áššis ja sáhtá čielggadit ášši eambo jus lea dárbu. Dohkálašvuodaárvoštallama lávdegoddi meannuda ášši ja ovddida mearrádusárvalusa allaskuvlla váiddalávdegoddái mas árvoštallojuvvo leago studeanta dohkálaš vai ii ja galgá go studeanta olgguštuvvot oahpus. Mearrádusárvalusas galgá bohtit ovdan olggušteami áigodat ja vejolaš eavttut beassat joatkit oahpu. Guovtteoavilvuohta lávdegottis galgá ákkastallojuvvot ja bohtit ovdan mearrádusárvalusas. Dohkálašvuodaárvoštallama lávdegottis sáhtá mearrádus dahkkot go guokte goalmádasoassi miellahtuin leat čoahkis.

Ásahusa váiddalávdegotti meannudeapmi

Dohkálašvuodaárvoštallama lávdegotti mearrádusárvalusa vuođu dahká allaskuvlla váiddalávdegoddi mearrádusa unnimusat guokte goalmádasoasi eanetloguin universitehta ja allaskuvlalága § 4-10 goalmát ja njealját lađđasa njuolggadusaid mielde. Mearrádus ahte studeanta ii leat dohkálaš ja mearrádus ahte studeanta galgá olgguštuvvot galgá dahkkot guovtti sierra mearrádusain. Studeanta sáhtá olgguštuvvot guoskevaš oahpus gitta golmma jahkái. Jus váilevaš dohkálašvuohta ámmáhii lea dilálašvuođaid geažil maid váiddalávdegoddi oaidná vassevažžan, de sáhtá olgguštanáigodat mearriduvvot unnibun go golbma jagi. Studeanta ii galgga olgguštuvvot guhkit áigodahkii go dan mii lea dárbbášlaš ákka ektui manne studeanta ii árvoštallojuvvui leat dohkálažžan. Oanehit olggušteamis sáhtá stivra mearridit eavttuid mat galget devdon ovdal studeanta sáhtá joatkit oahpuin.

Olggušteami mearrádusas galgá studentii dieđihuvvot ahte son ii sáhte olggušteami áigodagas ohcat dahje vuostáiváldit oahpposaji vástideaddji oahpus eará ásahusain mat gullet universitehta ja allaskuvlalága vuollai ja ahte ferte ođđasit ohcat beassat ohppui jus oahppu galgá jotkojuvvot maŋjel olggušteami. Studeanttas lea vuoigatvuohta oažžut árvosátnečállosa eksámeniin maid lea čađahan.

Olggušteami mearrádusa dieđiheapmi

Oahppohálddaha sádde reivve studentii mas dieđihuvvo allaskuvlla váiddalávdegotti mearrádus. Reivves galgá maid bohtit ovdan diehtu váidinvejolašvuođa birra.

Go lea mearriduvvon ahte studeanta ii leat dohkálaš, de galget dieđut studeanta nama, viidodaga ja vejolaš olggušteami birra sáddejuvvot *Samordna optak* registarii. Studentii galgá dieđihuvvot ahte dát dieđut leat sáddejuvvon. Jus mearrádus rievdaduvvo váidima maŋjel, de galgá sáddejuvvot ođđa diehtu *Samordna optakii*. Dieđut registaris sihkkujuvvojit go olggušteami áigodat nohká.

Váiddameannudeapmi

Olggušteami mearrádus dahkko unnimusat guokte goalmádasoasi eanetloguin váiddalávdegottis. Studeanta sáhtá hálddašanlága vuođu váidit dákkár mearrádusa. Váidináigemeari lea golbma

vahkku dan rájes go diehtu mearrádusa birra lea ollen guoskevaš áššeoasálažžii. Vejolaš váidda galgá sáddejuvvot allaskuvladirektivrii oahppohálddahusa bokte. Váiddaášši ráhkkanahhttojuvvo ja ovddiduvvo váiddalávdegoddái meannudeapmái. Váiddalávdegoddi sáhtta duššindahkat dahje rievdadit ovddit mearrádusa jus gávdná váidaga ákkastallojuvvon.

Jus váidda ii váldo vuhtii, de galgá ášši ja ášši dokumeanttat sáddejuvvot *Felles klagenemnd for behandling av klagesaker* universitehta ja allaskuvlalága §§ 4-7 gitta 4-10 vuodul. Departemeanta lea nammadan *Felles klagenemnd for behandling av klagesaker* ja *Samordna opptak* hálddaša dán. Oahppohálddahus sádde ášši ja ášši dokumeanttaid.

Váiddameannudeapmi lea lagabui čilgejuvvon 11. kapihttalis.

Kapihttal 14 Disiplinara reakšuvnnaid studeanttaide

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte disiplinara reakšuvnnain studeanttaide Sámi allaskuvllas lea dohkálaš hálldašeapmi.

Doaibmaguovlu

Dokumeanta guoská ollislaččat eksámena verrošeami, duođaštusaid verrošeami, roavva muosehuhtti láhttema ja eretbidjama rihkolaš dilálašvuodaid geažil – politiijaduođaštus áššiid hálldašeapmái.

Dokumeanta čilge oktasaš elemeanttaid mat leat oassin dán barggus.

Relevánta lágat ja lánkaásahusat:

- [Universitehta ja allaskuvlalahka](#) (lov om universiteter og høyskoler) §§ 4-7, 4-8, 4-9 og 4-11
- [Forskrift om opptak til høyere utdanning kapittel 6. Politiattest ved opptak til høyere utdanning](#)

Disiplinaraáššiid meannudeami ovddasvástádusjuohku

Sámi allaskuvlla váiddalávdegoddi

Sámi allaskuvlla váiddalávdegoddi meannuda earret eará áššiid mat gusket eksámeniid ja geahččalemiid duššindahkamii, universitehta ja allaskuvlalahka § 4-7, eretbidjamii ja olggušteapmái, universitehta ja allaskuvlalahka § 4-8 ja olggušteapmái roavva rihkolaš dilálašvuodaid geažil, universitehta ja allaskuvlalahka § 4-9 viđat lađas.

Allaskuvladirektevra

Allaskuvladirektevra mearrida galgá go disiplinaraášši ovddiduvvot allaskuvlla váiddalávdegoddái ja dieđiha guoskevaš studentii ahte disiplinaraášši ovddiduvvo váiddalávdegoddái.

Allaskuvladirektevra, oahppohálddaha bokte, ráhkkanahhte ášši váiddalávdegoddái ja addá rávvagiid fágasuorgái dákkár áššiid gieđahallamis.

Fágagoadit

Fágagoadi ovddasvástidit duohta dilálašvuodaid čielggadeami ja duođašteami nu guhkas go dát lea vejolaš. Jus goadit háliidit ahte ášši galgá meannuduvvot viidásit, de sii ovddidit ášši ja ášši dokumeanttaid allaskuvladirektiverii oahppohálddaha bokte.

Disiplinaraáššiid oppalaš meannudeapmi

Disiplinara reakšuvnnain studeanttaid vuostá galgá leat lánkavuodđu. Universitehta ja allaskuvlalahka leat njuolggadusat dasa ahte makkár disiplinara reakšuvnnat sáhttet addot. Dát guoská studeanttaide geain lea roavva muosehuhtti láhtten mielstudeanttaid bargguide dahje muđui ásahusa doaimmaide, studeanttaide geat roavva láitinveara láhttemiin leat dagahan

heaggavárálašvuođa dahje dearvvašvuođavárálašvuođa hárjehallamis, studeanttaide geat leat rihkkon jávohisgeatnegasvuođa ja studeanttaide geat leat áššáiduhhton dahje áššáskuhtton earenoamáš rihkolaš dilálašvuođaid oktavuodas. Disiplinara reakšuvnnat sáhttet maiddá guoskat studeanttaide geat verrošit eksámenis/geahččaleamis dahje geat sisaváldima oktavuodas buktet duođaštusaid mat eai leat albma.

Dáin oktavuodain sáhtta addot čálalaš várrehus, studeanta biddjot eret, eksámen duššindahkot dahje studeanta olggušuvvot. Dát njuolggadusat eai hehte eará reakšuvnnaid seamma daguid ovddas, omd. ránggáštuslága (*straffelovena*) mearráduusat. Dákkár dilálašvuodain galgá allaskuvladirektevra árvoštallat galgá go bivdit áššáskuhttima.

Duođaštusaid verrošeapmi

Áššiin gos fuomášuvvo ahte ohcci lea geavahan duođaštusaid mat eai leat albma vuodđun sisabeassamii dahje eará verrošeami bokte lea geahččalan beassat kursii dahje eksámenii/geahččaleapmái, galgá oahppohálddahu vurket buot duođaštusaid. Oahppohálddahu galgá doaimmahit dárbbalaš iskkademiid ja dieđihit ohccái ášši birra. Ohccái addo vejolašvuolta buktit čilgehusa jogo čálalaččat dahje njálmálaččat addon áigemearrái. Sutnje galgá maid mitaluvvot ahte sus lea vuoigatvuolta oážžut advokáhta dahje eará ságadoalli ovddastit su. Allaskuvla gokčá dáid goluid. Stáda máksinmearit leat vuodđun dása. Studeanttas lea vuoigatvuolta advokáhttii dahje eará ságadoallái dan rájes go olggušteami ášši lea ovddiduvvon, universitehta ja allaskuvlálánka § 4-8 viđat lađas.

Jus ohcci bealis lea duođaštusaid verrošeapmi dahje eará eahperehálaš láhtten, de lea mearrideaddjin ohcama stáhtus, leago ohcci ožžon oahpposaji vai ii. Jus ohcci ii leat váldon sisa áhahussii, de ii sáhte mearriduvvot disiplinara reakšuvdna. Jus ášši adno rihkolažžan, de galgá ohcci váidot politiijaide.

Áššiin gos ohcci lea váldon sisa áhahussii, galgá olggušteami ášši ja vejolaččat maiddá ovdal čađahuvvon eksámeniid duššindahkama ášši ovddiduvvot allaskuvlla váiddalávdegoddá. Olggušteami sáhtta addot gitta jahkái. Seamma áigodagas váldo studeanttas eret riekta čađahit eksámena buot áhahusain mat bohtet universitehta ja allaskuvlálága vuollai. Oahppohálddahu dieđiha mearrádusa eará áhahusaide. Lassin galgá árvoštallojuvvot leago ášši rihkolaš. Jus ášši árvoštallojuvvo leat rihkolažžan, de galgá studeanta váidot politiijaide.

Roavva muosehuhtti láhtten

Studeanttas geas lea roavva muosehuhtti láhtten mielstudeanttaid bargui dahje muđui áhahussii, sáhtta mearriduvvon eavttuid vuodul biddjot eret allaskuvlla mearriduvvon báikkiin dahje olggušuvvot oahpus gitta jahkái.

Roavva muosehuhtti láhttemin adno earret eará aggressiiva dahje muosehuhtti láhtten mii vahágahte mielstudeanttaid dahje bargiid, ovdamearkka dihte givssideapmi, cielaheapmi, hárdin, áitin dahje suoládeapmi. Dása leat dávjá studeanta medisiinnalaš váttisvuodát duogážin, mii sáhtta leat duođalaš kriisa mas lea psykologalaš dahje psykiátralaš luondu. Eaktun lea ahte guoskkahuvvon bealli allaskuvllas álggos geahččala čoavdit váttisvuodáid duogáža ságastallamiiguin, rávaaddimiin ja vejolaččat medisiinnalaš dahje psykologalaš daorjaga fállamiin. Guoskevaš goađi

goajtejođiheadđji/dekána berre addit studentii njálmálaš várrehusa. Eretbidjan dahje olggušteapmi galgá leat mañemus vuohkin čoavdit váttisvuođa.

Earenoamáš duođalaš dáhpáhusain sáhtta ášši ovddiduvvot njuolga allaskuvladirektevrii. Politijaiide galgá dieđihuvvot jus balahuvvo leat rihkolaš dilálašvuohta dahje jus balahuvvo leat heagga-/dearvvašvuođavárálašvuohta mielstudeanttaide dahje bargiide.

Ášši ovddiduvvo allaskuvladirektevrii jus váttisvuohta joatkašuvvo. Direktetra árvoštallá galgá go addot formála čálalaš várrehus universitehta ja allaskuvlalága § 4-8 vuosttaš lađđasa vuođu. allaskuvladirektevrii lea juolluduvvon gelbbolašvuohta addit dakkár várrehusa.

Allaskuvladirektetra galgá árvoštallat galgá go allaskuvlla váiddalávdegoddaí ovddiduvvot ášši mas studeanta evttohuvo olgguštuvvot mearriduvvon báikkiin allaskuvllas, jus studeanta joatká dohkemeahtun láhttemiin vaikko lea ožžon mánge várrehusa. Jus ovddiduvvo olggušteami ášši, de galgá studentii dieđihuvvot dán birra ja sutnje galgá addot vejolašvuohta buktit čilgehusa čálalaččat dahje njálmálaččat addon áigemearrái. Galgá maiddaí dieđihuvvot ahte studeanttas lea vejolašvuohta diktat advokáhta dahje eará ságadoalli ovddastit su ja ahte allaskuvla gokčá dáid goluid. Riekti oažžut doarjaga advokáhtas gusto dan rájes go čálalaš várrehus lea addon universitehta ja allaskuvlalága § 4-8 vuosttaš lađđasa vuođu, vrd. universitehta ja allaskuvlalahka § 4-8 viđat lađas.

Olggušteami mearrádus lea áigeovuodil easka jus studeanta ii doalat eretbidjama mearrádusa ja ii vuhtiiváldde ođđa čálalaš várrehusa. Olggušteami mearrádusa sáhtta dušše allaskuvlla váiddalávdegoddi dahkat. Ođđa várrehusa sáhtta allaskuvladirektetra addit.

Studeanta ii masse vuogatuođa čadahit eksámena guoskevaš oahpus, ii eretbidjama iige olggušteami roavva muosehuhti láhttema vuođu. Roavva muosehuhti láhtten galgá hehtejuvvot, iige vejolašvuohta váldit eksámena.

Allaskuvlla eavttut sáhttit eretbidjat dahje olgguštit studeantta roavva muosehuhti láhttema vuođu leat čavgadat.

Roavva láitinveara láhtten

Studeanta guhte roavva láitinveara láhttemiin lea láhtten dainna lágiin ahte lea dagahan heagga-dahje dearvvašvuođavárálašvuođa olbmuide geaiguin studeanttas lea dahkamuš ovdamearkka dihte hárjehallama oktavuodas, nugo mánáidgárdemánáide ja ohppiide, sáhtta olgguštuvvot oahpus gitta golmma jahkái. Seamma guoská jus studeanta lea sivalaš roavva jávohisgeatnegasvuođa rihkkumis dahje roavva heivemeahtun láhttemis namuhuvvon olbmuide. Allaskuvlastivrra juolludeami vuođu sáhtta váiddalávdegoddi mearridit olggušteami dáid vuođu. Dáin dilálašvuođain adno rihkkun nu duođalažžan ahte várrehusat ja eretbidjamat eai leat áigeovuodilat. Galgá reagerejuvvot njuolga dilálašvuhtii ollislaš olgguštemiin oahpus. Oahpu olggušteami áigodat galgá leat heivehuvvon dasa man roavis dáhpáhus lea. Olggušteapmi guoská dušše guoskevaš ohppui ja studeanttas ii sáhte váldot eret riekti čadahit eksámena, nu guhka go studeanta deavdá buot eavttuid eksámena čađaheapmái.

Jus dilálašvuohta fuomášuvvo fágagoađi dásis, de sáddejuvvojit buot vejolaš dokumeanttat áššis oktan áššečilgehusain oahppohálddahussii. Dán birra ii leat dárbu ovddalgihtii dieđihit studentii, muhto dávjá lea lunddolaš ságastallat studeanttain čielggadan dihte ášši ja dilálašvuođaid ja de sáhtta studentii dieđihuvvot ahte ášši sáddejuvvo viidásit meannudeapmái allaskuvlla

váiddalávdegoddái. Oahppohálddahus dieđiha studentii ahte olggušteami ášši ovddiduvvo váiddalávdegoddái ja ahte studentii addo vejolašvuohta čilget iežas beali áššis jogo čálalaččat dahje njálmmálaččat addon áigemearrái. Studentii dieđihuvvo maidđái ahte jus lea vejolašvuohta oažžut advokáhta dahje eará ságadoalli ovddastit su ja ahte allaskuvla gokčá dáid goluid. Jus allaskuvlla váiddalávdegoddi mearrida olggušteami, de dieđiha oahppohálddahus dán studentii ja guoskevaš fágagohtái. Guoskevaš goađi jodiheadđji dieđiha dán oahpu koordináhtorii ja sihkkarastá ahte ášši čuovvolahttojuvvo.

Verrošeapmi eksámenis

Son guhte verroša eksámenis sáhtta olgguštuvvot ásašusas gitta jahkái ja sus sáhtta váldot eret riekti váldit eksámeniid seamma áigodagas eará ásašusain mat leat universitehta ja allaskuvlalága vuolde. Guoskevaš eksámen/eksámenat sáhtta/sáhttet duššindahkkot. Verrošemiin oaivvilduvvo eahperehálaš láhtten oľahan dihte buoret árvosáni. Ovdamearkan sáhtta leat verrošanlihpuid dahje eará lobihis veahkkeneavvuid geavaheapmi eksámenis, plagieren/mánngen ruovttueksámenis dahje ovdal čađahuvvon eksámena/eksámeniid duođasteapmi duođastusaiguin mat eai leat albma.

Sihke geahččaleapmi verrošit ja čađahuvvon verrošeapmi sáhtta mielddisbuktit olggušteami. Mielváikkuheapmi verrošeapmái ii sáhte ránggáštuvvot dáid mearrádusaid vuodul. Verrošeapmi galgá leat čađahuvvon eaktodáhtolašvuodain dahje roavva váruhisvuodain. Eaktodáhtolašvuohta mearkkaša ahte studeanta mieleavttus lea geavahan dahje áigon geavahit eahperehálaš vugiid oľahan dihte bohtosa eksámenis. Roavva váruhisvuohta mearkkaša kvalifiserejuvvon láitinveara láhtten mii mielddisbuktá nana váilevaš várrogasvuoda moaitámušaid. Studeanta guhte čielgasit vahágis váruhisvuodain lea láhtten eahperehálaš ii sáhte ránggáštuvvot dáid mearrádusaid vuodul.

Studeanttat, bargit ja earát geat vávjet verrošeami dahje verrošeami geahččaleami galget raporteret dán guoskevaš fágagohtái dahje oahppohálddahussii. Jus lea sáhka plagieremis/mánngemis, de galgá dat oassi/oasit studeanta vástádusas mii lea plagieren/mánngen merkejuvbot ja guoskevaš gáldot biddjot mielddusin. Fágagohti čielggada dili dárbbu mielde. Eksámenvávttain, fágaovddasvástideaddjis, eksámenkommišuvnnas dahje earáin sáhtta viežžat cealkámušaid. Muhtun áššiin sáhtta leat dárbu čoahkkinastet guoskevaš studeanttaiguin čielggadan dihte ášši ja dilálašvuodaid.

Jus eahpenjuolggaduslašvuodát, vejolaš verrošeami dahje verrošeami geahččaleami almmustahttojuvbot, de galget buot áššedokumeanttat, áššečilgehus ja čilgehus das ahte mo ášši fuomášuvvui sáddejuvbot oahppohálddahussii. Jus ášši guoská plagieremii/mánngemii ruovttueksámenis, galgá fágagohti dieđihit reivves oahppohálddahussii man muddui studentii dahje studeanttaide lea dieđihuvvon ruovttueksámena gáldo- ja referánsageavaheami gáibádusaid birra. Vejolaš čálalaš njuolggadusat ja/dahje geatnegahtton dáhkidanskovvi biddjo mielddusin. Oahppohálddahus árvvoštallá galgá go ášši ovddiduvvot allaskuvlla váiddalávdegoddái.

Jus balahuvvo leat verrošeapmi, de lea riehta diktít eksámenkandidáhta váldit eksámena ja sensureret vástádusa dábálaččat fágalaš eavttuid vuodul. Sensorat eai galgga árvvoštallat leago ášši verrošeapmi universitehta ja allaskuvlalága vuodul, muhto sáhtta deattuhit beliid mat gusket gáldo- ja referánsageavaheami guoskevaš njuolggadusaid rihkkumii ja váilevašvuodaid vástádusa

iešheanalašvuodas. Allaskuvlla váiddalávdegoddi sáhhtá mañit áigges duššindahkat guoskevaš eksámena jus oaivvildit guoskevaš eavttuid leat devdojuvvon.

Oahppohálddahus dieđiha studentii ahte disiplinearaášši ovddiduvvo váiddalávdegoddái ja ahte studentii addo vejolašvuohta čilget iežas beali áššis jogo čálalaččat dahje njálmálaččat addon áigemearrái. Studentii dieđihuvvo maiddái ahte jus lea vejolašvuohta oazžut advokáhta dahje eará ságadoalli ovddastit su ja ahte allaskuvla gokčá dáid goluid.

Allaskuvlla váiddalávdegoddi mearrida olggušteami ásašusas, eksámenvuoigatvuođa massima ásašusain mat gullet universitehta ja allaskuvlalága vuollai ja verrošeapmái guoskevaš eksámena dahje eksámeniid duššindahkama. Dán gelbbolašvuođa lea allaskuvlastivra juolludan váiddalávdegoddái. Allaskuvladirektevra, oahppohálddahusa bokte, dieđiha mearrádusa studentii, fágagoahtái gos eksámen lea čađahuvvon ja maiddái eará ásašusaide mat gullet universitehta ja allaskuvlalága vuollai. Jus verrošeapmi lea ránggáštusvuđolaš ránggáštuslága (*straffeloven*) mearrádusaid vuodul, de galgá ášši váidot politiijaide.

Olggušteapmi ránggáštusvuđolaš ášši vuodul - politiijaduođaštus

Politiijaduođaštusaid sisabuktima ja meannudeami rutiinnat leat čilgejuvvon sierra kapihttalis. Vuolleis čilgejuvvo mii dáhpáhuvvá go relevánta mearkkašumit fuomášuvvojit politiijaduođaštusas.

Earenoamáš njuolggadusat leat addon olggušteami birra oahpuin gos studeanta lea oktavuodas pasieanttaiguin, mánáidgárdemánáiguin, ohppiiguin dahje earáiguin oassin ovdamearkka dihte hárhjhallamis. Našunála lávdegoddi sáhhtá mearridit olggušteami studeanta ovddeš ránggáštusvuđolaš ášši(id) vuodul.

Politiijaduođaštusgáibádus alit oahpu sisaváldima oktavuodas lea regulerejuvvon *forskrift om opptak til høyere utdanning* 6. kapihttalis. Dán lánkaásahas mitaluvvo makkár oahpuide politiijaduođaštusgáibádus guoská, makkár ránggáštusvuđolaš áššit sáhhtet mielddisbuktit olggušteami ja mo áššemeannudeapmi galgá dáhpáhuvvat.

Dát guoská čuovvovaš oahpuide Sámi allaskuvllas:

- Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1.-7.
- Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 5.-10.
- Praktihkalaš pedagogalaš oahppu
- Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu
- Sámi dábálašoahpaheaddjeoahppu
- Sámi ovdaskuvlaoahpaheaddjeoahppu.

Ohcciin dahje studeanttain geat eai buvttet politiijaduođaštusa ii leat riekti oasálastit guoskevaš oahpu hárhjhallamii. Studeanttat geat eai sáhte oasálastit geatnegahtton hárhjhallamii eai oaččo oahppoduođaštusa čađahuvvon grádii dahje ohppui.

Direktevra, oahppohálddahusa bokte, galgá dakkaviđe dieđihit studentii ahte sus lea riekti oazžut veahki universitehta ja allaskuvlalága § 4-9 čihččet lađđasa vuodul, jus politiijaduođaštusas boahtá ovdan ahte studeanttas lea dakkár mearkkašupmi mii namuhuvvo lánkaásahas.

Allaskuvla galgá nu jođánit go vejolaš ja mañemusat logi beaivve mañjel go politiijaduođaštus lea boahťan sáddet guoskevaš politiijaduođaštusa našunála lávdegoddái maid departemeanta lea nammadan. Politiijaduođaštusa lassin sáddejuvvo hárjehallama sisdoalu ja bagadallama čilgehus ja maiddái cealkámuš mas daddjo berre go studeanta beassat searvat hárjehallamii vai ii. Guoskevaš fágagoahti galgá árvvoštallat berre go studeanta beassat searvat vai ii ja dán vuodul ovddidit cealkámuševttohusa oahppohálddahussii, mii ovddida ášši allaskuvladirektivrii. Ášši galgá meannuduvvot allaskuvlla váiddalávdegottis ovdal sáddejuvvo našunála lávdegoddái.

Allaskuvladirektivra, oahppohálddahusa bokte, sádde ášši našunála lávdegoddái go dát lea meannuduvvon allaskuvllas. Studeanta galgá seammás oažžut kopiija ásahusa reivves lávdegoddái oktan mildosiiguin. Addo 14 beaivve áigemearrin buktit cealkámuša lávdegoddái.

Eretbidjama dahje olggušteami mearrádusa duopmostuollogeahččaleapmi

Guoskevaš studeanta dahje studeanttat sáhttet eretbidjama dahje olggušteami mearrádusa ovddidit duopmostuollogeahččaleapmái mañemusat golbma mánu mañjel loahpalaš mearrádusa. Allaskuvla galgá gokčat buot goluid áššečuoččaldahttima oktavuodas. Stáda máksinmearit leat vuodđun dása.

Diggeriekti sáhtta geahččalit buot osiid mearrádusas, sihke leat go eretbidjama dahje olggušteami eavttut devdon ja reakšuvvna govttolašvuoda.

Disiplinearaášši guoskevaš áigemearit

Vejolašvuolta duššindahkat eksámena, dohkkehit oahpu ja eksámenis beassat eai boarásmuva. Dát mearkkaša ahte disiplinearaášši sáhtta čuožžilit olu mañjel go studeanta lea loahpahan oahpus allaskuvllas.

Disiplinearaáššit galget dattege ráhkkanahhttojuvvo ja mearriduvvot almmá dárbbasmeahttumis hehttehusaid. Go disiplineara dilálašvuodat balahuvvogohtet, galgá dát vuoruhuvvot ja váldot áššin dakkaviđe. Studeanttat geat balahuvvot disiplineara áššiin háliidit dávjá ahte ášši mearriduvvo jođánit. Nuppe bealis leat dákkár áššit stuora noađđin sidjiide geasa ášši guoská ja sáhtta miellidduktit stuora váikkuhusaid sidjiide. Dohkálaš áššemeannudeapmi dákkár áššiin lea dán dihte hui dehálaš. Duohta ja juridihkalaš bealit áššis galget vuđolaččat čielggaduvvot ja studentii galgá addot govttolaš áigi buktit cealkámuša jus disiplineara ášši ovddiduvvo.

Váiddameannudeapmi

Eretbidjama dahje olggušteami mearrádus galgá dahkkot unnimusat guokte goalmmás oasi eanetloguin allaskuvlla váiddalávdegottis. Studeanta sáhtta dákkár mearrádusa váidit hálldašanlága mearrádusaid vuodul. Váidináigemearri lea golbma vahkku dan rájes go mearrádus lea ollen guoskevaš áššebealáláži. Vejolaš váidda sáddejuvvo allaskuvladirektivrii oahppohálddahusa bokte. Váiddaášši ráhkkanahhttojuvvo ja ovddiduvvo váiddalávdegoddái meannudeapmái. Váiddalávdegoddi sáhtta duššindahkat dahje rievdadit sin ovdeš mearrádusa jus sii gávnahit váidaga leat ákkastallojuvvon.

Jus váidda ii dohkkehuvvo, de galgá ášši oktan áššebáhpiriiguin sáddejuvvo oktasáš váiddalávdegoddái maid departemeanta lea nammadan. Dán hálldaša Oktasaš sisaváldin (*Samordna optak*). Oahppohálddahus sádde ášši.

Váiddaáššiid meannudeapmi lea čilgejuvvon sierra kapihttalis.

Olgušteami mearrádus ránggáštusvuđolaš áššiid geažil, politiijaduđaštus, ii guoskka allaskuvlla váiddalávdegoddái, muhto našunála lávdegoddái maid departemeanta lea nammadan. Dát lávdegoddi hálddaša váiddaáššiid meannudeami dákkár áššis.

Kapihttal 15 Studeantadieđuid meannudeapmi

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte studeantadieđuid elektrovnnalaš hálddahaslaš meannudeapmi čuovvu persondiehtolága (*personopplysningsloven*).

Doaibmaguovlu

Dát dokumeanta guoská ollislaččat Sámi allaskuvlla studeantadieđuid elektrovnnalaš meannudeapmái sisaváldima, eksámena ja eará hálddahaslaš dilliid mat gusket ovttaskas studeantta oahppodillái oktavuodas.

Oahppohálddahusa prosedyrat ja rutiinnat mat gusket studeantadieđuid guoskevaš bargguide leat gávdnamis oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Relevánta lágat, láhkaásahusat ja rutiinnat

Čuovvovaš lágat ja mearrádusat regulerejit studeantadieđuid elektrovnnalaš meannudeami Sámi allaskuvllas:

- [Persondiehtolága](#) (*personopplysningsloven*)
- [Persovdnadiehtoláhkaásahus](#) (*Forskrift for behandling av personopplysninger*)

Studeantadieđuid meannudeami ovddasvástádusjuohku

Allaskuvladirektevra

Allaskuvladirektevra lea meannudeamiovddasvástideaddji, vrd. persondiehtolága § 2, buot persovdnadieđuid meannudeamis mii ollislaččat dáhpáhuvvá elektrovnnalaččat dahje mii dáhpáhuvvá elektrovnnalaš veahkkeneavvuiguin.

Oahppohoavda

Oahppohoavddas lea beavválaš ovddasvástádus dasa ahte geatnegasvuođat maid persondiehtoláhka bidjá meannudeami ovddasvástideaddjái čuvvojuvvojit Sámi allaskuvlla studeantadieđuid hálddahaslaš meannudeamis.

Bargit

Buot hálddahaslaš bargit geat meannudit studeantadieđuid elektrovnnalaččat leat geatnegahtton oahpásmuvvat ja čuovvut guoskevaš rutiinnat studeantadieđuid meannudeamis.

Bargit geat bohtet diehtit ahte persovdnadieđut mat eai leat riehta meannuduvvojit, leat váilevaččat dahje mat eai galgga meannuduvvot, galget ieža dahje studeantta gáibádusa mielde divvut váilevaš/boasttu dieđuid. Jus lea vejolaš, de galgá bargi maddái sihkkarastit ahte meattáhus ii váikkut studeantta.

Studeantadieđuid meannudeapmi oppalaččat

Persovdnadiehtoláhka ja persovdnadiehtoláhkaásahus guoská oahpposajiohcciid ja studeanttaid guoskevaš dieđuid elektrovnnalaš meannudeapmái.

Sensiitiiva persovdnadieđut eai galgga elektrovnnalaččat meannuduvvot sisaváldima, eksámena ja eará oahppohálddahuslaš hálddašansurggiid oktavuodas.

Allaskuvlla studeantadieđuid meannudeapmái ii guoskka dieđihangeatnegasvuohta persovdnadiehtolága § 31 vuosttaš lađđasa vuođul iige konsešuvdnageatnegasvuohta persovdnadiehtolága § 33 vuosttaš lađđasa vuođul, vrd. persovdnadiehtoláhkaásahus § 7-20.

Sihkarvuođamihttu

Informašuvdnateknologijja ovddasta dehálaš resurssaid Sámi allaskuvllas, sihke dutkamis, oahpahusas ja hálddašeamis. Allaskuvla hálddaša olu persovdnadieđuid, mat gáibidit sihkarastima, oahpposajiohcciid, studeanttaid ja ovddeš studeanttaid birra. Studeanttaid persovdnadieđuid meannudeapmi lea guovddáš doaibma allaskuvllas. Meattáhusat sáhttet mielddisbuktit maŋnonemiid ja ekonomalaš vahágiid studentii. Dán dihte lea dehálaš sihkarastit ahte dieđuid beassanlohpi ja integritehta maiddási sihkarastojuvvo daidda bargiide geat galget hálddašit sisaváldima, oahpahusa ja eksámeniid Sámi allaskuvllas. Vaikko ovttaskas studeantta mielas sáhttet dieđut leat hearkkit/sensiitiiva, de boahká beassanlobi ja integritehta vuhtiiváldin ovdalii guovttigaskasašvuođa vuhtiiváldima.

Galgá goitge deattuhuvvot ahte guovttigaskasašvuohta vuhtiiváldo. Galgá sihkarastojuvvot ahte guoskevaš studeanta oazžu beassanlobi/oaidninlobi su registrerejuvvon dieđuide. Vástideaddjin galget dušše bargit geain lea áššálaš bargodárbu studeantadieđuid beassanlohpái/oaidninlohpái oazžut dán. Sihkarvuođadoaimmat eai dattege galgga leat nu garrasat ahte dáin leat stuorra váikkuhusat beassan-/oaidninlohpái ja integritehtii.

Rutiinnat mat gusket studeantadieđuid addimii olggobealde olbmuide bohtet ovdan oahppohálddahusa siidduin Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Riskaárvoštallan

Allaskuvla lea geatnegahtton čađahit riskaárvoštallama čielggadan dihte sihkarvuođa rihkkuma vejolašvuođaid ja váikkuhusaid. Oahppohálddahus ovddasvástida dákkár riskaárvoštallama čađahit studeantadieđuid meannudeami ektui. Diehtobearráigeahču (*datatilsyn*) riskaárvoštallan galgá adnot mállen. Riskaárvoštallama boadus galgá buohtastahttojuvvot sihkarvuođamihttuiguin mat leat čilgejuvvon ovdalis. Riskaárvoštallama boadus galgá dokumenterejuvvot.

Studeantadieđuid addin

Elektrovnnalaččat vurkejuvvon studeantadieđut eai galgga addot olggobealde olbmuide. Dieđut sáhttet dattege addot

1. Jus registrerejuvvon studeanta miehtá dasa,
2. Jus láhka dahje láchavuđot láchkaásahus addá vuođu dasa,
3. Oassin máksima gáibideamis, vealgebearramis (*inkasso*),

4. Loatnakássii loatnaohcama oktavuodas,
5. Oktasaš sisaváldimii (*Samordna opptak*),
6. Orgánii *Nasjonal klagenemnd for opptakssaker* jus registrerejuvvon studeanta lea ovddidan sidjiide váidaga,
7. Orgánii *Nasjonal nemnd for skikkethetsvurdering*,
8. Studeantta namma, čujuhus, telefonnummár ja e-boastačujuhus sáhtta addot Studeantaovttastussii,
9. Orgánii *Norsk institutt for studier av forskning og høyere utdanning (NIFU)*
10. Immatrulerendieđut, árvosátnedieđut ja olahuvvon gráda dieđut sáhttet addot eará oahppoásahusaide go studeanta ohcá doppe oahpposaji.

Hálddašanorgánat, nu mo ovdamearkka dihte NAV, galget ovddidit gažaldagaid studeantadieđuid oktavuodas oahppohálddahussii. Dákkár ovddideamit galget leat čálalaččat ja galgá boahtit ovdan makkár persovdnadieđut leat sávahahtti ja makkár láhkavuodđu gáibádusas lea. Ovddideapmi galgá vurkejuvvot elektrovnnalaš vuorkái ja vástádus galgá mannat dán bokte. Politijja sihkarvuodabálvaleapmi (Politiets sikkerhetstjeneste) ovddideamit galget ovddiduvvot allaskuvladirektevrii.

Registrerejuvvon studeantta telefonnummár sáhtta addot almmolaš dearvvašvuodaásahussii dahje sullasažžii lihkohisvuodaid, jápmima dahje eará sullasaš dáhpáhusaid gos lea dehálaš jođánit oažžut studeantta ságaide, oktavuodas.

Kapihttal 16 PhD-gráda hálddašeapmi Sámi allaskuvllas

Ulbmil

Dokumeanta galgá sihkkarastit ahte PhD-gráda hálddašeamis Sámi allaskuvllas lea alla kvalitehta.

Doaibmaguovlu

Dokumeanta čilge PhD-gráda hálddašeami bargujuogu.

Láгат ja njuolggadusat

Čuovvovaš láгат ja njuolggadusat regulerejit PhD-gráda hálddašeami Sámi allaskuvllas:

- Universitehta ja allaskuvlalahka (*Lov om universiteter og høyskoler*) §§ 3-6, 3-7 og 3-10.
- *Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning* § 2-3.
- *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning*.
- Sámi allaskuvlla filosofii ja doavttergráda láhkaásahus
- Doavttergrádstipendiáhtaid njuolggadusat, mearriduvvon Sámi allaskuvlla stivrras 7.- 8.6.2012, S-áššis 18/12.

Gráda hálddašeami ovddasvástádusjuohku

Allaskuvlastivra:

- Bajimus ovddasvástádus doavttergrádaoahpuide
- Ovddasvástida doavttergráda organiserema oppalaš njuolggadusaid mearrideami
- Ovddasvástida PhD-láhkaásahusa mearrideami
- Addá stivrensignálaid allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtasihkkarastinbargui
- Nammada dieđadoavttirin
- Ovddasvástida PhD-oahpuid ja oahpposurggiid ásaheami ja heaittiheami
- Mearrida oktasaš gráda ovttasbargošiehtadusaid.

Rektor:

- Ráhkada ohcanskovi oahpposaji ohcamii
- Mearrida makkár čielggadeamit galget leat oassin diplomas, oahppoduođastusas ja oahppoduođastusa lasáhusas
- Vuolláičállá diploma, oahppoduođastusa ja oahppoduođastusa lasáhusa (*Diploma Supplement*)
- Vuolláičállá oktasašgráda ovttasbargošiehtadusaid ja «Cotutelle šiehtadusaid»
- Nammada várrelahtu (*settemedlem*) jus oktage lávdegotti lahtuin dieđiha ahte ii boađe dahje ii boađe nákkáhallamii.

Direktevra:

- Ovddasvástida PhD-láhkaásahusa hálddašeami

- Ovddasvástida ahte PhD-oahpu hálldašeami njuolggadusat leat áigeuovdilát ja almmuhuvvon departemeanta, NOKUT:a ja allaskuvlla njuolggadusaid ja gáibádusaid mielde
- Ovddasvástida doavttergráda olaheami virggálaš dohkkeheami ja dieđadoavttirin nammadeami stivrras
- Vuolláičállá «Cotutelle šiehtadusaid».

Dutkan- ja oahppostivra (DOS):

- Sáhtta mearridit lagat njuolggadusaid ovttaskas ohppui fágagođiid evttohusaid vuodul
- Nammada prográmmastivrra juohke dohkkehuvvon doavttergrádaohppui. Unnimusat golbma áirasa nammaduvvojit, fágagođiid evttohusaid vuodul
- Sáhtta ovddidit earenoamáš duođastangáibádusa sisaváldima oktavuodas
- Oažžu fápmudusa mearridit kvalifiserejuvvon ohcciid vuoruhaneavttuid, go leat eambo ohccit go oahpposajit
- Sáhtta mearridit dievasmahtti njuolggadusaid PhD-láhkaásahussii
- Sáhtta mearridit bággejuvvon heaitima doavttergrádaoahpus ovdal šihattojuvvon áiggi. Dákkár heaitin sáhtta mearriduvvot jus okta dahje mánga dilálašvuoda namuhuvvon láhkaásahusas § 5.5. *Avslutning før avtalt tid* duođastuvvo.
- Sáhtta, jus PhD kandidáhtta dahje bagadalli bivdá nammadit ođđa bagadalli kandidáhttii
- Go Sámi allaskuvlla lea dohkkehan ohcama oažžut dutkosa árvvoštallojuvnot, DOS dahje vástideaddji orgána nammada áššedovdi lávdegotti fágasuorggi evttohusaid vuodul, mii galgá árvvoštallat dutkosa ja nákkáhallama
- Meannuda jearaldagaid mat gusket oažžut lobi unnit rievdademiid dahkat dutkosis, árvvoštallanlávdegotti ávžžuhusaid vuodul
- Galgá bivdit lagat čielggadeami árvvoštallanlávdegottis ja/dahje nammadit guokte ođđa áššedovdi geat buktiba individuála cealkámušaid dutkosa birra, jus Sámi allaskuvllas leat ákkastallojuvvon ákkat eahpidit galgá lávdegotti ovttajienalaš mearrádusárvalusa dohkkehuvvot. Dutkan- ja oahppostivra dahje vástideaddji mearridit ášši mearrádusárvalusa ja čohkkejuvvon cealkámušaid vuodul.
- DOS árvvoštallá lávdegotti juhkkajuovvon mearrádusárvalusa. Jus DOS mearrida eanetlogu cealkámušaid atnit vuodđun mearrádussii, de DOS dahká mearrádusa eanetlogu mearrádusárvalusa mielde. Jus DOS árvvoštallá unnitlogu cealkámušaid atnit vuodđun mearrádussii, de sáhtta DOS dahje vástideaddji, ohcat oažžut dárkilet čilgehusa árvvoštallanlávdegottis ja/dahje nammadit guokte ođđa áššedovdi geat addiba individuála cealkámušaid dutkosii
- Mearrida, lávdegotti mearrádusárvalusa vuodul, leago geahččalanlogaldallan cevzojuvvon vai ii
- Nammada árvvoštallanlávdegottis guokte miellahtu opponeantan
- Mearrida, árvvoštallanlávdegotti mearrádusárvalusa vuodul, leago doavttergrádageahččaleapmi dohkkehuvvon vai ii
- Dohkkeha oahpahuosi, dutkosa ja doavttergrádageahččaleami
- Oahpposajiohcama hilgumat, oahpporievtti heaitiheami mearrádusarvalusa ja oahpahuosi elemeanttaid dohkkeheami ohcamiid váidaga ovddiduvvojit DOS:ii
- Mearrida dutkosa málle ja hámi.

Fágagoadit:

- Formalisere doavttergrádaprográmma sisaváldima čálalaš šiehtadusain maid doavttergrádakandidáhtta, bagadalli(t) ja fágagoahti gosa kandidáhtta sisaváldo vuolláičállet
- Ovddida evttohusaid áššedovdi lávdegoddái mii galgá árvoštallat dutkosa ja nákkáhallama ja nammada jođiheaddji lávdegotti miellahtuid gaskkas dahje dáid lassin
- Galgá čuovvut njuolggadusaid ja áigemeiriid mat leat mearriduvvon lánkaásahusaid ja kvalitehtasihkkarastinvuogádaga bokte oahppoprográmmaid ja –ovttadagaid kvalitehtasihkkarastima ja hálddašeami ektui
- Hábmme čilgehusaid prográmmaide maid hálddašit ja oahppoplánaid iežaset oahpposurgiide guoskevaš gáibádusaid mielde
- Dieđiha dievasmahtti njuolggadusaid ja oahppoplánaid rievdadusaid DOS:ii
- Ásaha, heaittiha ja rievdata oahppoovttadagaid.

Goahtejođiheaddji/dekána ovddasvástida:

- Sáhtta šiehtadit kandidáhtain ahte doavttergrádoahppu loahpahuvo ovdal áiggi. Dákkár loahpaheami oktavuodas galgá čálalaččat mearriduvvot mo áššit mat gusket vejolaš virgábidjandilálašvuodaide, ruhtadeapmái, bohtosiid rivttiide jna. galget čovdojuvvot
- Goahtejođiheaddji gii jođiha goađi masa doavttergrádoahppu gullá mearrida mii lea dárbbalaš infrastruktuorra oahpu čađaheapmái
- Goahtejođiheaddji gárve direktievrii vuoduštusa doavttergráda olaheami virggálaš dohkkeheapmái ja dieđadoavttirin nammadeapmái stivrras. Direktievrá buktá mearrádusárvalusa Sámi allaskuvlii
- Hábmme «Cotutelle šiehtadusaid» vuolláičállimii
- Goahtejođiheaddji gárve DOS:ii mearrádusárvalusa áššedovdilávdegotti nammadeamis ja nammada jođiheaddji lávdegotti miellahtuid gaskkas
- Galgá ráhkadit dárbbalaš šiehtadusaid studeanttaiguin ja čuovvolahttit dáid
- Lea fágalaš ja hálldahuslaš ovddasvástádus oahpu čađaheamis gitta disputeremii
- Dieđiha geahččalanlogaldallama fáttá doavttergrádakandidáhttii
- Jođiha geahččalanlogaldallama ja ráhkada rámmaid dása
- Nammada prográmma koordináhtora.

Prográmmastivra ovddasvástida:

- Prográmmastivrra miellahtut galget leat dutkit geat leat čađahan doavttergráda ja doavttergrádastudeanttat
- Doavttergrádoahpu studeanttaid sisaváldima
- Čuovvolahttit PhD oahpu studeantaáššiid
- Ovddidit mearrádusárvalusaid dekána/goahtejođiheaddji bokte PhD oahpu guoskevaš áššiin DOS:ii
- Evttohit dekáni/goahtejođiheaddjái geat sáhttet leat bagadallit

- Ovttas bagadalliiguin sihkkarastit ahte doavttergrádakandidáhtta aktiivvalaččat oassálastá dutkanbirrasii
- Vuolláičállit doavttergrádašiehtadusa ovttas bagadalliin ja doavttergrádistudeanttain
- Jus studeanta vállje čađahit dutkankurssa olggobealde doavttergrádaoahpu, galgá prográmmastivra, de galgá prográmmastivra mearridit deavdá go dutkankursa formála gáibádusaid, fágalaš dási ja ahte addá oahppočuoggáid.

Bagadalli ovddasvástida:

- Ovttas DOS:ain sihkkarastit ahte doavttergrádakandidáhtta aktiivvalaččat searvá dutkanbirrasii
- Lea kandidáhta fágalaš váldoovddasvástideaddji
- *Mielbagadalli* lea fágaolmmoš gii addá bagadallama ja gii juogada kandidáhta fágalaš ovddasvástádusa váldobagadalliin
- Lea geatnegahtton iežas doalahit orienterejuvvon kandidáhta barggu ovdáneami birra ja árvoštallat dán prošeaktačilgehusa ovdánanplána ektui, vrd. § 5.1
- Lea geatnegahtton čuovvolahttit fágalaš beliid mat sáhttet mielddisbuktit ahte dutkanoahpu čađaheapmi mañiduvvo, nu ahte oahppu sáhtta čađahuvvot normerejuvvon áigái
- Galgá buktit ráđiid fáttá ja čuolmma formulerema ja ráddjema ektui, digaštallat ja árvoštallat hypotesaid ja metodaidd, digaštallat bohtosiid ja dáid dulkoma, digaštallat lágideami ja ovdanbuktima čađaheami, dakko bokte disposišuvnna, gielalaš hámi, dokumentašuvnna, ja galgá leat veahkkinn gávdnat fágagirjjálašvuoda ja dieđalaš gálduid girjerádjosiin, arkiivvain ja sullasaččain
- Addit bagadallama dutkosii guoskevaš dutkanehtalaš gažaldagaid ektui
- Sihkkarastit ahte Sámi allaskuvla álggaha dutkosa árvoštallama dárbbalaš ráhkkanemiid áiggil
- Galgá čuovvut kvalitehtasihkkarastinvuogádaga mearriduvvon kvalitehtasihkkarastima njuolggadusaid ja áigemiid. Galgá ovttas doavttergrádistudeanttain ráhkadit jahkásaš raportta mii addojuvvo oahppohálddahussii
- Vuolláičállit doavttergrádašiehtadusa ovttas prográmmastivrrain ja doavttergrádistudeanttain.

Árvoštallankomitéa ovddasvástida:

- Árvoštallat dutkosa ja nákkáhallama
- Leat geahččalanlogaldallamis
- Árvoštallat geahččalanlogaldallama ja ovddidit mearrádusárvalusa dekáni/goahtejođiheaddjái
- Mañemusat 45 beaivve ovdal plánejuvvon nákkáhallama buktit vuoduštuvvon mearrádusárvalusa mas boahtá ovdan leago bargu doavttergráda bealušteami veara
- Mearridit geahččalanlogaldallama fáttá ja buktit dan gohtái mañemusat 14 beaivve ovdal geahččalanlogaldallama.

Árvoštallankomitéa čáli ovddasvástida:

- Organiseret lávdegotti barggu
- Válbmet dutkosa mearrádusárvalusa DOS:ii, dábálaččat golbma mánu maŋjel sisabuktima
- Ahte nákkáhallama dáhton mearriduvvo.

Oahppohálddahus ovddasvástida:

- Meannudit PhD-studeanttaid váidagiid vuosttaš instánsan
- Studeanttaid registreret allaskuvlla studeantahálddašanvuogádahkii
- Registreret, doalahit áigeguovdilin ja kvalitehtasihkkarastit relevánta dieđuid allaskuvlla studeantahálddašanvuogádagas, nu mo ovdamearkka dihte dieđuid mat gusket permišuvdnii, ruhtadeapmái, sensureremii, heaitimii jna.

Dutkanhálddahus ovddasvástida:

- Árvoštallanlávdegotti čállindoaimma
- Sihkkarastit ahte dutkkus lea almmuhuvvon unnimusat guokte (2) vahkku ovdal plánejuvvon nákkáhallanbeaivvi
- Leat doarjjan studentii dutkosa prentema ja almmuheami barggus.

Girjerájus ovddasvástida:

- Leat doarjjan dutkosa digitála almmuheami barggus.

Doavttergráduvorká

Studeantavuorká/kandidáhttavuorká lea elektrovnnalaš (arkiivavuogádat). Eaŋkilstudeanttaide guoskevaš dokumeanttat galget vurkejuvvon vuolábealde namuhuvvon njuolggadusaid mielde. Dieđut mat biddjorit vuorkái galget bures kvalitehtasihkkarastojuvvon.

FS:ii registreren

Juohke čuoggá vuolde dás vuollelis boahtá ovdan gokko PhD-oahpu guhtege elemeanta galgá registrerejuvvot FS:s. Lea hui dehálaš ahte dieđut FS:s leat áigeguovdilát, earenoamážit áššemeannudeami ektui.

Oppalaš njuolggadusat - fápmudusat

Lea ohccojuvvon beassat álggahit ovtta prográmma mii addá PhD-gráda:

- Sámeigiella ja sámi girjjálašvuolta.

Sisaváldin

PhD-láhkaásahus § 5.

Rektor ráhkada ohcanskovi ja dutkan- ja oahppostivra, dahje vástideaddji, sáhtta addit earenoamáš duođaštangáibádusaid.

Sisaváldima eavttut leat mearriduvvon PhD-láhkaásahus § 5.

Sisaváldima mearrideapmi: Prográmmastivra meannuda ohcamiid ja čađaha sisaváldima gođiid ovddas. Ohcamat meannuduvvojit dábálaččat dađistaga. Jus ohcciidlohku lea eambo go sisaváldinkapasitehta, de oažžu DOS dahje vástideaddji fápmudusa mearridit kvalifiserejuvvon ohcciid vuoruheami eavttuid.

Sisaváldinmearrádušas galget čuovvovaš dieđut leat oassin:

- Namma
- Sisaváldima vuodđu (oahppu ja oahppobáiki)
- PhD-prográmma ja vejolaččat oahpposuorgi
- Čilgehus mo čoavdit eará dárbbuid mat bohtet ovdan ohcamis
- Álgindáhton ja šiehtadusa áigeperspektiiva
- Dutkosa bargonamahus
- Bagadalli ja vejolaččat mielbagadalli namma
- Vejolaš elemeanttat mat leat mearriduvvon sisaheivehuvvot oahpahušoassái/main studeanta lea beassan (galgá bohtit ovdan galle oahppočuoggá leat dohkkehuvvon)
- Ruhtadeapmi.

Ohccái galgá meannudeami mearráduš dieđihuvvot čálalaččat. Muite mitalit váidinvuoigatvuođa birra go ohcan ii dohkkehuvvo ollislaččat (vrd. hálddašanlága § 27 goalmmát lađas).

Vuorkávuogádat	<p>Oahppohálddahuš ráhkada áššenummára juohke doavttergrádstudentii.</p> <p>- Bajilčála/namahus: Studeantamáhppa – <Namma goargu> – PhD-oahppu <prográmma namma (ja vejolaččat oahpposuorgi)></p> <p>- <i>Kryssreferanse</i>: Vejolaš <i>kryssreferanse</i> lea peršunálmáhppa ja vuolit gráda studeantamáhppa, go dákkarat gávdnojit.</p> <p>Oahppohálddahuš bidjá buot sisaváldimii guoskevaš dokumeanttaid vuorkái. Áššemeannudeaddji galgá kvalitehtasihkkarastit studeantta sisabeassanvuoddu oahppoduođaštusaid/árvosátnečállošiid studeanttain geaid sisabeassanvuodđu lea eará ásašusain, ovdal dát skánnejuvvojit vuorkái.</p>
----------------	---

FS	<p>Oahppohálddahus</p> <ul style="list-style-type: none"> – Registrere doavttergrádaohcamiid <i>doktorgradsøknad samleilde</i> <p>- ráhkada doavttergrádistudeantaid FS:s</p> <p>- bidjá arkiivavuogádaga studeantamáhpá áššenummára <i>journalnummer</i> oassái. Dát gávdno go deaddilat <i>Hele</i> ja stuoridat gova FS:s.</p> <p>- bidjá oahpu mii lea sisabeassanvuodđu <i>Grunnlag</i> oassái.</p> <p>Stipendiáhtat geaidda allaskuvllas lea bargoaddiovdasvástádus galget registrerejuvvot go álget stipendiáhttan, jus dát dáhpáhuvá ovdal go sii ožžot oahpposaji. Eará studeanttat registrerejuvvot go ožžot oahpposaji. Jus ruhtadanáigodat lea čielggas, de registrerejuvvo dát vuosttaš ruhtadanbeaivvi rájes jus dát lea ovdal sisaváldima.</p>
----	--

Šiehtadusat

PhD-láhkaásahus § 6.

Goahti galgá sihkarastit ahte dutkanoahpu plána loahpalaš šiehtadus ráhkaduvo maŋemusat golbma (3) mánu maŋjel go stipendiáhtta álgá virgái.

Vuorkávuogádat	Goahti ovddasvástida vuolláičállojuvvon šiehtadusaid, maid oahppohálddahus bidjá elektrovnnalaš vuorkká studeantamáhpáide, vejolaš gulahallan šiehtadusaid ektui galgá maid biddjot dohko.
FS	<p>Oahppohálddahusa galgá čuovvovaš dieđuid registreret</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dieđut studeantta ja allaskuvlla gaskasaš šiehtadusa birra, mii guoská oahpporiektái, registrerejuvvot váldogovvii <i>student samleilde</i> dan guoskevaš oahpporievtti oktavuhtii. Gova sáhtta viiddit go deaddila <i>Hele</i> nu ahte olles govva ihtta. – Bargoaddi, bargosaji ja ruhtadeami dieđuid govvii <i>Finans</i>. – Njealját jagi geatnegahtton bargguid dieđuid govvii <i>Tidskonto</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – Bargošiehtadusaid birra dieđut, jus studentii/studeanta guoská/lea oassin makkárge ovttasbargošiehtadus/bargošiehtadusas, govvii <i>Samarbeidsavtale</i>.
--	---

Oahpporiekti, permišuvdna ja heaitin

PhD-láhkaásahus § 5, 6 og 8.

Njuolggadus galgá sihkkarastit ahte studeanta oažžu doarvái buori áiggi buktit barggu, ráddjejuvvo áigerámmaid siskobealde. “Fágalaš manjoneapmi” lea omd. go muhtun ii oaččo dohkkehuvvot doavttergrádadutkosa. “Fágalaš manjoneapmi” sáhtá maid leat jus ii ceavzze oahpahuosis muhtun oahppoovttadaga, dát eaktuduvvo oahppoovttadaga viidodagas. Goahti berre studentii dieđihit oahpporievtti viidodaga oahpu álggus.

Permišuvnna njuolggadusat leat eanemus áigequodilat studeanttaide geat eai leat stipendiáhtat Sámi allaskuvllas. Stipendiáhtat geaidna Sámi allaskuvllas lea bargoaddiovdasvástádus ožžot permišuvnna oahpus go sis lea permišuvdna virggis.

Vuorkávuogádat	Gulahallan oahpporievtti, permišuvnna ja heaitima birra biddjo studeantamáhppii.
FS	<p>Oahppohálddahus galgá</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Tidskonto</i> govvii bidjât dieđuid guhkideami birra. - Váldogovvii bidjat dieđuid go oahpporiekti lea nohkan. - registreret buot permišuvnnaid <i>Permisjon</i> govvii FS:s. Dát bohtet dasto automáhtalaččat mielde govvii <i>Tidskonto</i>. - registreret heaitima váldogovvii. - registreret dieđuid váldogovvii go studeanta lonuha oahppoprográmma.

Oahpahuosi

Doavttergrádaoahpu viidodat lea 180 oahppočuoggá. Dutkosa viidodat lea 180 oahppočuoggá, minus oahpahuosi viidodaga. Goahti mearrida oahpahuosi viidodaga. Studeanta oahpahuosi dohkkeheami oktavuodas galgá goahti addit oahpahuosi elemeanttaid detálja listtu. Go muhtun oahppoovttadat lea čađahuvvon eará ásahusas, galgá guoskevaš ásahusa namma boahit ovdan. Elemeanttaide mat eai leat doavttergrádadásis galgá dohkkeheami mearrádusa arkiivanummár boahit ovdan.

Galgá čielgasit boahit ovdan makkár elemeantta(t) eai galgga ollásit dohkkehuvvot grádii, jus oahppočuoggáid supmi šaddá eambo go guoskevaš oahppoprográmma geatnegahtton viidodat.

Oahpahusoassi galgá leat čađahuvvon ja dohkkehuvvon maŋemusat go dutkkus bukto sisa, muhto berre leat čađahuvvon oahpu 2-3 vuosttaš lohkanbajis. Kurssat mat dohkkehuvvojit oahpahusoasis, PhD-ovttadagat, galget registrerejuvvot dohkkehuvvon kodain, vrd. sierra oassi vuollelis.

Ii leat vejolaš fállat 300-ovttadagaid (masterovttadagaid) oassin doavttergráda oppalaš fálađagaide. Earenoamáš oktavuodain sáhttet leat fágalaš ákkat dohkkehít dákkár ovttadagaid oktagaslaš progresađnašiehtadusas. Oahppohálddahus galgá dieđihit studeanta oahpahussii go 300-ovttadat galgá leat oassin studeantta oahpahusoasis. Áigemearri dieđihit doavttergrádstudeanttaid 300-ovttadagaide lea seamma go eará studeanttaide: 15.2 giđđalohkanbajis ja 15.9 čakčalohkanbajis.

Doavttergrádstudeanta guhte áigu váldit 300-ovttadaga dahje eará ovttadaga olggobealde PhD-oahpu, galgá ohcat sisabeassama dábálaš vuogi mielde ovdal ohcanáigemeari.

Vuorkávuogádat	Gulahallan oahpahusoasi dohkkeheami oktavuodas biddjo studeantamáhppii.
FS	Oahpahusoasi elemeanttat galget registrerejuvvot dađistaga: - goahti galgá sáddet iežas ovttadagaid sensora (maiddái earenoamáš lohkanmeari) oahppohálddahussii, gii bidjá dieđuid govvii <i>Eks.prot</i> , siskkáldas rutiinnaid mielde. - oahppohálddahus registrere dohkkehuvvon ovttadagaid mat leat duodaštuvvon árvosátnečállosiin, sisaheivehanáššiid siskkáldas prosedyraid mielde.

Oahpahusoassi – doavttergrádaoahppoovttadat

Dos galgá dohkkehan doavttergrádaoahppoovttadagaid guhtta vahku ovdal oahpu álgima. Ođđa oahppoovttadagat dieđihuvvojit oahppohálddahussii, gii registrere oahppoovttadagaid kodaid FS:ii dakka maŋgel DOS:a dohkkeheami.

Dát studeanttat sáhttet čađahit oahppoovttadagaid doavttergráda dásis:

- kategoriija 1: Sámi allaskuvlla doavttergrádstudeanttat.
- kategoriija 2: Sámi allaskuvlla stipendiáhtat geat eai leat vuos váldon sisa PhD-programmii.
- kategoriija 3: Eará ásahusaid doavttergrádstudeanttat.
- kategoriija 4: Earát geain lea unnimusat mastergráda (dahje vástideaddji). Sii fertejit máksit lohkanbadjedivvaga dan lohkanbaji go áigot váldit eksámena.

Dáid rámmaid siskkobealde sáhtta goahti bidjat sierra gáibádusaid fágaduogázii Innenfor denne rammen kan avdelingen stille egne krav om fagbakgrunn jna.

Sisabeassanvuodđu galgá dárkkistuvvot:

- 1. ja 2. kategoriija studeanttat leat ovdalaččas registrerejuvvon FS:ii ja eai dárbbat duođaštit gelbbolašvuodaset.
- 3. kategoriija ohccit galget buktit ovdan duođaštusa ruovttuásahusas mii duođašta ahte leat váldon sisa PhD-programmii.
- 4. kategoriija ohccit galget duođaštit (unnimusat) cevzojuvvon mastergrádoahpu dahje vástideaddji oahpu.

Duođaštusat galget leat originálat dahje duođaštuvvon kopiiijat.

Oahppohálddahus galgá sihkkarastit ahte 4. kategoriija studeanttat mákset lohkanbadjedivvaga ja/dahje duođaštit ahte dát lea mákson.

Oahppohálddahus sádde goahtái listtu mas oasseváldiid namat bohtet ovdan go sisaváldin lea dahkkon dahje mañemusat go oahppu álgá.

Studeanttat dieđihit iežaset eksámenii studentweba bokte. 3. ja 4. kategoriija studeanttat biddjojit FS:ii kategoriijain *PH-TEMP* mii addá oahpporievtti ovttaga bistima áigodahkii.

Oahppohálddahus sádde sensurerenskovi FS:s. Goahti sádde devdojuvvon skovi oahppohálddahussii nu jođánit go vejolaš mañnel sensurerema.

Dutkanehtalaš njuolggadusat

Dutkosiin bargan galgá čuovvut našunála dutkanehtalaš njuolggadusaid, dutkanehtalaš lávdegottiid ja *veiledninger for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*:

<http://www.etikkom.no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/>, WINHEC álgoálbmotdutkanma ehtalaš njuolggadusaid ja eará relevánta dutkanehtalaš njuolggadusaid. Dát čilgejuvvo lagabui «*Samisk høgskoles PhD retningslinjer § 4 c*».

Dutkosat main persovdnadieđut gieđahallojuvvojit galget dieđihuvvot *personvernet for forskning ved Personvernombudet for forskning ved Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD)*. Dieđut mat čohkkejuvvojit gieđahallojuvvojit ja vurkkoduvvojit *Personombudet* ja *Datatilsynet* mearrádusaid mielde. Dát lea čilgejuvvon lagabui «*Samisk høgskoles PhD retningslinjer § 4 d*».

Leat maid ráhkaduvvon sierra ehtalaš rávvagat PhD oahpuid bagadallamii.

Olgoriikkaorrun

Vuorkávuogádat	Vejolaš gulahallan olgoriikkaorruna oktavuodas biddjo studeantamáhppii.
FS	Oahppohálddahus registrere dieđuid eará ásahusain oahppoorruma birra. Jus studeanta čađaha ovttagaid mat leat dohkkehuvvon oahpahusoasis, galgá oahppohálddahus dán registreret govvi <i>Person eksternstudium</i> . Dát čuovvu sisaheivehanáššiid siskkáldas prosedyra.

Dutkkus

Vuorkávuogádat	Gulahallan dutkosa oktavuodas biddjo studeantamáhppii.
FS	Oahppohálddahus galgá registreret dutkosa namahusa.

Sisabuktin ja nákkáhallan

Gohti galgá sihkarastit ahte studeanttat buktet čoahkkáigeasu dutkosis (preassadieđáhusa) sámegillii ja/dahje engelasgillii go dutkkus bukto sisa. Preassadieđáhusa dohkkehuvvon málle galgá geavahuvvot. Gohti galgá čoahkkáigeasu sáddet Sámi allaskuvlla diehtujuohkinkonsulentii ja oahppohálddahussii, mii bidjá dán studeantamáhppii arkiivavuogádahkii.

Doavttergrádadutkosa mii ii leat gávdnon bealuštanvearan, sáhtta ođđasit árvvoštallat rievdaduvvon hámis easka guhtta (6) mánu maŋnel go ásahus lea mearrádusa dahkan. Ođđa árvvoštallan sáhtta dahkkot dušše okte. Doavttergrádakandidáhtta galgá ođđa sisabuktima oktavuodas dieđihit ahte bargu lea ovdal árvvoštallojuvvon ja ahte dát ii leat gávdnon bealuštanvearan. Váldonjuolggadus lea ahte seamma lávdegoddi geavahuvvo. Jus lea dárbu ođđa lávdegotti nammadit, de galgá ođđa lávdegoddi oažžut olles ášši, maddái vuosttaš mearrádusa kommentáraid..

Vuorkávuogádat	Dát dokumeanttat galget biddjon studeantamáhppii: <ul style="list-style-type: none"> - Gulahallan sisabuktima, árvvoštallanlávdegotti ja nákkáhallama oktavuodas. - Dutkosa čoahkkáigeassu (preassadieđáhus).
FS	Oahppohálddahus galgá, goađi addon dieđuid vuodul, registreret dieđuid govvii <i>Dr.kand. innlevering samlebilde</i> (gávdno gardiinnas <i>Hele</i> boalus) čuoovvovaččaid birra <ul style="list-style-type: none"> - Sisabuktin. - Kommišuvdnamiellahtut. - Dutkosa árvvoštallan. - Geahččalanlogaldallan. - Nákkáhallan. - Vejolaš ođđa sisabuktin ja konten. Bija ođđa ráiddu juohke ođđa sisabuktimii.

Vuoduštus doavttergráda olaheami virggálaš dohkkeheapmái sáddejuvvo allaskuvladirektevrii, kopijain oahppohálddahussii, go DOS lea dohkkehan dutkosa, logaldallama/logaldallamiid ja nákkáhallama. Reivves galget dáid dokumeanttaid dokumeantanummárat bohtit ovdan:

- Duodaštus oahpahuosis, unnimusat 30 oahppočuoggá, mas duodaštuvvo vejolaš sisaheivehuvvon olggobealde oahppu. Juohke aktivitehtas galget oahppočuoggát bohtit ovdan, vai oahppoduođaštusa sisdoallu šaddá nu riektá ja informatiiva go vejolaš.
- Doavttergrádaprotokolla mas lávdegoddi lea dohkkehan dutkosa, logaldallama/logaldallamiid ja nákkáhallama. Dutkosa ja geahččalanlogaldallama/geahččalanlogaldallamiid namahus galgá mielde.

Sámi allaskuvlla stivra dohkkeha kandidáhtaid akademalaš doavttergráda olaheami ja dieđadoavttirin nammadeami.

Goahti ovddasvástida vuostáiváldimiid lágideami. Sii geat leat nákkáhallas dieđadoavttirin, ožžot diploma. Diplomas čuožžu dieđadoavttirin nammadeami beaivemearri ja diehtu, guđe prográmmas doavttergráda lea váldon.

FS	Oahppohálddahus registrere olahuvvon gráda ja oahpporievtti ruovttoluottageassima ja čáliha oahppoduođaštusa/ <i>Diploma Supplementa</i> . Oahppoduođaštussii čállojuvvo dutkosa ja geahččalanlogaldallama/geahččalanlogaldallamiid namahus ja buot ovttagat/earenoamášgirjjálašvuohta mii lea dohkkehuvvon oahpahuoassin.
Vuorkávuogádat	Oahppohálddahus bidjá vuorkái buot dokumeanttaid mat gusket dieđadoavttirin nammadeapmái ja vurke maiddá kopijja vuolláičállojuvvon oahppoduođaštusas/ <i>Diploma Supplementas</i> .

Váiddameannudeapmi

Hálddašanorgána mii lea dahkan mearrádusa galgá sihkkarastit ahte áššebealálaččat ožžot mearrádusa dieđihuvvot nu jođánit go vejolaš. Dán dieđáhusas galgá dieđihuvvot earret eará váidinvoigatvuođa, váidináigemeari, váidininstánsa, váidima ovdáneami ja áššedokumeanttaid oaidnima rievtti birra.

Váldonjuolggadus lea ahte váiddaáššit meannuduvvojit hálddašanlága kapihtal VI *Om klage og omgjøring* § 28 njuolggadusaid vuodul. Muhtun váiddaáššiide gávdnojit earenoamáš njuolggadusat Universitehta ja allaskuvlalágas §§ 5-2 og 5-3.

Vuorkávuogádat	Gulahallan váiddaáššiid oktavuodas biddjo studeantamáhppii.
FS	Fuomáš ahte muhtun váiddaáššiin soitet dieđut mat galget registrerejuvvo FS:ii. Dán dahká oahppohálddahus.

